

گزارش اقتصادی شاپرک

بهمن ۱۳۹۹. شماره ۶۸

فهرست مطالب

۶.....	فهرست شکل‌ها
۸.....	فهرست جداول
۱۱.....	پیشگفتار
۱۲.....	شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه
۱۶.....	۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
۱۷.....	۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
۱۸.....	۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۱۹.....	۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۲۱.....	۱-۲- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان
۲۲.....	۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی
۲۳.....	۱-۲-۲- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP
۲۶.....	۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک در بهمن ماه ۱۳۹۹
۲۶.....	۲-۱- آمار عملکردی شاپرک
۲۷.....	۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک
۲۸.....	۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی
۲۹.....	۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش
۳۱.....	۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها
۳۵.....	۲-۱-۵- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت
۳۹.....	۲-۲- نفوذ منطقه‌ای
۳۹.....	۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی
۴۰.....	۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور
۴۱.....	۲-۲-۳- تعداد و تعداد سرانه کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان
۴۶.....	۲-۲-۴- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی
۴۷.....	۲-۲-۵- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی در استان‌های کشور
۴۹.....	۳- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها
۴۹.....	۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه
۵۳.....	۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها
۵۴.....	۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش
۶۰.....	۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت

- ۱-۳- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۶۱
- ۲-۳- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۶۱
- ۳-۳- دسترس‌پذیری حس شده خدمات ۶۵
- ۴-۳- آنالیز تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه ۶۶
- ۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۸**
- ۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۶۹
- ۱-۱-۴- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۶۹
- ۲-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۷۱
- ۳-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۴
- ۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۷۸
- ۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرfindal - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۸۱
- ۶-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرfindal - هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۳
- ۲-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۵
- ۳-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی ۸۸
- ۱-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی در استان‌های کشور ۸۹
- ۲-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور ۹۲
- ۳-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در بعد کشوری ۹۵
- ۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۹۹
- ۵-۳-۴- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش ۱۰۲
- ۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۰۶**
- ۱-۵- سهم بازار پذیرندگی ۱۰۶
- ۱-۱-۵- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۰۷
- ۲-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۰۸
- ۳-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۱۱
- ۴-۱-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها ۱۱۴
- ۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی ۱۱۷
- ۱-۲-۵- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۱۷
- ۲-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۸
- ۳-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۹
- ۴-۲-۵- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۲۱

- ۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۳
- ۵-۳- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده ۱۲۶
- ۵-۴- کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صدهزار ریال تراکنش ۱۳۲
- ۵-۴-۱- کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید ۱۳۲
- ۵-۴-۲- کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ ۱۳۸
- ۶- جمع‌بندی ۱۴۱
- ۷- واژه‌نامه ۱۵۱

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت آذر ۱۳۹۹..... ۱۸
- شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰
- شکل ۳-۱ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به تابستان ۱۳۹۹..... ۲۲
- شکل ۴-۱ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP..... ۲۴
- شکل ۱-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۹..... ۳۱
- شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش..... ۳۳
- شکل ۳-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ماه ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸..... ۳۴
- شکل ۴-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - بهمن ۱۳۹۹..... ۳۵
- شکل ۵-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۹..... ۳۶
- شکل ۶-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - دی و بهمن ۱۳۹۹..... ۳۷
- شکل ۷-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - بهمن ۱۳۹۸ و بهمن ۱۳۹۹..... ۳۸
- شکل ۸-۲ تغییر در تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - بهمن نسبت به دی ۱۳۹۹..... ۴۲
- شکل ۹-۲ تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - بهمن ۱۳۹۹..... ۴۳
- شکل ۱۰-۲ سرانه تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۳۹۹..... ۴۵
- شکل ۱۱-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - بهمن ۱۳۹۹..... ۴۷
- شکل ۱۲-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - بهمن ۱۳۹۹..... ۴۸
- شکل ۱۳-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتهای فروشگاهی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۹..... ۵۰
- شکل ۱۴-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۹..... ۵۱
- شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۹..... ۵۲
- شکل ۱۶-۲ روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی..... ۵۴
- شکل ۱۷-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - بهمن ۱۳۹۹..... ۵۶
- شکل ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - بهمن ۱۳۹۹..... ۵۸
- شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - بهمن ۱۳۹۹..... ۶۲
- شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۹..... ۶۳
- شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۹..... ۶۹
- شکل ۲-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۹..... ۷۰

- شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۹ ۷۲
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۹ ۷۴
- شکل ۵-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۳۹۹ ۷۶
- شکل ۶-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۳۹۹ ۷۸
- شکل ۷-۴ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - دی و بهمن ۹۹ ۸۰
- شکل ۸-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌ها - بهمن ۱۳۹۹ ۹۱
- شکل ۹-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان‌ها - بهمن ۱۳۹۹ ۹۴
- شکل ۱۰-۴ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - بهمن ۱۳۹۹ ۱۰۱
- شکل ۱۱-۴ روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۹۸ تاکنون ۱۰۳
- شکل ۱-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۳۹۹ ۱۰۷
- شکل ۲-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۳۹۹ ۱۰۸
- شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - بهمن ۱۳۹۹ ۱۱۹
- شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۳۹۹ ۱۲۸
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۳۹۹ ۱۲۹
- شکل ۶-۵ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - بهمن ۱۳۹۹ ۱۳۰
- شکل ۷-۵ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۳۹۹ ۱۳۱

فهرست جداول

جدول ۱-۱	مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۳۹۹.....	۱۷
جدول ۲-۱	مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۳۹۹.....	۱۹
جدول ۳-۱	نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارت به GDP در ۱۲ فصل منتهی به تابستان ۱۳۹۹.....	۲۳
جدول ۱-۲	مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک.....	۲۷
جدول ۲-۲	مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۸.....	۲۷
جدول ۳-۲	مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۸
جدول ۴-۲	مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۹
جدول ۵-۲	مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته.....	۳۰
جدول ۶-۲	مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار بهمن ۱۳۹۹.....	۳۰
جدول ۷-۲	شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۳۹۹.....	۳۲
جدول ۸-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۳۹۹.....	۳۲
جدول ۹-۲	شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۹.....	۳۳
جدول ۱۰-۲	ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۳۹۹.....	۴۰
جدول ۱۱-۲	سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - بهمن ۱۳۹۹.....	۴۰
جدول ۱۲-۲	پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - دی ۱۳۹۹ و بهمن ۱۳۹۹.....	۴۱
جدول ۱۳-۲	سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - دی ۱۳۹۹ و بهمن ۱۳۹۹.....	۴۴
جدول ۱۴-۲	مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی.....	۵۳
جدول ۱۵-۲	متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۵
جدول ۱۶-۲	متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۶
جدول ۱-۳	تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۹۹.....	۶۱
جدول ۲-۳	مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - بهمن ماه ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته.....	۶۲
جدول ۳-۳	آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارت - بهمن ۱۳۹۹.....	۶۳
جدول ۴-۳	قیاس سهم هر یک از انواع خطا - بهمن ۱۳۹۹ و ماه گذشته.....	۶۴
جدول ۵-۳	دسترس‌پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت.....	۶۵

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - دی و بهمن ماه ۱۳۹۹.....	۶۶
جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش- دی و بهمن ۹۹.....	۷۱
جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۹۹.....	۷۳
جدول ۴-۳ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس- دی و بهمن ۹۹.....	۷۵
جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس- دی و بهمن ۹۹.....	۷۷
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP- دی و بهمن ۹۹.....	۷۹
جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن.....	۸۱
جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش- بهمن ۹۹.....	۸۲
جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP دی و بهمن ۹۹.....	۸۳
جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس- بهمن ۹۹.....	۸۴
جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در دی و بهمن ۹۹.....	۸۵
جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی- دی و بهمن ۹۹.....	۸۶
جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار- دی و بهمن ۹۹.....	۸۷
جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان- بهمن ۹۹.....	۸۹
جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان- بهمن ۹۹.....	۹۲
جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت- دی و بهمن ۹۹.....	۹۶
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش دار هر شرکت - دی و بهمن ۹۹.....	۹۸
جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - بهمن ۹۹.....	۹۹
جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن- بهمن ۹۹.....	۱۰۴
جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۹.....	۱۰۹
جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - بهمن ۱۳۹۹.....	۱۱۲
جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - بهمن ۱۳۹۹.....	۱۱۴
جدول ۵-۴ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده- دی و بهمن ۹۹.....	۱۱۶
جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۳۹۹.....	۱۱۸
جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۳۹۹.....	۱۲۰
جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارتهای بانک صادرکننده - بهمن ۱۳۹۹.....	۱۲۱
جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار - بهمن ۱۳۹۹.....	۱۲۳
جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده- دی و بهمن ۹۹.....	۱۲۵

جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - بهمن ۱۳۹۹.....	۱۲۶
جدول ۵-۱۱ مبلغ کارمزد پرداختی بانکهای پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید - بهمن ۱۳۹۹.....	۱۳۳
جدول ۵-۱۲ مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاهی با احتساب هزینه اجاره بها - بهمن ۱۳۹۹.....	۱۳۶
جدول ۵-۱۳ مبلغ کارمزد پرداختی بانکهای صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - بهمن ۱۳۹۹.....	۱۳۸

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۶۸ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان دسترس‌پذیری حس‌شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

به علت خطای شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در تعریف پایانه‌های اینترنتی، تا زمان اصلاح اطلاعات مبنای انجام محاسبات تعداد ابزار پذیرش اینترنتی در تمامی بخش‌های این گزارش برای این شرکت اطلاعات مربوط به آبان ماه ۱۳۹۸ می‌باشد.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپرک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپرک در بهمن ماه ۱۳۹۹
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

* نسبت به آخرین آمار منتشر شده

سهم از نقدینگی

▲	نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی	۱۶/۸۳ درصد
▼	نسبت اسکناس و مسکوکات در دست اشخاص به نقدینگی	۲/۰۷ درصد
▲	سهم ارزش پرداخت الکترونیک شاپرکی به تولید ناخالصی داخلی (GDP)	۱۶۰/۹۹ درصد

۲ شاخص های عملکردی شاپرک در بهمن ماه ۹۹

آمار عملکردی

▲	تعداد تراکنش های شاپرک	۲,۹۳۸,۲۱۶,۱۹۳ عدد
▲	ارزش تراکنش های شاپرک	۵,۰۹۱,۳۱۲,۹۰۶ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

▲	رشد اسمی ماهانه بهمن ۹۹ نسبت به دی ۹۹	۱۱/۵۹ درصد
▲	رشد حقیقی ماهانه بهمن ۹۹ نسبت به دی ۹۹	۸/۵۹ درصد
▼	رشد اسمی بهمن ۹۹ نسبت به بهمن ۹۸	۵۷/۰۳ درصد
▼	رشد حقیقی بهمن ۹۹ نسبت به بهمن ۹۸	۵/۹۷ درصد

سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

▼	ابزار پذیرش اینترنتی	۶/۵۳ درصد
▼	ابزار پذیرش موبایلی	۳/۷۵ درصد
▲	کارتخوان فروشگاه	۸۹/۷۲ درصد

سهم مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	خرید کالا و خدمات	۹۷/۸۳ درصد
▼	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه	۲/۱۷ درصد

سهم تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	خرید کالا و خدمات	۸۶/۹۰ درصد
▼	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه	۸/۲۶ درصد
▼	مانده گیری	۴/۸۵ درصد

ضریب نفوذ منطقه ای

سرنانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

▲	کل ابزارها	۲,۰۷۰/۶۹
▼	کارتخوان فروشگاه	۱,۵۷۲/۶۴
▲	ابزار پذیرش موبایلی	۲۳۷/۹۶
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۲۶۰/۰۸

سرنانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور

▲	کل ابزارها	۴۸/۳۸
▲	کارتخوان فروشگاه	۴۳/۴۰
▲	ابزار پذیرش موبایلی	۱/۸۱
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۳/۱۶

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی

▲	بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه	۱,۹۴۷,۳۹۰ عدد استان تهران
▼	بیشترین تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاه	۴,۸۶۹- عدد استان اصفهان
▼	بیشترین سرنانه تعداد کارتخوان فروشگاه	۰/۱۹۷ عدد استان یزد
▲	بیشترین تعداد سرنانه تراکنش های کارتخوان فروشگاه	۶۳/۵۱ عدد استان هرمزگان

نسبت دهکی مبالغ تراکنش ها

▲	نسبت متوسط دهک دهم به دهک اول	۷۰۹/۸۳
---	-------------------------------	--------

ستون اول مربوط به شرکت های PSP و ستون دوم مربوط به بانک های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش های بازار

بالاترین سهم میلی تراکنش ها از کل بازار	۲۰/۸۱ درصد به پرداخت ملت	۲۰/۵۴ درصد بانک ملت
بالاترین سهم تعدادی تراکنش ها از کل بازار	۲۰/۰۶ درصد به پرداخت ملت	۲۰/۰۷ درصد بانک ملت

بالاترین سهم مبلغ تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۲۹/۲۲ درصد پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۱۰ درصد بانک ملت
ابزار پذیرش موبایلی	۲۲/۵۴ درصد پرداخت الکترونیک سامان	۲۶/۷۵ درصد بانک ملت
کارتخوان فروشگاه	۲۰/۵۰ درصد به پرداخت ملت	۲۰/۷۵ درصد بانک ملت

بالاترین سهم تعداد تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۳۴/۰۵ درصد تجارت الکترونیک پارسین	۲۴/۳۱ درصد بانک پارسیان
ابزار پذیرش موبایلی	۲۷/۸۴ درصد پرداخت الکترونیک سامان	۲۳/۰۴ درصد بانک ملت
کارتخوان فروشگاه	۲۰/۸۲ درصد به پرداخت ملت	۱۹/۷۸ درصد بانک ملت

شاخص هر فیندال - هیرشمن (HHI)

ابزار پذیرش اینترنتی	۲,۳۱۸	۱,۳۲۴
ابزار پذیرش موبایلی	۲,۰۷۶	۲,۲۴۸
کارتخوان فروشگاه	۱,۴۵۱	۸۹۹

بالاترین سهم بانک های صادرکننده از تعداد کارت های بانکی تراکنش دار

کارت هدیه و بن کارت	بانک ملی ایران	۱۷/۱۹ درصد
کارت اعتباری	بانک ملی ایران	۳۵/۷۶ درصد
کارت برداشت	بانک ملی ایران	۲۲/۲۹ درصد

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت

سهم تراکنش های موفق

درصد تراکنش های موفق به کل تراکنش ها	۹۱/۹۹ درصد
درصد تراکنش های موفق سویچ شاپرک به کل تراکنش ها	۹۹/۹۸ درصد

سهم هریک از خطاهای رخ داده در تراکنش ها

خطای پذیرندگی	۰/۵۰ درصد
خطای شاپرکی	۰/۲۸ درصد
خطای صادرکنندگی	۱۰/۱۷ درصد
خطای کاربری	۸۸/۲۹ درصد
خطای کسب و کار	۰/۷۶ درصد

دسترس پذیری حس شده خدمات

دسترس پذیری حس شده شبکه	۹۹/۰۶ درصد
دسترس پذیری حس شده شاپرک	۹۹/۹۸ درصد

تراکنش های ناتمام

درصد تراکنش های معوق از کل تراکنش ها	۰/۰۰۸ درصد
درصد تغییرات تراکنش های ناتمام	۱/۳۸ درصد

شاخص های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در بهمن ماه ۹۹

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه های فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	به پرداخت ملت	۱/۷۲۵
کمترین میزان شاخص	سایان کارت	۰/۲۶۲

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش ها

بالاترین میزان شاخص	سایان کارت	۰/۴۳۶ درصد
کمترین میزان شاخص	تجارت الکترونیک پارسین	۰/۰۱ درصد

سهم کارتخوان های کم تراکنش و فاقد تراکنش از پایانه های فعال

بالاترین سهم	سایان کارت	۶۲/۸۱ درصد
کمترین سهم	پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۵۶ درصد

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

۱ - جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، در این بخش تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی^۱، درصدی از نقدینگی^۲ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود. جدول ۱-۱ اطلاعات این شاخص را نشان می‌دهد.

شایان توجه است در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا آذر ۱۳۹۹) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۳۹۹

ماه	نقدینگی (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
دی ۹۸	۲۳,۱۲۲,۹۰۰	۲,۸۱۳,۷۲۳	۱۲/۱۷٪
بهمن ۹۸	۲۳,۷۹۰,۷۰۰	۳,۲۴۲,۳۰۸	۱۳/۶۳٪
اسفند ۹۸	۲۴,۷۲۱,۵۰۰	۳,۲۸۱,۷۰۶	۱۳/۲۷٪
فروردین ۹۹	۲۵,۱۴۰,۸۰۰	۱,۹۷۸,۵۸۰	۷/۸۷٪
اردیبهشت ۹۹	۲۵,۹۴۸,۳۰۰	۳,۹۷۷,۴۱۵	۱۵/۳۳٪
خرداد ۹۹	۲۶,۵۷۱,۷۰۰	۳,۸۸۶,۳۸۰	۱۴/۶۳٪
تیر ۹۹	۲۷,۳۹۷,۸۰۰	۵,۱۹۹,۲۸۶	۱۸/۹۸٪
مرداد ۹۹	۲۸,۱۹۹,۳۰۰	۴,۷۶۹,۰۱۱	۱۶/۹۱٪
شهریور ۹۹	۲۸,۹۵۸,۹۰۰	۴,۸۷۵,۱۲۲	۱۶/۸۳٪
مهر ۹۹	۲۹,۵۹۹,۸۰۰	۴,۸۳۹,۱۹۵	۱۶/۳۵٪
آبان ۹۹	۳۰,۳۸۹,۲۰۰	۴,۳۷۹,۵۵۲	۱۴/۴۱٪
آذر ۹۹	۳۱,۳۰۰,۲۰۰	۴,۱۹۰,۸۰۸	۱۳/۳۹٪

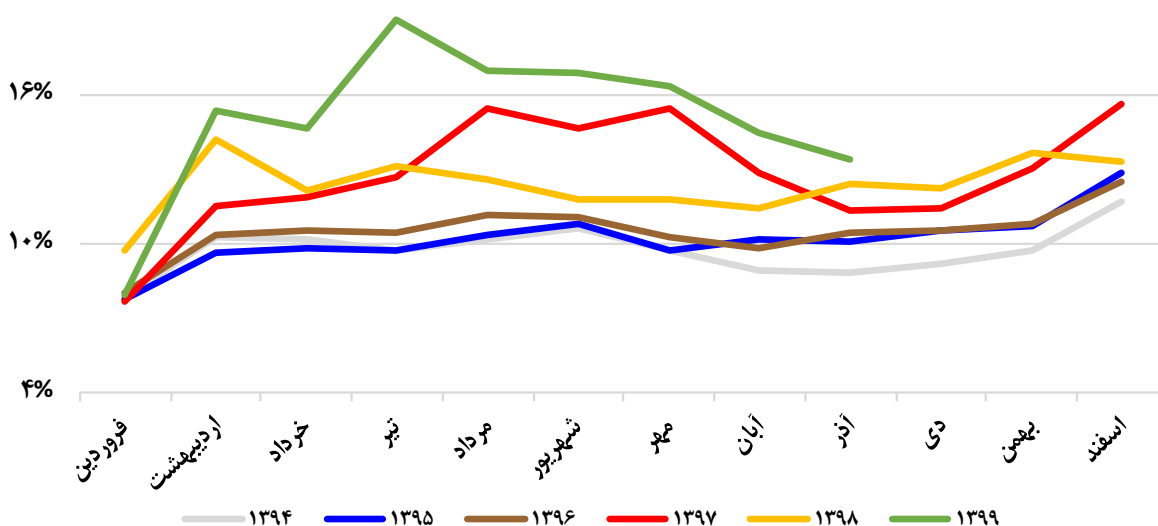
در آذر ۱۳۹۹ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۳/۳۹ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه آبان ۹۹، کاهش ۱/۰۲ درصدی داشته است.

^۱ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۱.

^۲ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۲. آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در آذر ۱۳۹۹، ارزش تراکنش‌های شاپرک کاهش ۴/۳۱ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۳/۰۰ درصدی نقدینگی نسبت به ماه گذشته، افزایش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه آبان ۹۹ را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی تا آذر ۱۳۹۹ منتشر شده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۳۹۲ لغایت آذر ۱۳۹۹ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت آذر ۱۳۹۹

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۲-۱ ارائه شده است.

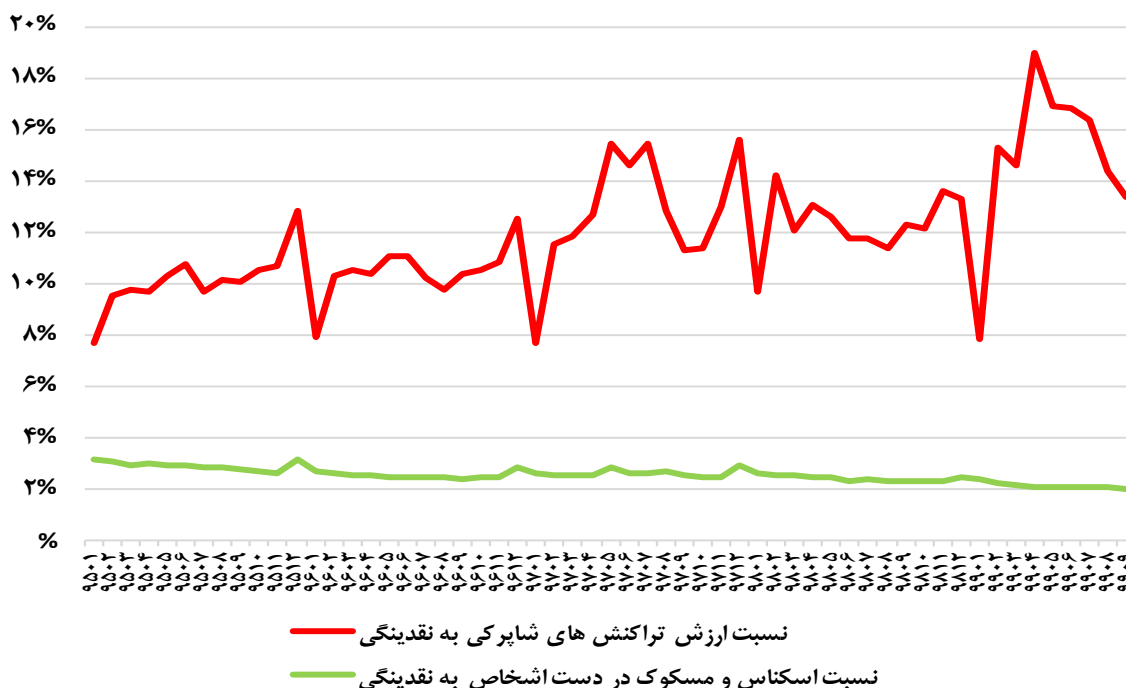
جدول ۲-۱ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۳۹۹

دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیارد ریال)	نسبت اسکناس و مسکوکات به نقدینگی
دی ۹۸	۳۳,۱۳۲,۹۰۰	۵۳۵,۱۰۰	۲/۳۱٪
بهمن ۹۸	۳۳,۷۹۰,۷۰۰	۵۵۹,۰۰۰	۲/۳۵٪
اسفند ۹۸	۳۴,۷۳۱,۵۰۰	۶۱۱,۴۰۰	۲/۴۷٪
فروردین ۹۹	۲۵,۱۴۰,۸۰۰	۶۰۶,۶۰۰	۲/۴۱٪
اردیبهشت ۹۹	۲۵,۹۴۸,۳۰۰	۵۸۴,۸۰۰	۲/۲۵٪
خرداد ۹۹	۲۶,۵۷۱,۷۰۰	۵۷۸,۰۰۰	۲/۱۸٪
تیر ۹۹	۲۷,۳۹۷,۸۰۰	۵۸۲,۶۰۰	۲/۱۳٪
مرداد ۹۹	۲۸,۱۹۹,۳۰۰	۵۹۳,۱۰۰	۲/۱۰٪
شهریور ۹۹	۲۸,۹۵۸,۹۰۰	۵۹۹,۶۰۰	۲/۰۷٪
مهر ۹۹	۲۹,۵۹۹,۸۰۰	۶۱۵,۷۰۰	۲/۰۸٪
آبان ۹۹	۳۰,۳۸۹,۲۰۰	۶۳۱,۰۰۰	۲/۰۸٪
آذر ۹۹	۳۱,۳۰۰,۲۰۰	۶۴۲,۲۰۰	۲/۰۵٪

در آذر ۱۳۹۹، ۲/۰۵ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در آبان ۹۹ کاهش ۰/۰۲- درصدی را تجربه نموده است. در آذر ۹۹ میزان نقدینگی با افزایش ۳/۰۰ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۱/۷۷ درصدی همراه بوده است.

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را از کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۳۹۵ تا آذر ۱۳۹۹) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۷/۷۰ درصد در فروردین ماه ۱۳۹۵ به ۱۳/۳۹ درصد در آذر ۱۳۹۹ افزایش یافته است. این در حالی است که درصد اسکناس و مسکوک به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۳/۱۸ درصد به ۲/۰۵ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۱/۱۲ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد. اما با توجه به شروع روند کاهشی میزان نقدینگی به نظر می رسد سرعت کاهش سهم اسکناس و مسکوکات از نقدینگی، نسبت به گذشته کاهش یابد. کاهش این نسبت در آذر ۱۳۹۹ نسبت به فروردین ماه ۱۳۹۵ یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم سازی ترکیب نقدینگی^۳ در بازه زمانی اخیر بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پرقدرت کمتری

^۳ منظور کاهش سهم پول پرقدرت از ترکیب نقدینگی و افزایش سهم ضریب فزاینده است.

به اقتصاد کشور تزریق شود و بخشی از نیاز به پول فیزیکی برای پرداخت بهای کالاها و خدمات مورد تقاضا، با گسترش زیرساخت‌های لازم توسط شبکه پرداخت الکترونیک کارت جبران شود. این در صورتی است که در ماه‌های گذشته شاهد افزایش سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی می‌باشیم که این بیانگر تزریق پول پر قدرت به بازار می‌باشد.

۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

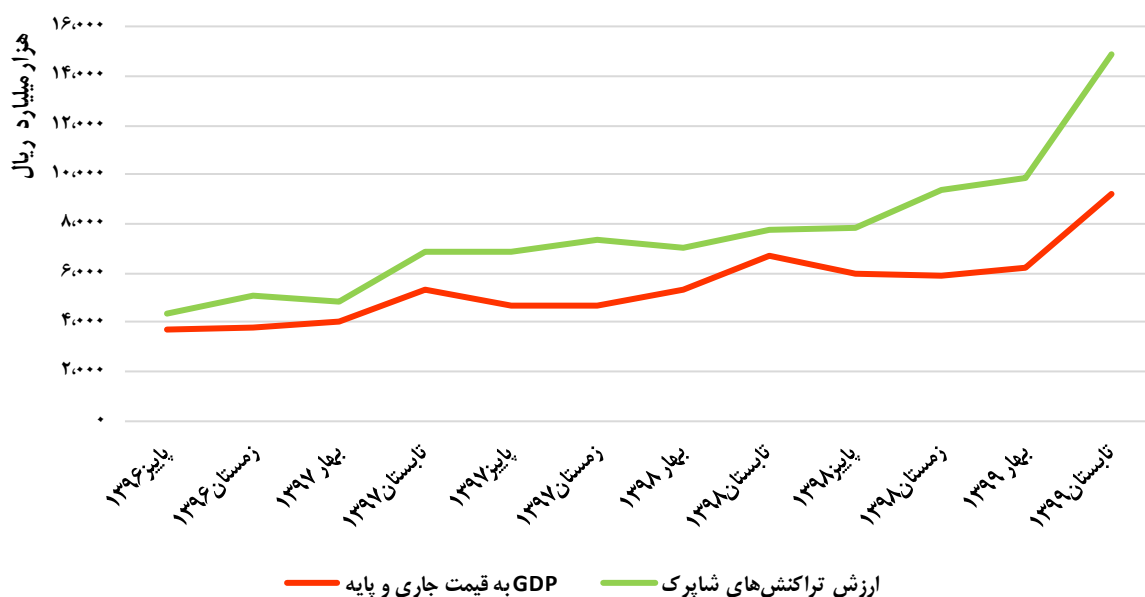
به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیک کارتی را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارتی را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۴ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

^۴ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایانگر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید

ناخالص داخلی

در شکل شماره ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی ۵ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به تابستان ۱۳۹۹ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۶

شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به تابستان ۱۳۹۹

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص

^۵ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۴.

^۶ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به تابستان ۱۳۹۹ می‌باشد.

داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی برهه‌های زمانی بیشتر است.

۱-۲-۲- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

نسبت ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی به GDP، شاخصی جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. آمار این شاخص در طول زمان^۷ در جدول ۱-۳ ارائه شده است. ارقام این جدول با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ توسط بانک مرکزی ج.ا.ا. مورد بازنگری قرار گرفته است و دلیل وجود اختلاف در GDP اعلام شده در شماره‌های گذشته گزارش اقتصادی شاپرک با این گزارش نیز همین مهم می‌باشد.

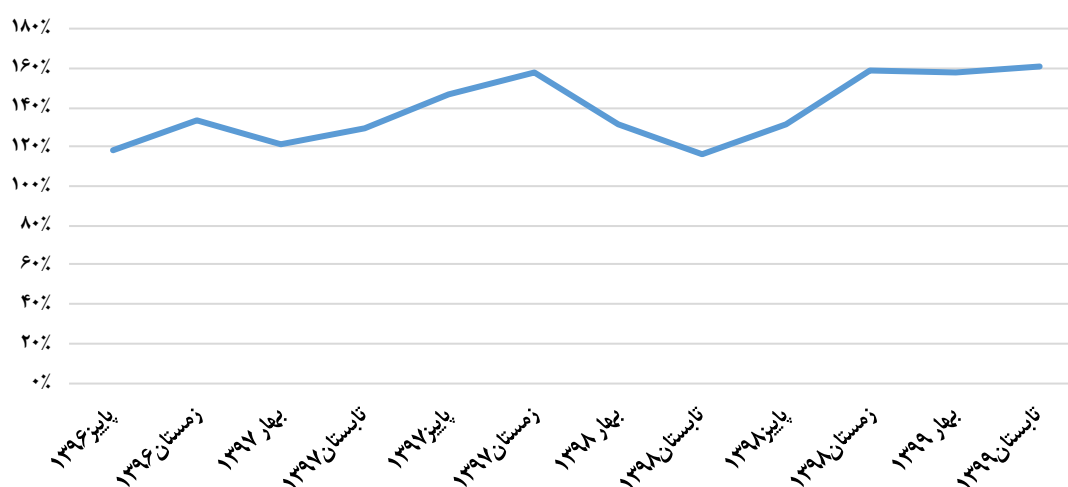
جدول ۱-۳ نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی به GDP در ۱۲ فصل منتهی به تابستان ۱۳۹۹

نسبت ارزش تراکنش‌های به GDP	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	GDP (میلیارد ریال)	دوره
۱۱۸/۲۷٪	۴,۳۲۸,۷۱۹	۳,۶۶۰,۰۰۰	پاییز ۱۳۹۶
۱۳۳/۷۶٪	۵,۰۶۰,۱۱۸	۳,۷۸۳,۰۰۰	زمستان ۱۳۹۶
۱۲۰/۸۴٪	۴,۸۴۴,۴۰۶	۴,۰۰۹,۰۰۰	بهار ۱۳۹۷
۱۲۹/۶۰٪	۶,۸۴۵,۶۹۹	۵,۲۸۲,۰۰۰	تابستان ۱۳۹۷
۱۴۶/۴۱٪	۶,۸۳۱,۳۴۰	۴,۶۶۶,۰۰۰	پاییز ۱۳۹۷
۱۵۸/۰۳٪	۷,۳۶۵,۸۲۶	۴,۶۶۱,۰۰۰	زمستان ۱۳۹۷
۱۳۱/۱۰٪	۶,۹۸۵,۰۴۴	۵,۳۲۸,۰۰۰	بهار ۱۳۹۸
۱۱۶/۵۹٪	۷,۷۶۸,۱۸۶	۶,۶۶۳,۰۰۰	تابستان ۱۳۹۸
۱۳۱/۱۱٪	۷,۸۴۸,۴۳۹	۵,۹۸۶,۰۰۰	پاییز ۱۳۹۸
۱۵۸/۹۱٪	۹,۳۳۷,۷۳۷	۵,۸۷۶,۰۰۰	زمستان ۱۳۹۸
۱۵۸/۰۹٪	۹,۸۴۲,۳۷۶	۶,۲۲۶,۰۰۰	بهار ۱۳۹۹
۱۶۰/۹۹٪	۱۴,۸۴۳,۴۱۸	۹,۲۲۰,۱۴۴	تابستان ۱۳۹۹

^۷ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به تابستان ۱۳۹۹ می‌باشد.

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاها و واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاها و واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود و نسبت آن به GDP بیش از ۱۰۰ درصد شود.

بر اساس اطلاعات جدول ۱-۵، نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP طی دوره مورد بررسی در مجموع روندی صعودی داشته است که این روند در شکل ۱-۴ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۱-۴ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

روند افزایشی این شاخص، نشان‌دهنده عملکرد مثبت شاپرک و افزایش سطح فعالیت آن با توجه به اندازه اقتصاد کشور می‌باشد. در واقع شکل ۱-۴ نشان می‌دهد در طول مدت مورد بررسی، بخش بیشتری از جوجه در تبادلات مالی به صورت الکترونیکی پرداخت شده است.

شاخص‌های عملکردی شاپرک

در بهمن ماه ۹۹

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک در بهمن ماه ۱۳۹۹

فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در بهمن ماه ۱۳۹۹ بالغ بر ۲,۹۳۸ میلیون تراکنش با ارزش ۵,۰۹۱ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به دی ماه رشد ۵/۰۱ درصدی در تعداد و ۱۱/۵۹ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در بهمن ماه ۱۳۹۹ و درصد تغییرات آن نسبت به ماه گذشته درج شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	دی ۱۳۹۹	بهمن ۱۳۹۹	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۲,۷۹۷,۹۶۵,۷۰۴	۲,۹۳۸,۲۱۶,۱۹۳	۵/۰۱٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۴,۵۶۲,۴۵۹,۷۸۱	۵,۰۹۱,۳۱۲,۹۰۶	۱۱/۵۹٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در بهمن ۱۳۹۹ و ماه مشابه سال گذشته به همراه درصد تغییرات آن می‌باشد.

جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۸

نوع	بهمن ۱۳۹۸	بهمن ۱۳۹۹	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۲,۳۱۲,۲۰۹,۸۲۷	۲,۹۳۸,۲۱۶,۱۹۳	۲۷/۰۷٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۳,۲۴۲,۳۰۸,۳۹۷	۵,۰۹۱,۳۱۲,۹۰۶	۵۷/۰۳٪

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های بهمن ۱۳۹۹ به نسبت ماه مشابه سال ۱۳۹۸ از نظر تعدادی ۲۷/۰۷٪ و از نظر ریالی ۵۷/۰۳٪ رشد داشته است.

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی

در اقتصاد برای ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۸ را تورمزدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۹ و تورمزدایی شده می‌باشد.

جدول ۳-۲ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	دی ۱۳۹۹	بهمن ۱۳۹۹	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۴,۵۶۲,۴۵۹,۷۸۱/۳۸	۵,۰۹۱,۳۱۲,۹۰۵/۵۷	۱۱/۵۹٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۱۵,۹۶۹,۴۰۷/۷۱	۱۷,۳۸۸,۳۶۳/۷۵	۸/۸۹٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۲۸۵/۷۰	۲۹۲/۸۰	۲/۴۹٪

*نرخ تورم ماهانه: درصد تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI تا ابتدای آذر ماه سایت بانک مرکزی ج.ا.و بعد از آن سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همان‌گونه که جدول ۳-۲ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های بهمن ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته با رشد ۱۱/۵۹ درصدی همراه بوده و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها در بهمن ۱۳۹۹ رشد ۸/۸۹ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرکی بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. به عبارت دیگر ارزش تراکنش‌های شاپرکی که نسبت به نرخ تورم خالص سازی شده است، ارزش حقیقی تراکنش‌های شاپرکی را تشکیل می‌دهد. در ادامه طی جدول ۴-۲ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

^۸ ارزش تراکنش‌های شاپرک با احتساب نرخ تورم (مبلغ معمول گزارش شده)

^۹ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۳۹۵ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار اخذ شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش ها (میلیون ریال)	بهمن ۹۸	بهمن ۹۹	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش ها	۳,۲۴۲,۳۰۸,۳۹۶/۷۵	۵,۰۹۱,۳۱۲,۹۰۵/۵۷	۵۷/۰۳%
ارزش حقیقی تراکنش ها	۱۶,۴۰۸,۴۴۳/۳۰	۱۷,۳۸۸,۳۶۳/۷۵	۵/۹۷%
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۱۹۷/۶۰	۲۹۲/۸۰	۴۸/۱۸%

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می گیرد.
(مرجع آمار CPI: سایت بانک مرکزی ج.ا.ا.)

همانگونه که مشاهده می گردد، مندرجات جدول ۲-۴ بیانگر رشد ۵۷/۰۳ درصدی در ارزش اسمی تراکنش ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می توان آن را شاهدی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می شود که رشد حقیقی ارزش تراکنش ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده است ۵/۹۷ درصد می باشد. اثرات نرخ تورم بر مبلغ تراکنش های شاپرک طی سال های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ به وضوح در جدول فوق قابل مشاهده می باشد.

همانطور که قبلا نیز اشاره گردید ارزش حقیقی تراکنش های شاپرک در واقع ارزش تراکنش های شاپرک بدون در نظر گرفتن اثرات تورمی می باشد.

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) سه نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه" را پشتیبانی می نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد بررسی قرار می گیرد. در مبحث بررسی تعداد ابزارهای پذیرش، به جهت قیاس بهتر و تحلیل دقیق تر، از تعداد

ابزار "فعال سیستمی"^{۱۰} استفاده شده است. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ۱۳۹۹ در قیاس با ماه گذشته در جدول ۵-۲ ارائه شده است.

جدول ۵-۲ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته

تعداد ابزار فعال سیستمی			ابزار پذیرش
رشد	بهمن ۱۳۹۹	دی ۱۳۹۹	
۴/۶۴٪	۱,۵۷۹,۵۷۹	۱,۵۰۹,۶۰۰	ابزار پذیرش اینترنتی
۰/۳۲٪	۱,۴۴۵,۲۲۶	۱,۴۴۰,۶۳۹	ابزار پذیرش موبایلی
-۰/۴۰٪	۹,۵۵۱,۲۳۳	۹,۵۸۹,۲۶۲	کارتخوان فروشگاهی
۰/۲۹٪	۱۲,۵۷۶,۰۳۸	۱۲,۵۳۹,۵۰۱	مجموع ابزارها

بر اساس جدول ۵-۲ تعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به دی ماه رشد ۰/۲۹ درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، کاهش ۰/۴۰- درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. ابزارهای پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به دی ماه رشد ۴/۶۴ درصدی را تجربه نموده‌اند و تعداد ابزار پذیرش موبایلی نیز در مدت مشابه با افزایش ۰/۳۲ درصدی همراه بوده است. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۶-۲ ارائه شده است.

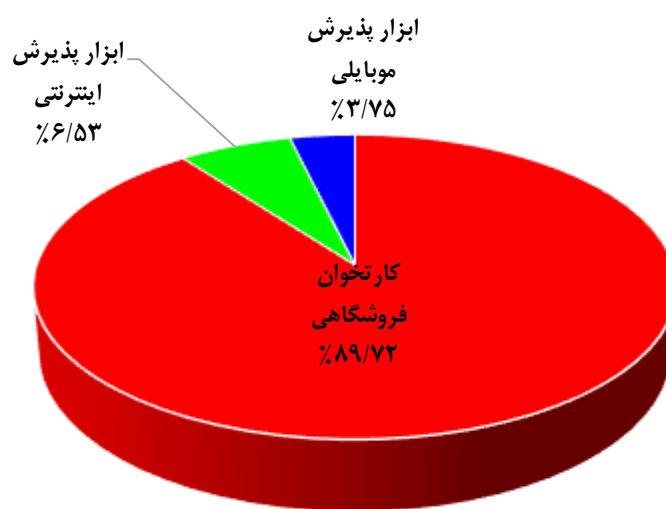
جدول ۶-۲ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار بهمن ۱۳۹۹

دی ۱۳۹۹		بهمن ۱۳۹۹		ابزار پذیرش
تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	
۱,۵۰۹,۶۰۰	۱۲/۰۴٪	۱,۵۷۹,۵۷۹	۱۲/۵۶٪	ابزار پذیرش اینترنتی
۱,۴۴۰,۶۳۹	۱۱/۴۹٪	۱,۴۴۵,۲۲۶	۱۱/۴۹٪	ابزار پذیرش موبایلی
۹,۵۸۹,۲۶۲	۷۶/۴۷٪	۹,۵۵۱,۲۳۳	۷۵/۹۵٪	کارتخوان فروشگاهی
۱۲,۵۳۹,۵۰۱	۱۰۰/۰۰٪	۱۲,۵۷۶,۰۳۸	۱۰۰/۰۰٪	مجموع ابزارها

^{۱۰} ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۲-۱ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاه‌های با سهم ۸۹/۷۲ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۲-۱ سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۹

بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش موبایلی، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های دانست. این در حالی است که به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش موبایل به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۲-۷ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۲-۷ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۳۹۹

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۵۷۹,۵۷۹	۱۹۱,۹۶۳,۴۰۳	۱۲۲
ابزار پذیرش موبایلی	۱,۴۴۵,۲۲۶	۱۱۰,۱۴۱,۵۴۶	۷۶
کارتخوان فروشگاهی	۹,۵۵۱,۲۳۳	۲,۶۳۶,۱۱۱,۲۴۴	۲۷۶
مجموع ابزارها	۱۲,۵۷۶,۰۳۸	۲,۹۳۸,۲۱۶,۱۹۳	۲۳۴

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرک در بهمن ۱۳۹۹، ۲۳۴ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته افزایش ۱۰/۵۰ واحدی (۴/۷۱ درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین افزایش متوسط تعداد تراکنش مربوط به کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. در بهمن ماه متوسط تعداد تراکنش‌های اینترنتی با کاهش ۱/۱۳ درصدی از ۱۲۳ تراکنش در دی ۹۹ به ۱۲۲ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش موبایلی ۷۶ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۱/۰۸ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با ۱۴/۸۱ واحد افزایش نسبت به دی ۱۳۹۹ به ۲۷۶ عدد در بهمن ماه رسیده است. در ادامه طی جدول ۲-۸ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۲-۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۳۹۹

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	سرانه مبلغ تراکنش‌های هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۵۷۹,۵۷۹	۶۸۴,۲۲۵,۷۹۱	۴۳۳/۱۷
ابزار پذیرش موبایلی	۱,۴۴۵,۲۲۶	۱۰,۲۸۸,۹۰۳	۷/۱۲
کارتخوان فروشگاهی	۹,۵۵۱,۲۳۳	۴,۳۹۶,۷۹۸,۲۱۱	۴۶۰/۳۴
مجموع ابزارها	۱۲,۵۷۶,۰۳۸	۵,۰۹۱,۳۱۲,۹۰۶	۴۰۴/۸۴

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۳۹۹ ماه با افزایش ۵۱/۴۳ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۴۳۳/۱۷ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی با افزایش ۰/۱۶ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۷/۱۲ میلیون ریال به ازای هر ابزار در بهمن ماه رسیده است. متوسط

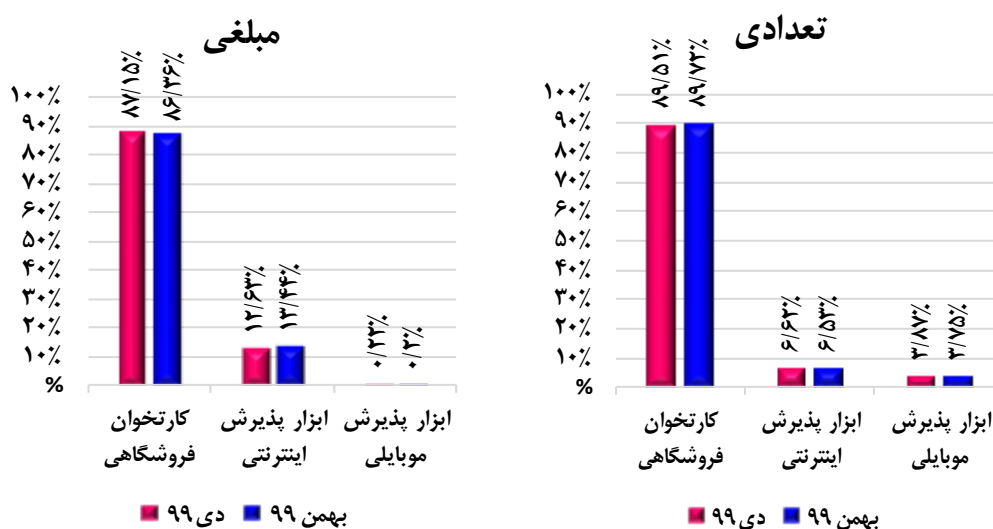
مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با توجه به جدول ۲-۸ برابر با ۴۶۰/۳۴ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۴۵/۶۹ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۲-۹ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار کارتخوان فروشگاه‌های از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۲-۹ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۹

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (عدد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۱۹۱,۹۶۳,۴۰۳	۶۸۴,۲۲۵,۷۹۱	۳/۵۶
ابزار پذیرش موبایلی	۱۱۰,۱۴۱,۵۴۶	۱۰,۲۸۸,۹۰۳	۰/۰۹
کارتخوان فروشگاه‌های	۲,۶۳۶,۱۱۱,۲۴۴	۴,۳۹۶,۷۹۸,۲۱۱	۱/۶۷
مجموع ابزارها	۲,۹۳۸,۲۱۶,۱۹۳	۵,۰۹۱,۳۱۲,۹۰۶	۱/۷۳

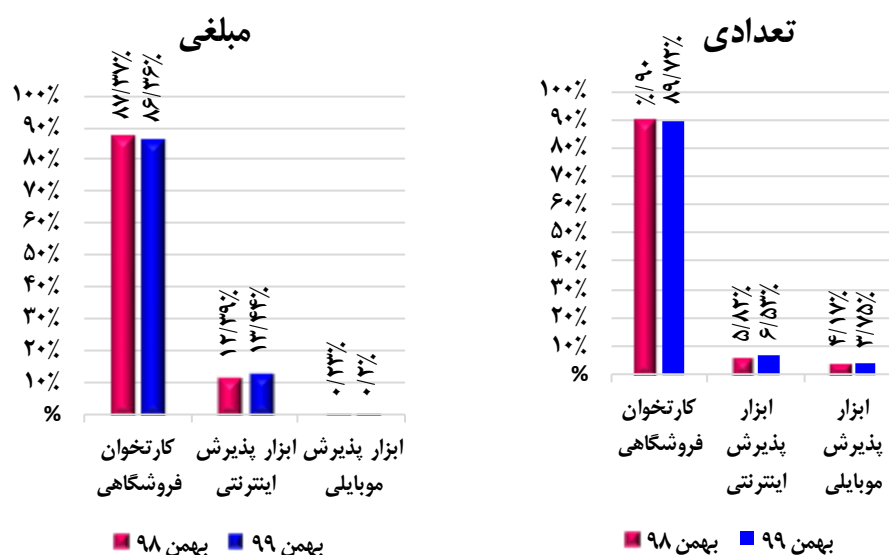
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه بهمن ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته در شکل ۲-۲ ترسیم شده است.

شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

همانگونه که در شکل ۲-۲ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۲۰ و کاهش ۰/۷۹ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش ۰/۰۸ و افزایش ۰/۸۱ درصدی را تجربه نموده‌اند در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز کاهش ۰/۱۲ درصدی در تعداد تراکنش‌ها و کاهش ۰/۱۸ درصدی در مبلغ تراکنش‌ها مشهود می‌باشد.

شکل ۳-۲ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای بهمن ۱۳۹۹ و مقایسه آن با بهمن ۱۳۹۸ را نشان می‌دهند.

شکل ۳-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ماه ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸

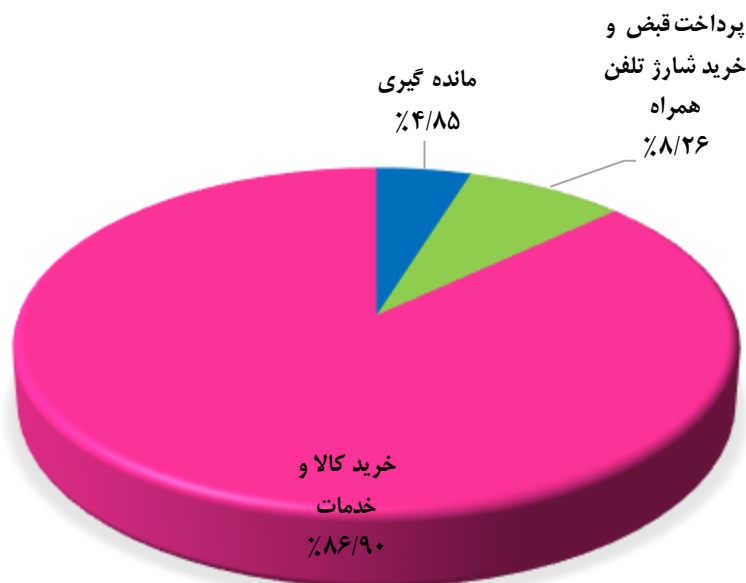
همانگونه که در شکل ۳-۲ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در بهمن ماه ۱۳۹۹ نسبت به ماه مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش ۰/۲۹ و کاهش ۱/۰۱ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب افزایش ۰/۷۱ درصدی و افزایش ۱/۰۵ درصدی را تجربه نموده است. همچنین در زمان مشابه تعداد تراکنش ابزار پذیرش موبایلی با کاهش ۰/۴۲ درصدی همراه بوده و مبلغ تراکنش‌های این ابزار نیز با کاهش ۰/۳۱ درصدی همراه بوده است.

۵-۱-۲ عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

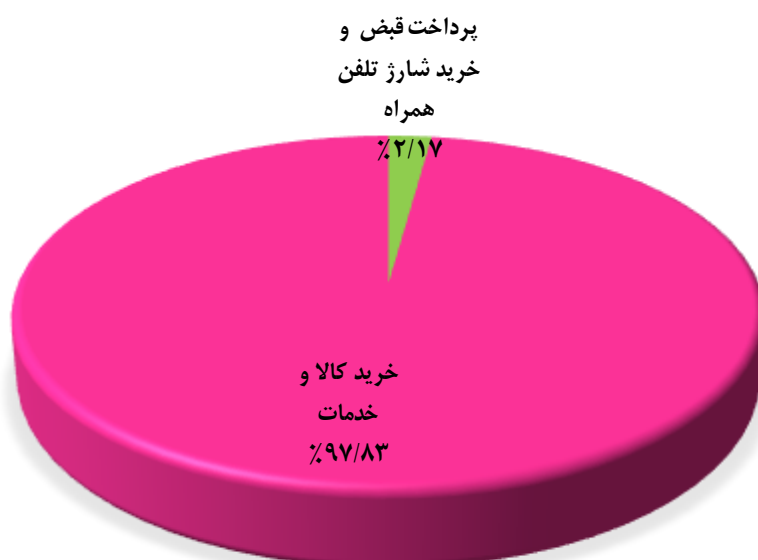
در این راستا شکل ۴-۲ و شکل ۵-۲ به ترتیب نسبت تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

شکل ۴-۲ مبین آن است که در بهمن ۱۳۹۹، ۸۶/۹۰ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۶-۲ نسبت به ماه گذشته این سهم افزایش ۰/۲۳ درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "مانده‌گیری" با ۴/۸۵ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

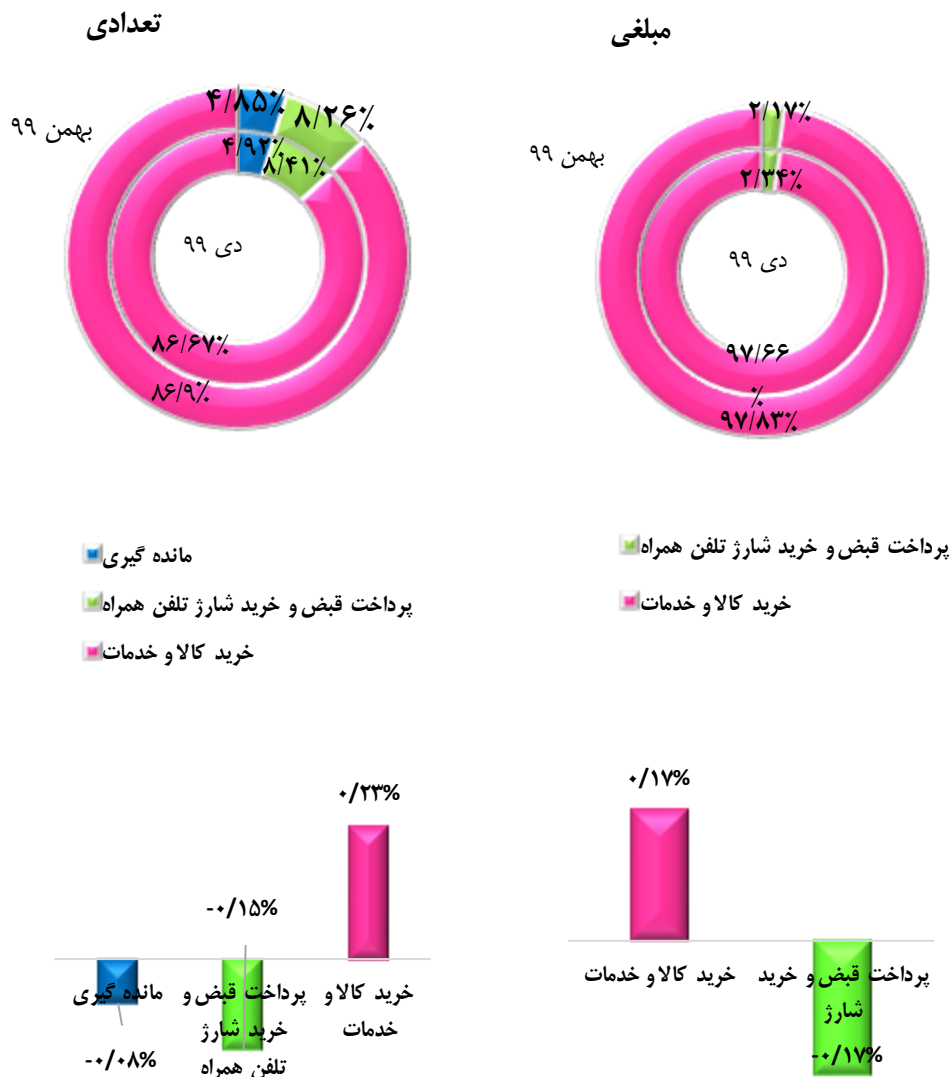
شکل ۴-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - بهمن ۱۳۹۹

شکل ۵-۲ نشان می‌دهد که ۹۷/۸۳ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه بهمن ۱۳۹۹ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده‌گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۵-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۹

برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۶-۲ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

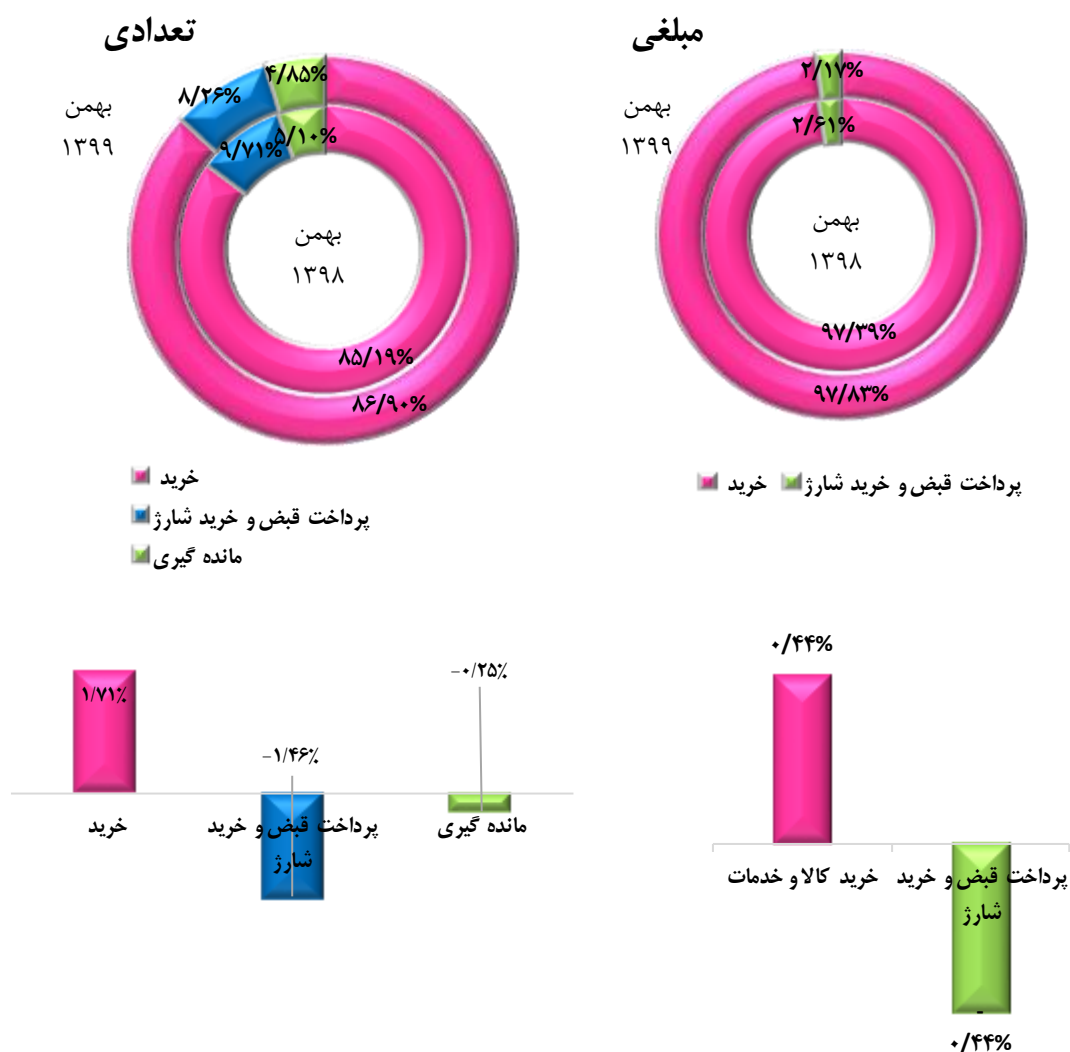

شکل ۲-۶ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - دی و بهمن ۱۳۹۹

در شکل ۲-۶ ملاحظه می‌شود که نسبت به ماه گذشته، سهم تعدادی خدمات "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با افزایش همراه بوده، خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" از کل تراکنش‌ها کاهش داشته و خدمت "مانده‌گیری" با کاهش مواجه بوده است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته افزایش ۰/۲۳ درصدی، "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاهش ۰/۱۵ درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده‌گیری" با کاهش ۰/۰۸ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا

و خدمات" نیز در بهمن ماه با افزایش ۰/۱۷ درصدی همراه بوده است که میزان افزایش یافته از سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاسته شده است.

در شکل ۷-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی بهمن ۱۳۹۸ بررسی شده است.

شکل ۷-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - بهمن ۱۳۹۸ و بهمن ۱۳۹۹

بر اساس شکل ۷-۲ ملاحظه می‌شود همزمان با رشد ۱/۷۱ درصدی سهم تعداد تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به بهمن ۱۳۹۸، سهم مبلغی آن به میزان ۰/۴۴ درصد افزایش داشته است.

تعداد تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۱/۴۶- درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری نیز کاهش ۰/۲۵- درصدی را تجربه نموده است.

۲-۲- نفوذ منطقه‌ای

شاخص نفوذ منطقه‌ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش‌های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^{۱۱} مصرف‌کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱۰ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ۲,۰۷۰/۶۹ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتخوان فروشگاه‌های با تعداد ۱,۵۷۲/۶۴ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می‌باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش موبایلی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۲۳۷/۹۶ ابزار پذیرش اینترنتی در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۲۳۷/۹۶ ابزار پذیرش موبایلی نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار

^{۱۱} آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام پرداخت‌ها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های که نیازمند حضور فیزیک کارت در محل می‌باشد، متفاوت است.

جدول ۱۰-۲ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۳۹۹

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۵۷۹,۵۷۹	۶۰,۷۳۳,۶۰۵	۲۶۰/۰۸
ابزار پذیرش موبایلی	۱,۴۴۵,۲۲۶		۲۳۷/۹۶
کارتخوان فروشگاه‌های	۹,۵۵۱,۲۳۳		۱,۵۷۲/۶۴
کل ابزارها	۱۲,۵۷۶,۰۳۸		۲,۰۷۰/۶۹

در بهمن ۱۳۹۹ بیش از ۲,۰۷۱ ابزار شاپرکی به ازای هر ۱۰ هزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال کشور وجود دارد که از این تعداد ۱,۵۷۳ ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌باشد. همچنین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز به ازای هر ۱۰ هزار نفر بالای ۱۸ سال در کشور به ترتیب ۲۶۰ و ۲۳۸ ابزار می‌باشد.

۲-۲-۲ - سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در بهمن ماه سال جاری در جدول ۱۱-۲ ارائه گردیده است.

جدول ۱۱-۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - بهمن ۱۳۹۹

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱۹۱,۹۶۳,۴۰۳	۶۰,۷۳۳,۶۰۵	۳/۱۶
ابزار پذیرش موبایلی	۱۱۰,۱۴۱,۵۴۶		۱/۸۱
کارتخوان فروشگاه‌های	۲,۶۳۶,۱۱۱,۲۴۴		۴۳/۴۰
کل ابزارها	۲,۹۳۸,۲۱۶,۱۹۳		۴۸/۳۸

همانطور که در جدول ۲-۱۱ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در بهمن ماه سال جاری ۴۸/۳۸ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتهخوان فروشگاه‌های با ۴۳/۴۰ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲-۲-۳- تعداد و تعداد سرانه کارتهخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان

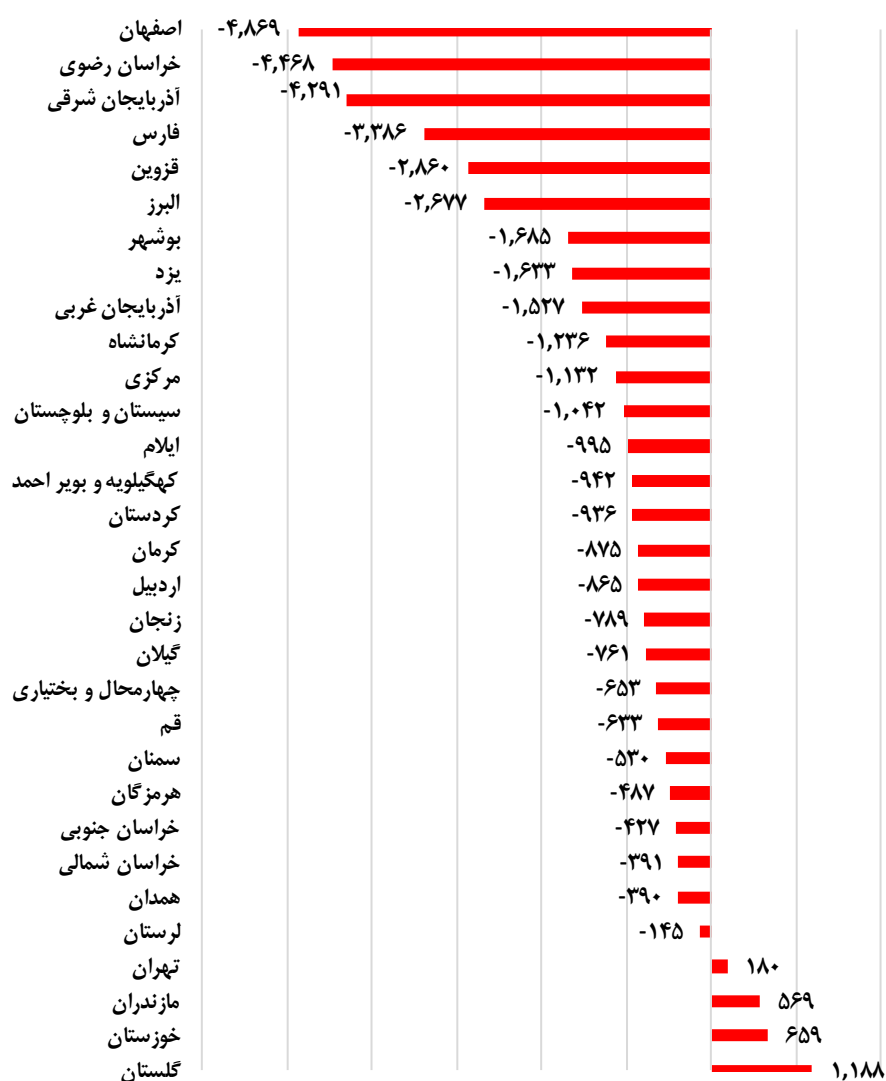
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتهخوان فروشگاه‌ها، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتهخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتهخوان فروشگاه‌های فعال و تغییرات آن در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۱۲ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۲ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتهخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - دی ۱۳۹۹ و بهمن ۱۳۹۹

نام استان	دی ۱۳۹۹	بهمن ۱۳۹۹	میزان تغییرات	درصد تغییرات
تهران	۱,۹۴۷,۲۱۰	۱,۹۴۷,۳۹۰	۱۸۰	۰/۰۱٪
خراسان رضوی	۷۳۳,۷۲۰	۷۲۹,۲۵۲	-۴,۴۶۸	-۰/۶۱٪
اصفهان	۶۶۹,۲۸۰	۶۶۴,۴۱۱	-۴,۸۶۹	-۰/۷۳٪
فارس	۵۹۶,۲۲۲	۵۹۲,۸۳۶	-۳,۳۸۶	-۰/۵۷٪
خوزستان	۵۰۳,۰۱۱	۵۰۳,۶۷۰	۶۵۹	۰/۱۳٪

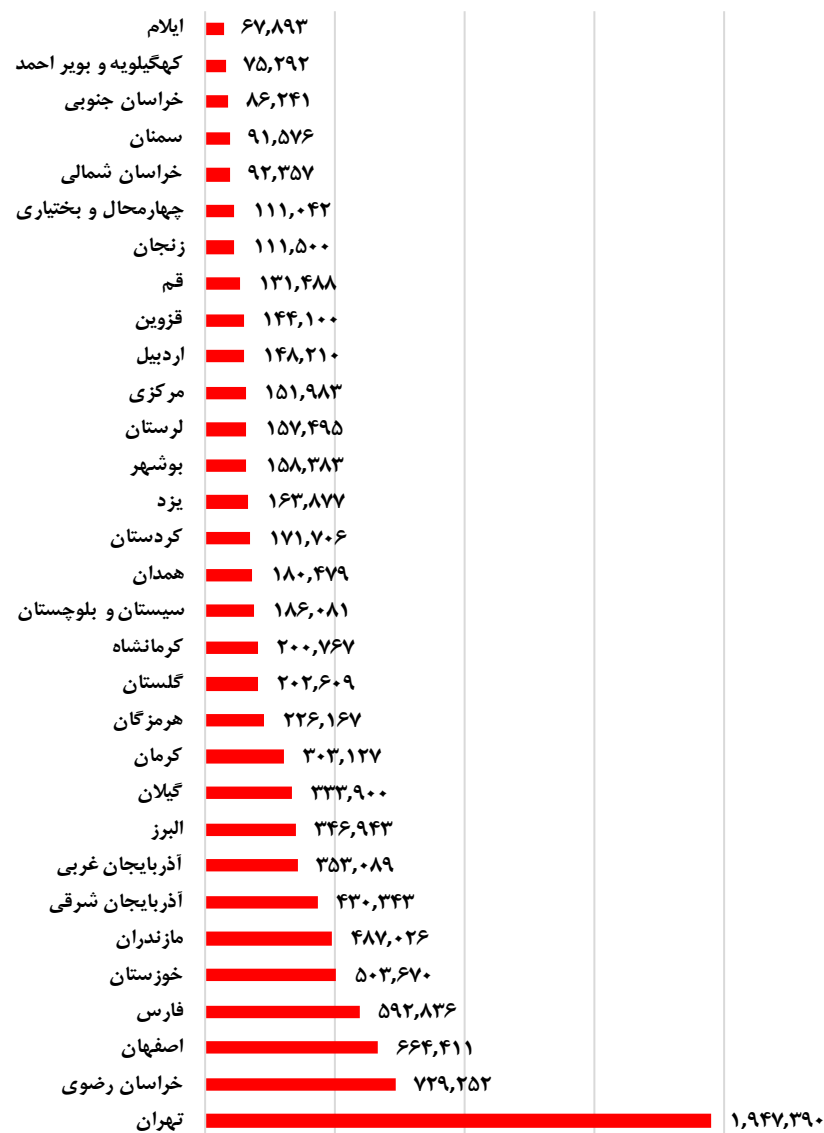
همانگونه که در جدول ۲-۱۲ مشاهده می‌گردد، استان‌های تهران، خراسان رضوی، اصفهان، فارس و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال در بهمن ۱۳۹۹ بوده‌اند.

بر اساس اطلاعات جدول ۲-۱۲، شکل ۲-۸ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به دی ماه نشان می‌دهد.

شکل ۲-۸ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - بهمن نسبت به دی ۱۳۹۹

در بهمن ۱۳۹۹ بیشترین افزایش در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال با ۱,۱۸۸ کاهش متعلق به استان گلستان می‌باشد. شکل ۲-۹ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان تهران توزیع شده است.

شکل ۲-۹ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - بهمن ۱۳۹۹

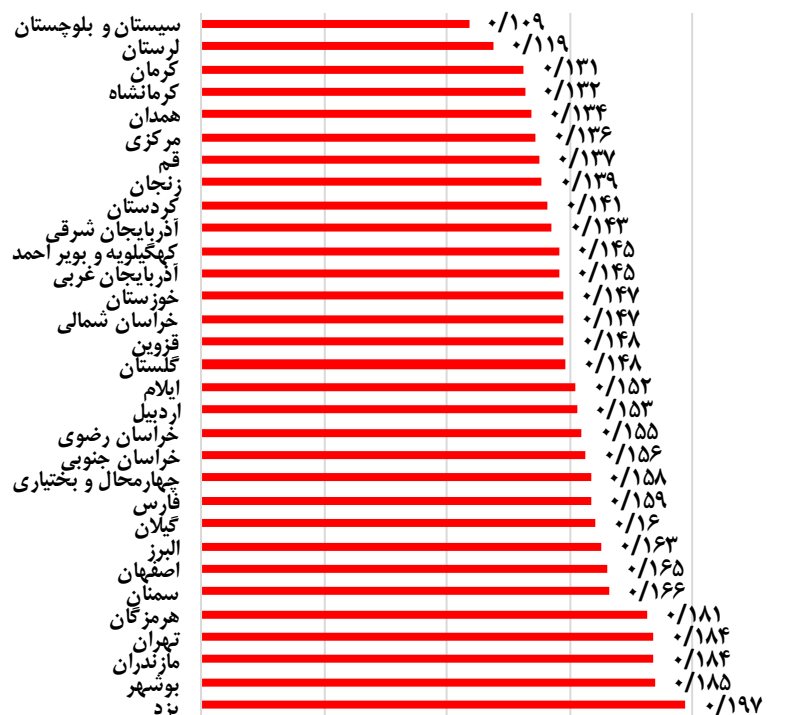
در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاه‌های به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۳ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - دی ۱۳۹۹ و بهمن ۱۳۹۹

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی			
استان	دی ۹۹	بهمن ۹۹	درصد تغییرات
یزد	۰/۱۹۹	۰/۱۹۷	-۰/۹۹٪
بوشهر	۰/۱۸۷	۰/۱۸۵	-۱/۰۵٪
مازندران	۰/۱۸۴	۰/۱۸۴	۰/۱۲٪
تهران	۰/۱۸۴	۰/۱۸۴	۰/۰۱٪
هرمزگان	۰/۱۸۲	۰/۱۸۱	-۰/۲۱٪
سمنان	۰/۱۶۷	۰/۱۶۶	-۰/۵۸٪
اصفهان	۰/۱۶۷	۰/۱۶۵	-۰/۷۳٪
البرز	۰/۱۶۴	۰/۱۶۳	-۰/۷۲٪
گیلان	۰/۱۶۱	۰/۱۶۰	-۰/۲۳٪
فارس	۰/۱۵۹	۰/۱۵۹	-۰/۵۷٪
چهارمحال و بختیاری	۰/۱۵۹	۰/۱۵۸	-۰/۵۸٪
خراسان جنوبی	۰/۱۵۷	۰/۱۵۶	-۰/۴۹٪
خراسان رضوی	۰/۱۵۶	۰/۱۵۵	-۰/۶۱٪
اردبیل	۰/۱۵۴	۰/۱۵۳	-۰/۵۸٪
ایلام	۰/۱۵۵	۰/۱۵۲	-۱/۴۴٪
گلستان	۰/۱۴۷	۰/۱۴۸	۰/۵۹٪
قزوین	۰/۱۵۰	۰/۱۴۸	-۱/۹۵٪
خراسان شمالی	۰/۱۴۸	۰/۱۴۷	-۰/۴۲٪
خوزستان	۰/۱۴۷	۰/۱۴۷	۰/۱۳٪
آذربایجان غربی	۰/۱۴۶	۰/۱۴۵	-۰/۴۳٪
کهگیلویه و بویر احمد	۰/۱۴۷	۰/۱۴۵	-۱/۲۴٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۴۴	۰/۱۴۳	-۰/۹۹٪
کردستان	۰/۱۴۲	۰/۱۴۱	-۰/۵۴٪

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی			
استان	دی ۹۹	بهمن ۹۹	درصد تغییرات
زنجان	۰/۱۴۰	۰/۱۳۹	-۰/۷۰٪
قم	۰/۱۳۸	۰/۱۳۷	-۰/۴۸٪
مرکزی	۰/۱۳۷	۰/۱۳۶	-۰/۷۴٪
همدان	۰/۱۳۴	۰/۱۳۴	-۰/۲۲٪
کرمانشاه	۰/۱۳۲	۰/۱۳۲	-۰/۶۱٪
کرمان	۰/۱۳۲	۰/۱۳۱	-۰/۲۹٪
لرستان	۰/۱۱۹	۰/۱۱۹	-۰/۰۹٪
سیستان و بلوچستان	۰/۱۰۹	۰/۱۰۹	-۰/۵۶٪

در شکل ۲-۱۰ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

شکل ۲-۱۰ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۳۹۹

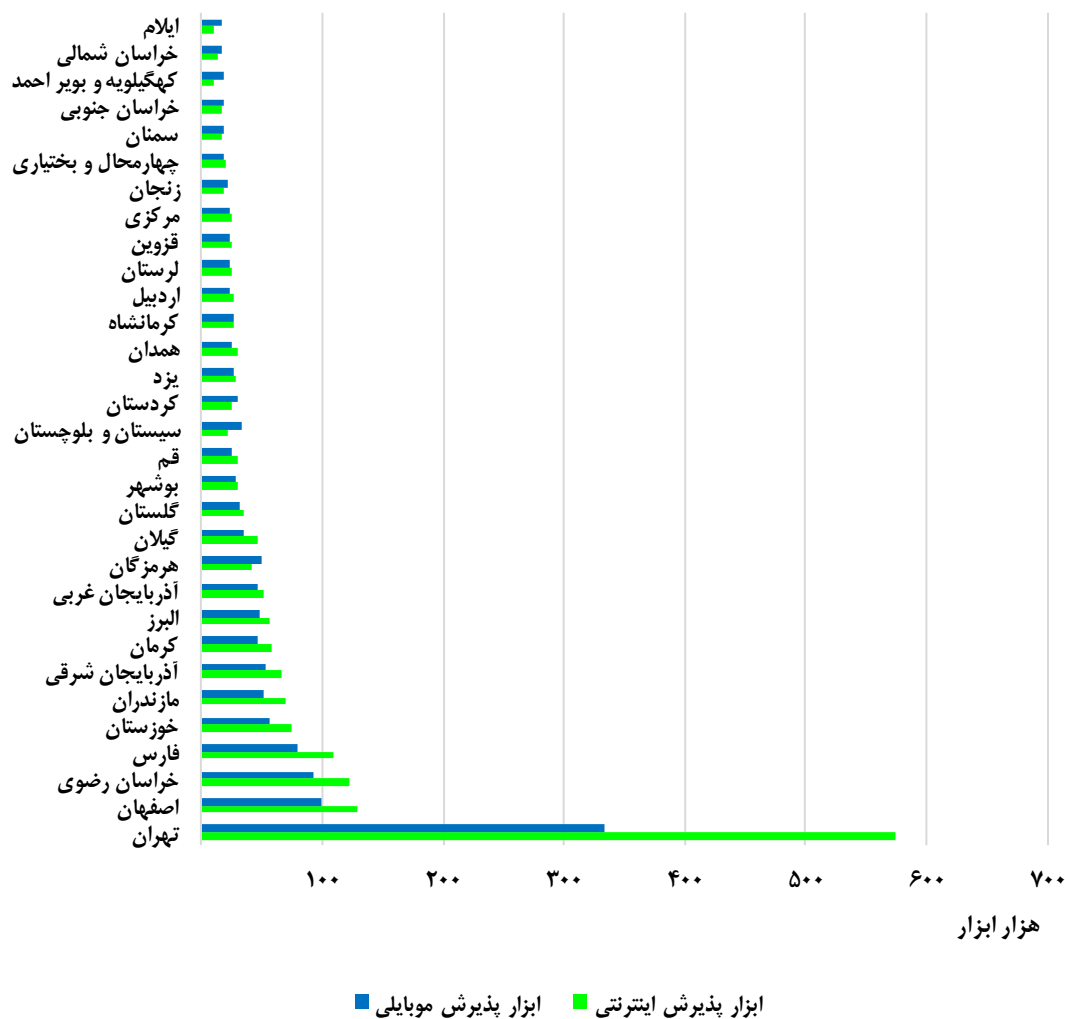
همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاهی به ترتیب به استان‌های یزد، بوشهر و مازندران و کمترین آن به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، لرستان و کرمان تعلق گرفته است.

لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در بهمن ۱۳۹۹، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی در کل کشور ۰/۱۵۷۳ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱,۵۷۳ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲-۲-۴- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سوییچ شاپرک، در شکل ۲-۱۱ ترسیم شده است.

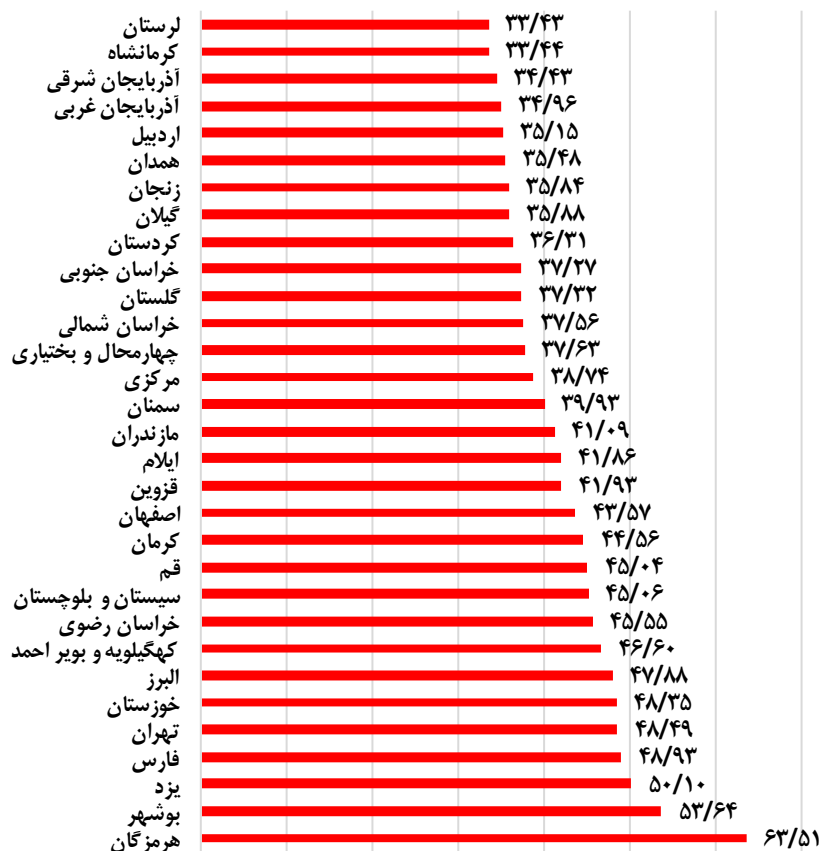
شکل ۲-۱۱ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - بهمن ۱۳۹۹

شکل ۲-۱۱ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و خراسان رضوی می‌باشد.

۲-۲-۵- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک استان خاص تعلق

دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاهی (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای بهمن ۱۳۹۹ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - بهمن ۱۳۹۹

همانطور که در شکل ۲-۱۲ ملاحظه می‌شود استان‌های هرمزگان، بوشهر و یزد در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند و لرستان، کرمانشاه و آذربایجان شرقی کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در بهمن ۱۳۹۹ داشته‌اند.

۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۲-۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در بهمن ماه ۱۳۹۹ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد. بر اساس شکل ۲-۱۳ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ترسیم شده است. این بازه‌ها با توجه به نحوه محاسبه کارمزد بانک پذیرنده تقسیم‌بندی شده‌اند، چراکه سهم کارمزدی بانک پذیرنده به ازای تراکنش‌های با مبالغ:

- زیر ۵۰,۰۰۰ ریال

- بین ۵۰,۰۰۱ ریال تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال

- بالای ۲۵۰,۰۰۰ ریال

محاسبه می‌گردد.

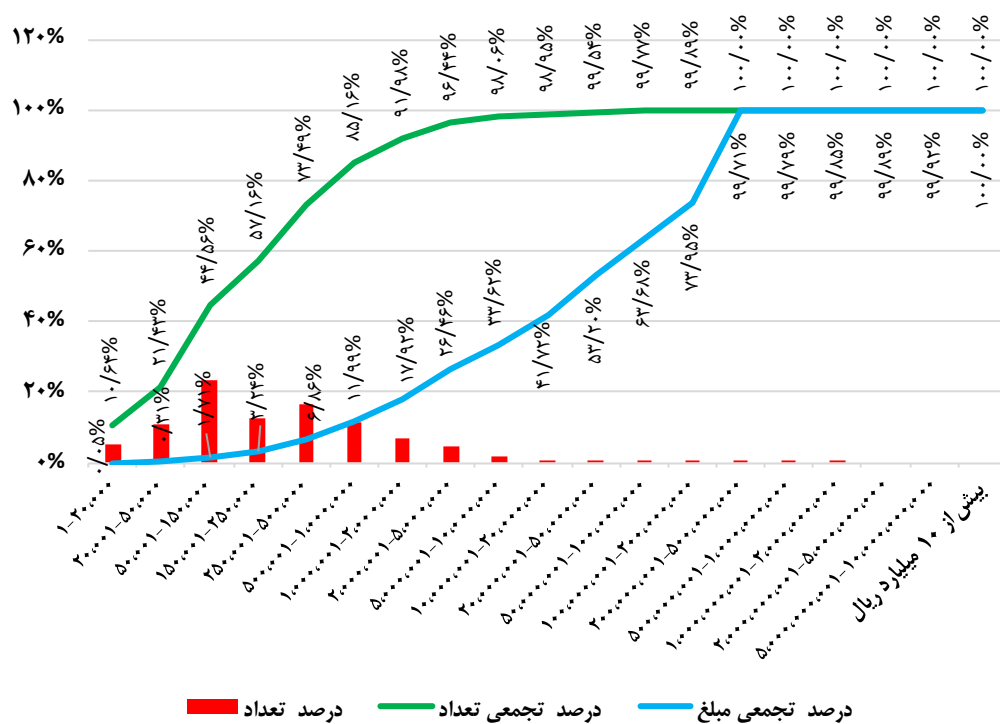
سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ۵/۲۸ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۲-۱۳ مشخص است در بهمن ماه ۱۳۹۹:

- بیشترین تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه دارای مبلغی بین ۵۰,۰۰۱ تا ۱۵۰,۰۰۰ ریال بوده است.

- ۱۶/۱۵ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه، مبلغ زیر ۵۰,۰۰۰ ریال را داشته‌اند.

- ۳۵/۷۳ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه، در بازه مبلغی ۵۰,۰۰۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.

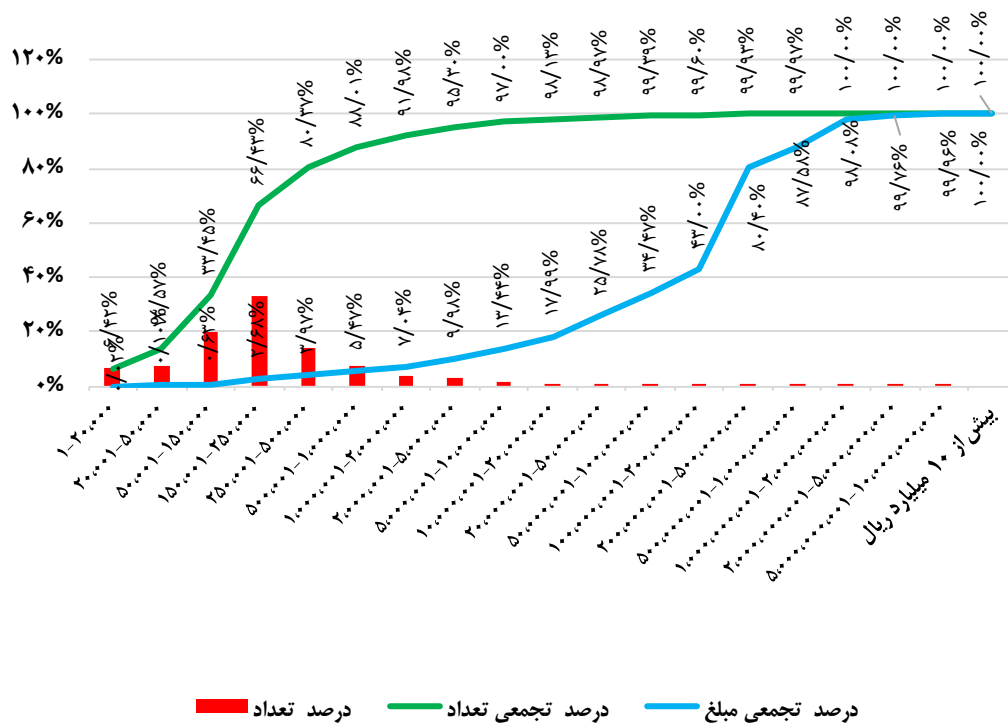
- ۴۲/۸۴ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۲۵۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

شکل ۲-۱۳ دامنه میلی‌تری تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۹

در بهمن ماه ۱۳۹۹، تعداد تراکنش‌های با مبلغ زیر ۵۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های برابر با ۴۲۵,۷۵۱,۲۱۴ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۵۰,۰۰۱ ریال و ۲۵۰,۰۰۰ ریال برابر با ۹۴۱,۸۵۵,۵۰۶ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۲۵۰,۰۰۱ ریال برابر با ۱,۱۲۹,۲۳۸,۹۸۷ عدد تراکنش می‌باشد. با توجه به نمودار دامنه مبلغی ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌توان بیان نمود که نزدیک به ۹۱/۱۶ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های دارای مبلغ کمتر از ۵ میلیون ریال می‌باشد.

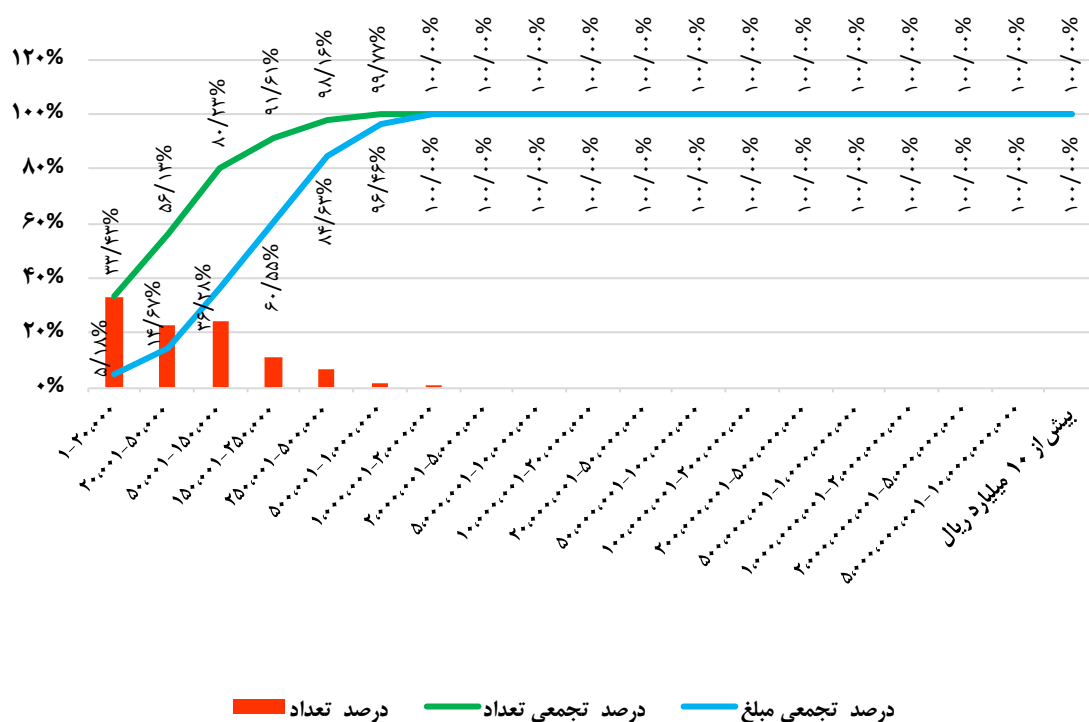
شکل ۲-۱۴ ترسیم کننده دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است.

شکل ۲-۱۴ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۹

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه ۱۵۰,۰۰۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۱۹/۸۸ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۶۶/۴۳ درصد کل تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۲۵۰,۰۰۰ هزار ریال هستند.

شکل ۲-۱۵ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد.

شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۹

در بررسی شکل ۲-۱۵ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد، شرایط کاملاً متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتهخوان فروشگاهی بوده است، به نحوی که ۳۳/۴۳ درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۲۰,۰۰۰ ریال و ۵۶/۱۳ درصد تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ در حدود ۵۰,۰۰۰ ریالی و همچنین اقبال فراوان ابزار پذیرش موبایلی به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های موبایلی در دامنه مبلغی کمتر از ۵۰,۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده ابزار پذیرش موبایلی در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا.، شکل فوق صرفاً نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه توسط ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه توسط ابزار

پذیرش موبایلی، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۲ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۲-۱۵ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

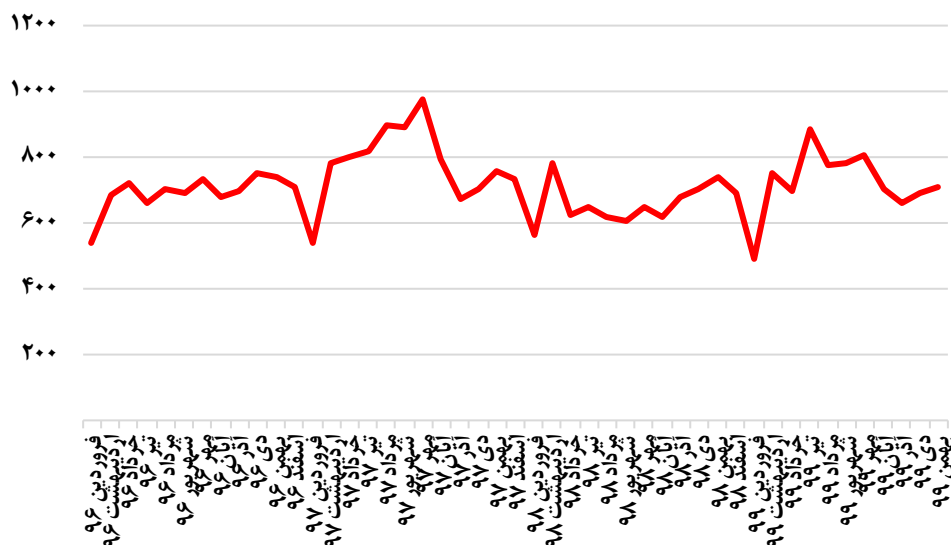
در این بخش شاخص نسبت دهکی^{۱۲} به منظور اندازه‌گیری نابرابری در توزیع ارزش‌هایی نظیر درآمد، ثروت و ... محاسبه می‌شود. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابری مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارتی می‌باشد که روند کاهشی آن در طول زمان نشان‌دهنده حذف تراکنش‌های با مبالغ بسیار ریز و یا بسیار بزرگ تعریف می‌شود. جدول ۲-۱۲ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در بهمن ماه ۱۳۹۹ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۳۹۸ ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۴ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

مقایسه ماهانه			مقایسه نقطه به نقطه		
دی ۱۳۹۹	بهمن ۱۳۹۹	درصد تغییرات	بهمن ۱۳۹۸	بهمن ۱۳۹۹	درصد تغییرات
۱۴,۵۴۶,۰۰۳/۳۷	۱۵,۴۵۹,۱۴۲/۲۹	۶/۲۸٪	۱۲,۷۳۳,۲۹۳/۹۶	۱۵,۴۵۹,۱۴۲/۲۹	۲۱/۴۱٪
۲۱,۰۵۲/۹۵	۲۱,۷۷۸/۸۲	۳/۴۵٪	۱۷,۲۲۹/۳۹	۲۱,۷۷۸/۸۲	۲۶/۴۱٪
۶۹۰/۹۲	۷۰۹/۸۲	۲/۷۴٪	۷۳۹/۰۵	۷۰۹/۸۲	-۳/۹۵٪

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۳/۹۵- درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۲/۷۴ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۶/۲۸ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۳/۴۵ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۲/۷۴ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول در قیاس ماهانه شده است.

^{۱۲} تراکنش‌های دوره مورد بررسی به ۱۰ دهک با تعداد تراکنش مساوی تقسیم شده و مورد بررسی قرار گرفته است.

شکل ۲-۱۶ روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی

با توجه به شکل ۲-۱۶، نسبت دهکی در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته روند افزایشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به دی رشد ۱۸/۹۰ واحدی را تجربه نموده است.

۲-۳-۳ بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است.

جدول ۲-۱۵ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

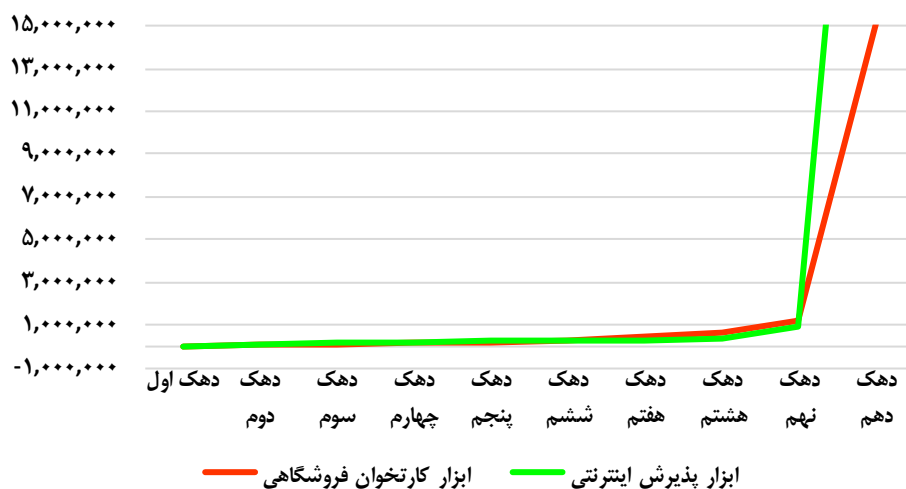
جدول ۱۵-۲ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار کارتخوان فروشگاه	
۲۶,۱۶۷/۴۴	۲۲,۳۲۲/۱۳	دهک اول
۸۴,۳۷۰/۷۹	۵۲,۰۹۰/۷۳	دهک دوم
۱۲۷,۳۹۶/۰۸	۸۷,۸۸۷/۴۹	دهک سوم
۲۰۳,۳۲۵/۱۷	۱۲۷,۹۲۰/۴۳	دهک چهارم
۲۳۳,۵۷۲/۰۷	۱۸۶,۳۶۷/۸۳	دهک پنجم
۲۵۰,۰۰۰/۰۰	۲۷۲,۱۵۲/۴۰	دهک ششم
۲۵۳,۸۱۱/۲۰	۴۰۴,۰۷۲/۵۶	دهک هفتم
۳۶۸,۱۳۰/۵۱	۶۲۵,۱۷۴/۳۰	دهک هشتم
۹۳۵,۵۳۵/۳۵	۱,۱۸۱,۸۶۳/۶۱	دهک نهم
۴۰,۵۰۵,۲۸۶/۷۹	۱۵,۱۰۷,۵۴۴/۴۶	دهک دهم

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش موبایلی ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های خرید کالا و خدمات در دهک آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاه است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت خرید کالا و خدمات اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۹۰ درصد تراکنش‌ها (۹ دهک) در ابزارهای کارتخوان فروشگاه و اینترنتی مربوط به خرید کالا و خدمات با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است.

اطلاعات جدول ۱۵-۲ در شکل ۱۷-۲ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۷ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - بهمن ۱۳۹۹

در شکل ۲-۱۷ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۴۰,۵۰۵,۲۸۶/۷۹ ریال بوده است.

جدول ۲-۱۶ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

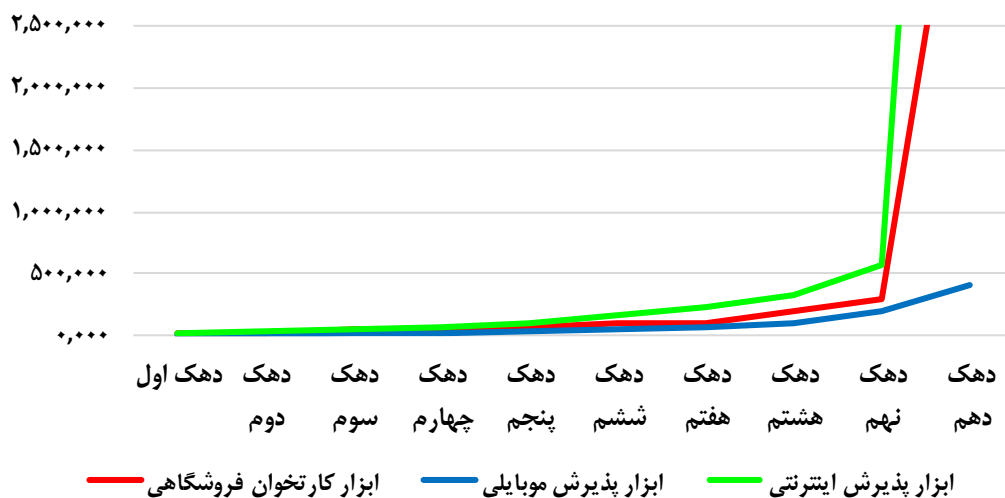
جدول ۲-۱۶ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها	
۱۴,۸۶۰/۶۴	۹,۵۵۴/۷۹	۱۸,۲۱۳/۰۱	دهک اول
۳۰,۰۶۲/۶۵	۱۱,۹۴۶/۰۱	۲۵,۴۴۶/۶۴	دهک دوم
۵۱,۶۰۴/۵۴	۲۰,۰۰۰/۰۰	۴۹,۹۸۷/۳۴	دهک سوم
۶۶,۹۶۷/۲۴	۲۱,۱۸۰/۲۶	۵۰,۰۰۰/۰۰	دهک چهارم
۱۰۴,۰۹۳/۳۴	۴۳,۶۷۸/۰۹	۷۵,۸۱۶/۳۳	دهک پنجم
۱۶۵,۰۷۷/۶۹	۵۱,۷۰۵/۵۰	۱۰۰,۰۰۰/۰۰	دهک ششم

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار کارتخوان فروشگاهی	
۲۲۶,۴۸۸/۰۴	۶۹,۷۰۴/۳۲	۱۰۸,۵۱۸/۰۱	دهک هفتم
۳۳۷,۵۲۷/۰۷	۱۰۷,۷۷۹/۵۹	۱۹۸,۶۱۰/۹۰	دهک هشتم
۵۷۹,۱۶۳/۰۳	۱۹۳,۷۸۷/۹۱	۲۹۲,۳۰۸/۲۶	دهک نهم
۱۰,۶۱۲,۷۰۹/۳۴	۴۰۴,۸۰۸/۰۶	۴,۵۹۵,۵۰۶/۷۵	دهک دهم

با توجه به اطلاعات جدول ۲-۱۶ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاهی و نیز ابزار پذیرش موبایلی به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاهی، خرید کارت شارژ ۲۰,۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۳۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (دو دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد و ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) با مبلغ ۵۰,۰۰۰ ریالی انجام گرفته است. این در حالی است که به طور متوسط ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) در ابزار پذیرش موبایلی با مبلغ ۲۰,۰۰۰ ریالی انجام شده است. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۴۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی و ۱۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است. مقایسه متوسط مبالغ هر دهک مبین آن است که در دهک‌های پایانی اختلاف متوسط مبالغ ابزار پذیرش اینترنتی با دو ابزار دیگر در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه قابل ملاحظه است. از جمله علل بیشتر بودن متوسط مبلغ دهک‌های مختلف در ابزار پذیرش اینترنتی، استفاده اکثر نهادهای متولی دریافت مالیات و عوارض از درگاه‌های اینترنتی می‌باشد.

شکل ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - بهمن ۱۳۹۹

در شکل ۲-۱۸ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۱۰,۶۱۲,۷۰۹/۳۴ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاهی در حدود ۴,۵۹۵,۵۰۶/۷۵ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش موبایلی متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۴۰۴,۸۰۸/۰۶ ریال بوده است که نسبت به دو ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی‌ترین هدف شرکت‌های ارائه‌دهنده آن خدمات می‌باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت‌مندی مصرف‌کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت‌ها می‌باشد. کاهش خطاها و تراکنش‌های ناتمام از یک سو و افزایش دسترس‌پذیری حس شده خدمات و دسترس‌پذیری زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می‌گردد در ادامه شاخص‌هایی برای سنجش این هدف ارائه می‌گردد.

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در پنج گروه "خطای صادرکنندگی"^{۱۳}، "خطای پذیرندگی"^{۱۴}، "خطای شاپرکی"^{۱۵}، "خطای کاربری"^{۱۶} و "خطای کسب و کار"^{۱۷} طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطادار) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۱/۹۹ درصدی تراکنش‌های موفق و ۸/۰۱ درصدی خطاهای رخ داده در بهمن ۹۹ دارد.

جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۹۹

نوع تراکنش	تعداد	سهم از کل تراکنش‌ها
تراکنش‌های موفق	۲,۹۳۸,۲۱۶,۱۹۳	۹۱/۹۹٪
تراکنش‌های ناموفق	۲۵۵,۷۷۳,۱۹۱	۸/۰۱٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۳,۱۹۳,۹۸۹,۳۸۴	۱۰۰/۰۰٪

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در بهمن ۱۳۹۹ و ماه گذشته در جدول ۳-۲ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

^{۱۳} علت خطا بانک صادر کننده یا شبکه شتاب می‌باشد.

^{۱۴} علت خطا سوئیچ شرکت ارائه کننده خدمات پرداخت می‌باشد.

^{۱۵} علت خطا سوئیچ شرکت شاپرک می‌باشد.

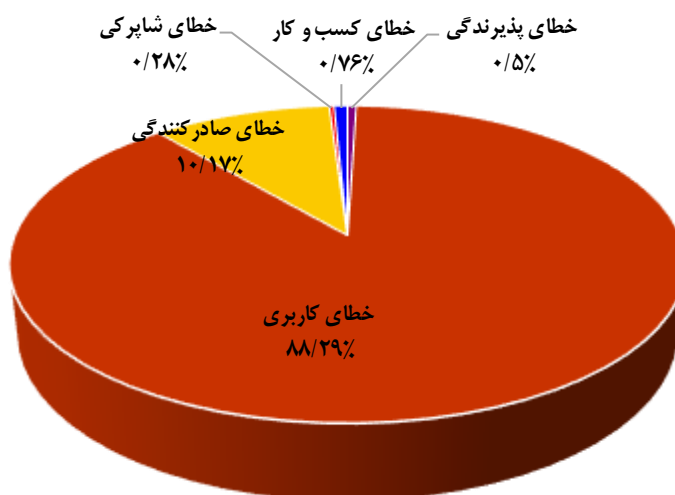
^{۱۶} علت خطا کاربران شبکه پرداخت الکترونیکی (دارندگان کارت) می‌باشد.

^{۱۷} رخداد خطا بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان می‌باشد.

جدول ۲-۳ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - بهمن ماه ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته

نوع تراکنش و انواع خطا	دی ۱۳۹۹	بهمن ۱۳۹۹	درصد تغییرات
خطای پذیرندگی	۱,۲۱۲,۶۳۸	۱,۲۷۸,۰۹۹	۵/۴۰٪
خطای کاربری	۲۱۰,۰۷۳,۷۰۷	۲۲۵,۸۲۰,۳۳۷	۷/۵۰٪
خطای صادرکنندگی	۲۰,۳۵۲,۳۲۰	۲۶,۰۱۹,۱۲۳	۲۷/۸۴٪
خطای شاپرکی	۳۳۸,۴۶۹	۷۱۶,۵۷۰	۱۱۱/۷۱٪
خطای کسب و کار	۱,۹۴۴,۴۲۶	۱,۹۳۹,۰۶۲	-۰/۲۸٪
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۲۳۳,۹۲۱,۵۶۰	۲۵۵,۷۷۳,۱۹۱	۹/۳۴٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۲,۷۹۷,۹۶۵,۷۰۴	۲,۹۳۸,۲۱۶,۱۹۳	۵/۰۱٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۳,۰۳۱,۸۸۷,۲۶۴	۳,۱۹۳,۹۸۹,۳۸۴	۵/۳۵٪

میزان تغییرات تعداد تراکنش‌های خطا در تمام گروه‌های خطایی در بهمن ماه ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۳ قابل ملاحظه می‌باشد.

شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - بهمن ۱۳۹۹

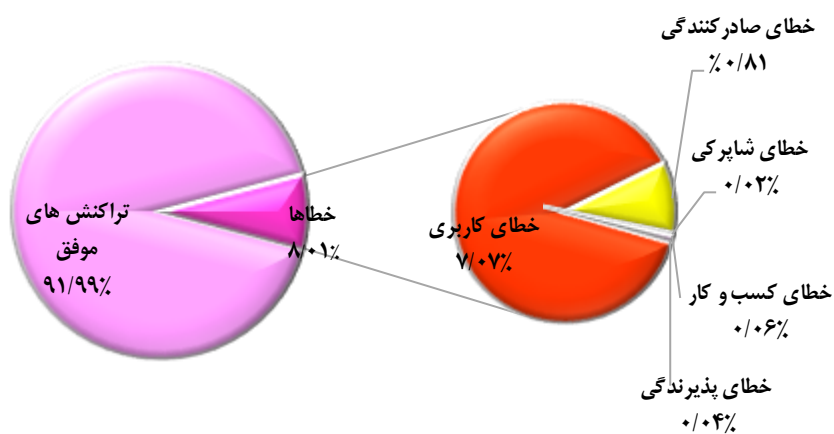
همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات جدول ۳-۳ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۸۸/۲۹ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به

عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - بهمن ۱۳۹۹

نوع تراکنش و انواع خطا	تعداد	سهم
موفق	تراکنش‌های موفق	۲,۹۳۸,۲۱۶,۱۹۳
ناموفق	خطای پذیرندگی	۱,۲۷۸,۰۹۹
	خطای کاربری	۲۲۵,۸۲۰,۳۳۷
	خطای صادرکنندگی	۲۶,۰۱۹,۱۲۳
	خطای شاپرکی	۷۱۶,۵۷۰
	خطای کسب و کار	۱,۹۳۹,۰۶۲
	تعداد کل تراکنش‌ها	۳,۱۹۳,۹۸۹,۳۸۴
		۹۱/۹۹%
		۰/۰۴%
		۷/۰۷%
		۰/۸۱%
		۰/۰۲%
		۰/۰۶%
		۱۰۰/۰۰%

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل ۳-۲ به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها در شکل آمده است.

شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۹

همانگونه که در شکل ۳-۲ فوق ملاحظه می‌شود، کمترین سهم در تراکنش‌های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۲ درصدی از کل تراکنش‌ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۲۸ درصدی را در بین تراکنش‌های خطادار داشته که در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - بهمن ۱۳۹۹ و ماه گذشته

نوع تراکنش و انواع خطا	سهم از کل تراکنش‌ها دی ۱۳۹۹	سهم از کل تراکنش‌ها بهمن ۱۳۹۹	تغییر سهم
خطای پذیرندگی	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
خطای کاربری	۶/۹۳٪	۷/۰۷٪	۰/۱۴۱٪
خطای صادرکنندگی	۰/۶۷٪	۰/۸۱٪	۰/۱۴۳٪
خطای شاپرکی	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۱۱٪
کسب و کار	۰/۰۶٪	۰/۰۶٪	-۰/۰۰۳٪
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۷/۷۲٪	۸/۰۱٪	۰/۲۹۳٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۹۲/۲۸٪	۹۱/۹۹٪	-۰/۲۹۳٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	-

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین کاهش سهم گروه‌های خطایی پذیرندگی، کاربری و کسب و کار در مقابل افزایش سهم تراکنش‌های گروه خطایی پذیرندگی از کل تراکنش‌های بهمن ۱۳۹۹ نسبت به دی ماه می‌باشد.

۳-۳- دسترسی پذیری حس شده خدمات

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص دسترسی پذیری حس شده خدمات تعریف شده که سهم تراکنش های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش ها محاسبه می کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص دسترسی پذیری حس شده خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۳-۵ دسترسی پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

بهمین ۱۳۹۸		دی ۱۳۹۹		بهمین ۱۳۹۹	
تراکنش های موفق	تعداد تراکنش ها	دسترسی پذیری حس شده	تعداد تراکنش	دسترسی پذیری حس شده	تعداد تراکنش
تراکنش های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^{۱۸}	۲,۵۳۷,۸۲۶,۳۱۰	۹۹/۱۳٪	۳,۰۰۸,۰۳۹,۴۱۱	۹۹/۲۱٪	۳,۱۶۴,۰۳۶,۵۳۰
تراکنش های موفق سیستمی شاپرکی ^{۱۹}	۲,۵۵۹,۰۶۴,۸۳۱	۹۹/۹۶٪	۳,۰۳۱,۵۴۸,۷۹۵	۹۹/۹۹٪	۳,۱۹۳,۲۷۲,۸۱۴
تعداد کل تراکنش	۲,۵۶۰,۱۳۸,۳۳۳	-	۳,۰۳۱,۸۸۷,۲۶۴	-	۳,۱۹۳,۹۸۹,۳۸۴

جدول ۳-۵ مبین در دسترسی بودن ۹۹/۹۸ درصدی خدمات شرکت شاپرک در بهمن ۱۳۹۹ می باشد که نسبت به بهمن ۱۳۹۸ تغییر ۰/۰۱۹ درصدی و نسبت به دی ۱۳۹۹ رشد ۰/۰۱۱ درصدی داشته است.

^{۱۸} تراکنشی است که از دید شبکه ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می شوند؛ چرا که نمایش دهنده ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه ی سیستم رخ داده اند.

^{۱۹} تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش های خطای شاپرکی را شامل می شود.

۳-۴ - آنالیز تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^{۲۰} رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - دی و بهمن ۱۳۹۹

تغییرات	بهمن ۱۳۹۹	دی ۱۳۹۹	تراکنش‌های ناتمام
۱/۳۸٪	۲۴۶,۵۴۷	۲۴۳,۱۸۶	تعداد تراکنش‌های ناتمام
۵/۰۱٪	۲,۹۳۸,۲۱۶,۱۹۳	۲,۷۹۷,۹۶۵,۷۰۴	تعداد کل تراکنش‌ها
-۰/۰۰۰۳٪	۰/۰۰۸٪	۰/۰۰۹٪	نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها

*در گزارش‌های پیشین، از عنوان "تراکنش معوق" به جای "تراکنش ناتمام" استفاده شده بود

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام بهمن ماه نسبت به دی ماه با رشد ۱/۳۸ درصدی همراه بوده است. همزمان با رشد ۵/۰۱ درصدی تعداد تراکنش‌های موفق در بهمن ۱۳۹۹ نسبت به دی ماه، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با افزایش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۰۰۳- درصدی را تجربه نموده است.

^{۲۰} تراکنش دارنده‌ی کارت که موفق کاربری بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است).

بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

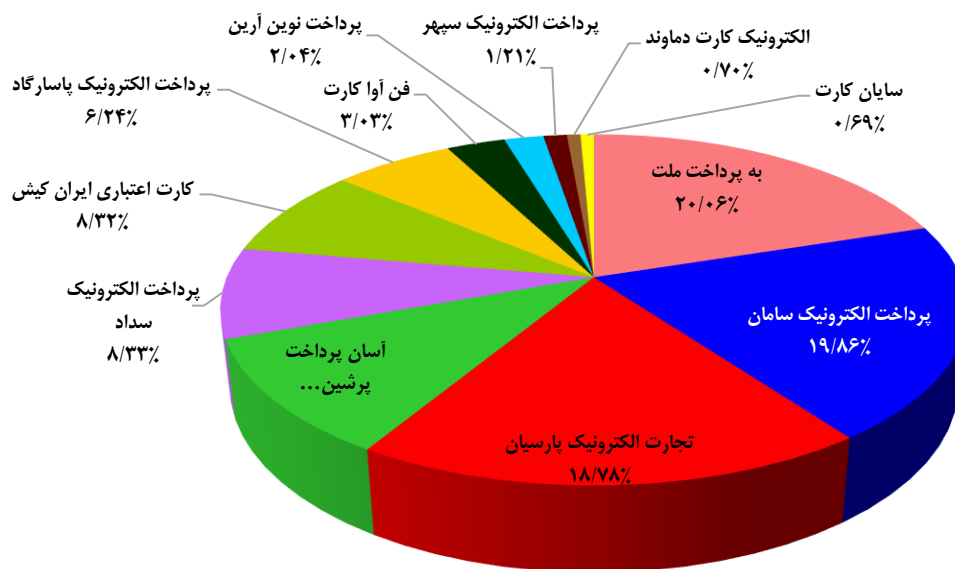
در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

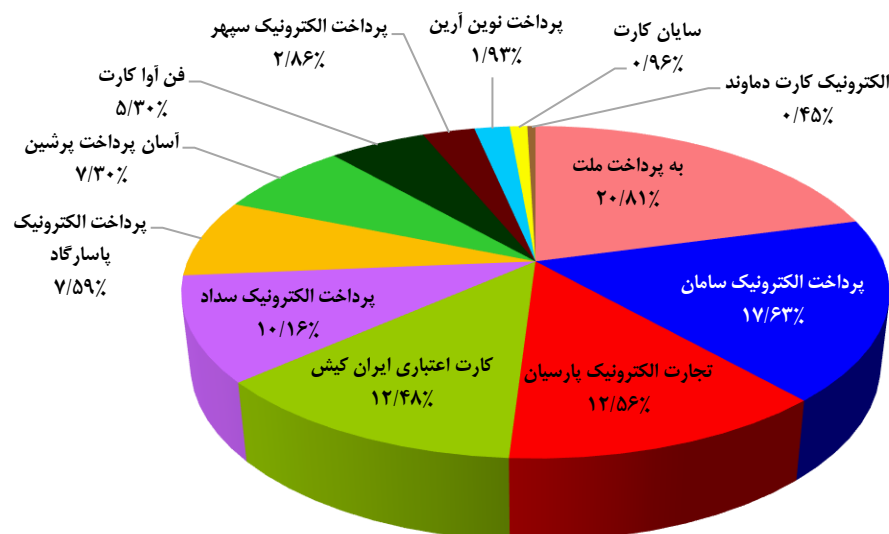
به منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱-۱-۴- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کارت، در دو شکل ۴-۱ و شکل ۴-۲ ترسیم شده است.

شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۹

شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۹

همانگونه که در دو شکل فوق ملاحظه می‌گردد، شرکت "به پرداخت ملت" با سهم ۲۰/۰۶ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۰/۸۱ درصدی از مبلغ آن‌ها، همچنان بیشترین سهم را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست هر دو بازار قرار گرفته است. در این ماه اختلاف سهم مبلغی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" - دومین شرکت بازار - با این شرکت بیش از ۳ درصد است. این شاخص در مولفه تعدادی رقمی کمتر از یک درصد گزارش می‌شود.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش دی ماه سال ۹۹ حکایت از آن دارد که نوسانات این سهم‌ها در مولفه تعدادی و مبلغی چندان قابل توجه نبوده اما با این وجود در مولفه سهم تعدادی جابجایی بین شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سداد" و "کارت اعتباری ایران کیش" و نیز دو شرکت "الکترونیک کارت دماوند" و "سایان کارت" اتفاق افتاده است. همچنین در سهم مبلغی جابه‌جایی بین شرکت‌های "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" و "آسان پرداخت پرشین" مشاهده می‌شود.

۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از

ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۹ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

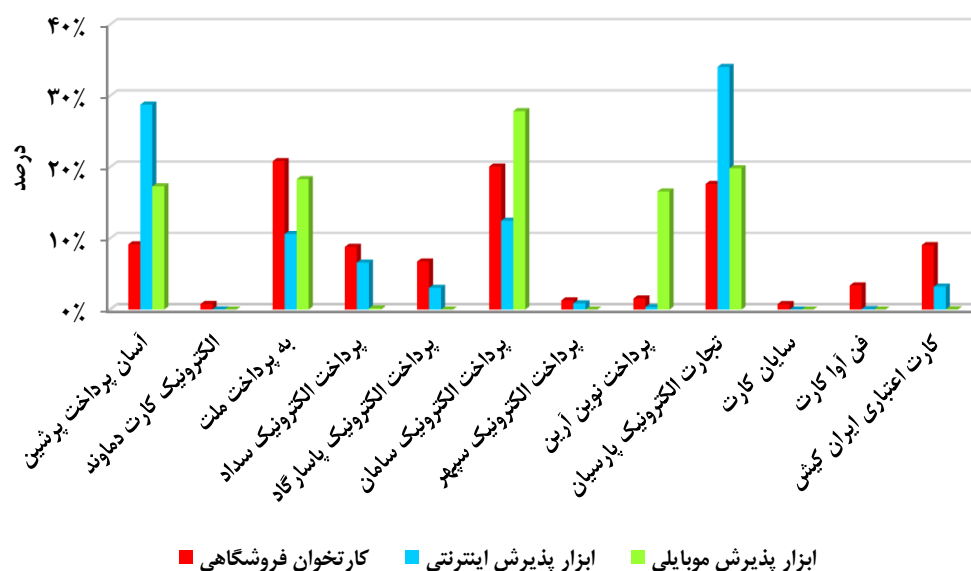
در بهمن ماه شرکت "به پرداخت ملت" همچنان با پوشش ۲۰/۸۲ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. در این ماه شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌بان" با کسب ۳۴/۰۵ درصد از سهم بازار تراکنش‌های اینترنتی، به‌عنوان ارائه‌دهنده خدمات به بیشترین تعداد تراکنش‌های مذکور محسوب می‌شود. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۷/۸۴ درصدی از سهم تعدادی تراکنش‌های موبایلی به‌عنوان دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار تراکنش‌های موبایلی شناخته شده است.

جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش- دی و بهمن ۹۹

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت			سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
۹/۴۳٪	۹/۱۵٪	-۰/۲۷٪	۲۹/۲۸٪	۲۸/۷۵٪	-۰/۵۳٪	۱۷/۳۷٪	۱۷/۲۸٪	-۰/۰۹٪	۱۷/۲۸٪	۱۷/۲۸٪	۰/۰٪
۰/۷۹٪	۰/۷۸٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۱/۱۳٪	۲۰/۸۲٪	-۰/۳۱٪	۱۲/۲۳٪	۱۰/۶۰٪	-۱/۶۳٪	۱۸/۲۱٪	۱۸/۲۹٪	۰/۰۸٪	۲۷/۸۴٪	۲۷/۸۴٪	۰/۰٪
۸/۶۹٪	۸/۷۹٪	۰/۱۱٪	۷/۷۳٪	۶/۵۹٪	-۱/۱۴٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪
۶/۵۸٪	۶/۷۴٪	۰/۱۶٪	۳/۲۱٪	۳/۰۴٪	-۰/۱۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۹/۷۹٪	۲۰/۰۶٪	۰/۲۷٪	۱۰/۲۹٪	۱۲/۴۶٪	۲/۱۸٪	۳۰/۶۶٪	۲۷/۸۴٪	-۲/۸۲٪	۲۷/۸۴٪	۲۷/۸۴٪	۰/۰٪
۱/۲۷٪	۱/۲۹٪	۰/۰۲٪	۰/۵۶٪	۰/۸۷٪	۰/۳۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱/۵۴٪	۱/۵۶٪	۰/۰۲٪	۰/۳۲٪	۰/۳۴٪	۰/۰۲٪	۱۶/۱۳٪	۱۶/۵۷٪	۰/۴۴٪	۱۶/۵۷٪	۱۶/۵۷٪	۰/۰٪
۱۷/۴۵٪	۱۷/۶۲٪	۰/۱۷٪	۳۳/۰۰٪	۳۴/۰۵٪	۱/۰۵٪	۱۷/۴۲٪	۱۹/۸۲٪	۲/۴۰٪	۱۹/۸۲٪	۱۹/۸۲٪	۰/۰٪
۰/۷۹٪	۰/۷۷٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳/۴۵٪	۳/۳۸٪	-۰/۰۸٪	۰/۲۹٪	۰/۰۷٪	-۰/۲۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۹/۱۰٪	۹/۰۴٪	-۰/۰۶٪	۳/۰۸٪	۳/۲۱٪	۰/۱۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. اختلاف سهم این شرکت در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در بهمن ماه نسبت به ماه گذشته، رقم منفی ۰/۳۱ درصد بوده است. بالاترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی با ۲/۱۸ درصد افزایش، به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد. این شرکت در ابزار پذیرش موبایلی با ۲/۸۲ درصد ریزش، نسبت به سایر شرکت‌ها بالاترین تفاضل سهم را نشان داده است.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۳-۴ نمایش داده شده است.

شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۹

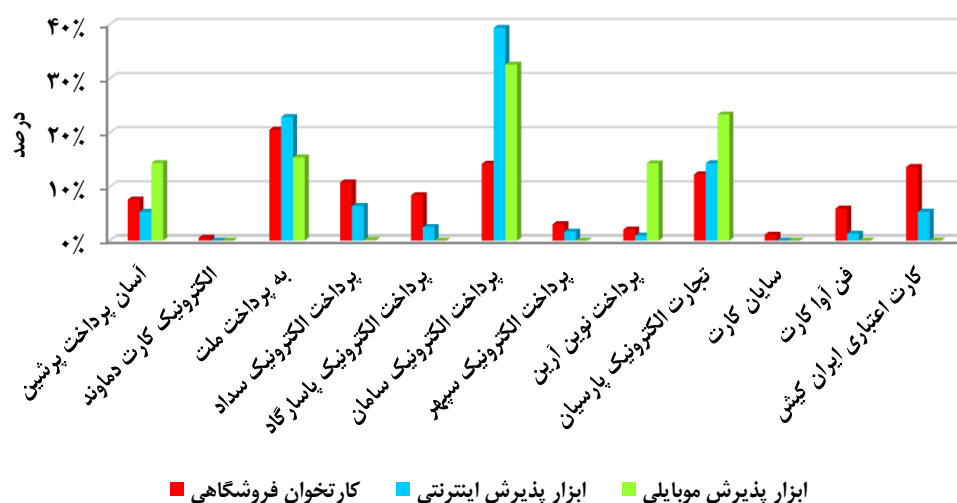
سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۹ در جدول ۲-۴ ارائه شده است. در این ماه همچنان شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۰/۵۰ درصدی از مبالغ بازار کارتخوان فروشگاه‌های، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. از سویی دیگر با رشد تعداد و مبلغ تراکنش‌های اینترنتی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در بهمن ماه، این شرکت با رقمی معادل ۳۹/۳۲ درصد بخش قابل توجهی از بازار مبلغی این تراکنش‌ها را کسب نموده است. همین شرکت در ابزار پذیرش موبایلی نیز با پوشش ۳۲/۵۴ درصدی، سهم عمده‌ای از بازار مبلغی تراکنش‌های این ابزار را پشتیبانی می‌نماید.

جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۹۹

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۷/۷۸٪	۷/۵۹٪	-۰/۱۹٪	۶/۴۱٪	۵/۳۲٪	-۱/۰۹٪	۱۴/۶۷٪	۱۴/۳۴٪	-۰/۳۳٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۵۴٪	۰/۵۲٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۰/۳۰٪	۲۰/۵۰٪	۰/۲۰٪	۲۳/۲۶٪	۲۲/۸۴٪	-۰/۴۲٪	۱۵/۲۸٪	۱۵/۳۸٪	۰/۰۹٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۴۸٪	۱۰/۷۶٪	۰/۲۹٪	۵/۸۹٪	۶/۴۲٪	۰/۵۲٪	۰/۱۳٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸/۲۹٪	۸/۴۰٪	۰/۱۱٪	۲/۲۱٪	۲/۵۰٪	۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۱۹٪	۱۴/۲۲٪	۰/۰۳٪	۳۷/۵۳٪	۳۹/۳۲٪	۱/۷۸٪	۳۴/۶۵٪	۳۲/۵۴٪	-۲/۱۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۰۵٪	۳/۰۴٪	-۰/۰۱٪	۱/۲۰٪	۱/۶۹٪	۰/۴۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۲/۰۳٪	۲/۰۵٪	۰/۰۲٪	۱/۰۸٪	۰/۹۵٪	-۰/۱۳٪	۱۳/۹۶٪	۱۴/۲۹٪	۰/۳۴٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۲۳٪	۱۲/۲۶٪	۰/۰۳٪	۱۶/۵۸٪	۱۴/۳۰٪	-۲/۲۷٪	۲۱/۲۳٪	۲۳/۳۱٪	۲/۰۸٪
سایان کارت	۱/۲۲٪	۱/۱۱٪	-۰/۱۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۶/۱۰٪	۵/۹۳٪	-۰/۱۷٪	۲/۰۶٪	۱/۳۱٪	-۰/۷۵٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۷٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۳/۸۰٪	۱۳/۶۲٪	-۰/۱۸٪	۳/۷۷٪	۵/۳۵٪	۱/۵۸٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی به شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" تعلق دارد. اختلاف سهم این شرکت در ابزار کارتخوان فروشگاهی در بهمن ماه نسبت به ماه گذشته، رقم ۰/۲۹ درصد است. این شاخص در ابزار پذیرش اینترنتی با ۲/۲۷ درصد ریزش به شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" تعلق دارد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش موبایلی با ۲/۱۱ درصد کاهش سهم، بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد.

لازم به توضیح است تغییرات سهم مبلغی تراکنش‌های شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در مقایسه با سهم تعدادی لزوماً همسو نبوده و حتی میزان آن‌ها نیز هم اندازه نیستند. شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در بهمن ۱۳۹۹ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۹

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری عملکرد شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی و ابزار پذیرش اینترنتی به گونه‌ای بوده که سبب شده است از شرکت "سایان کارت" پیشی گیرد و این شرکت "سایان کارت" باشد که در بهمن ماه کمترین سهم تعدادی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته باشد. به طور کلی سهم این دو شرکت از بازار کلیه ابزارهای پذیرش بسیار ناچیز است.

۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۹ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۰/۵۶ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین سهم را در اختیار دارد. در حوزه تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۲۳/۴۱ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است. در این ماه شرکت "تجارت

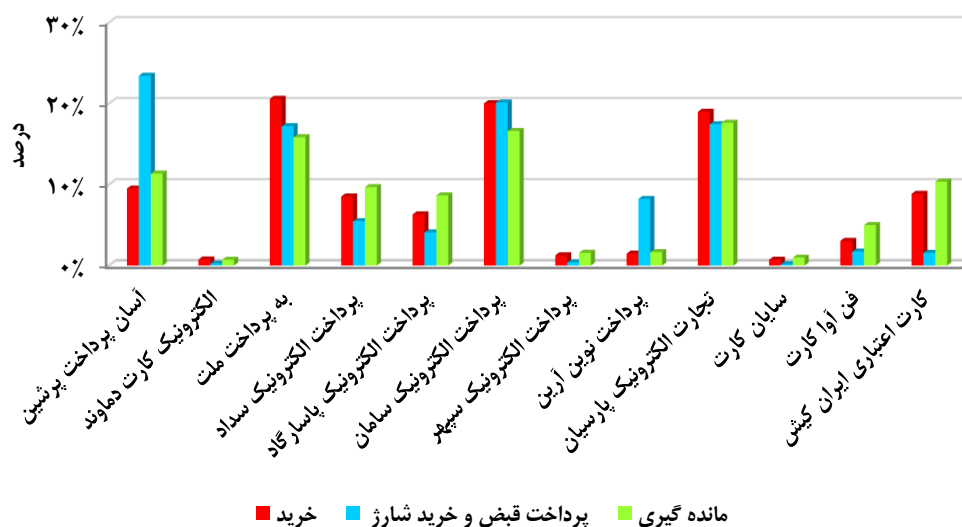
الکترونیک پارسیان" با کسب ۱۷/۶۱ درصد از سهم بازار تراکنش‌های مانده‌گیری، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد.

جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - دی و بهمن ۹۹

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۹/۷۶٪	۹/۵۰٪	-۰/۲۶٪	۲۴/۰۴٪	۲۳/۴۱٪	-۰/۶۲٪	۱۱/۶۱٪	۱۱/۳۵٪	-۰/۲۶٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۷۶٪	۰/۷۵٪	-۰/۰۱٪	۰/۲۲٪	۰/۲۳٪	۰/۰۱٪	۰/۷۳٪	۰/۷۱٪	-۰/۰۲٪
به پرداخت ملت	۲۱/۱۱٪	۲۰/۵۶٪	-۰/۵۵٪	۱۵/۹۳٪	۱۷/۱۹٪	۱/۲۶٪	۱۶/۰۶٪	۱۵/۸۴٪	-۰/۲۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۵۰٪	۸/۵۲٪	۰/۰۲٪	۵/۴۵٪	۵/۴۸٪	۰/۰۳٪	۹/۵۸٪	۹/۶۷٪	۰/۰۹٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۱۵٪	۶/۳۱٪	۰/۱۶٪	۴/۲۲٪	۴/۰۹٪	-۰/۱۴٪	۸/۴۴٪	۸/۶۵٪	۰/۲۲٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۵۶٪	۲۰/۰۲٪	۰/۴۶٪	۲۱/۶۳٪	۲۰/۱۰٪	-۱/۵۳٪	۱۶/۴۷٪	۱۶/۶۰٪	۰/۱۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۱/۲۲٪	۱/۲۷٪	۰/۰۵٪	۰/۴۰٪	۰/۳۹٪	-۰/۰۱٪	۱/۵۷٪	۱/۵۸٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۱/۴۵٪	۱/۴۸٪	۰/۰۳٪	۸/۱۲٪	۸/۲۱٪	۰/۰۹٪	۱/۶۱٪	۱/۶۵٪	۰/۰۴٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۸/۷۴٪	۱۸/۹۷٪	۰/۲۳٪	۱۶/۳۷٪	۱۷/۴۴٪	۱/۰۷٪	۱۷/۴۵٪	۱۷/۶۱٪	۰/۱۷٪
سایان کارت	۰/۷۴٪	۰/۷۲٪	-۰/۰۱٪	۰/۲۳٪	۰/۱۷٪	-۰/۰۵٪	۱/۰۲٪	۰/۹۸٪	-۰/۰۴٪
فن آوا کارت	۳/۱۳٪	۳/۰۵٪	-۰/۰۸٪	۱/۷۱٪	۱/۷۲٪	۰/۰۱٪	۵/۱۳٪	۵/۰۰٪	-۰/۱۴٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۸۹٪	۸/۸۵٪	-۰/۰۴٪	۱/۶۷٪	۱/۵۶٪	-۰/۱۱٪	۱۰/۳۴٪	۱۰/۳۶٪	۰/۰۲٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های خرید در ماه بهمن نسبت به دی ماه با ۰/۵۵ درصد کاهش در شرکت "به‌پرداخت ملت" مشاهده می‌شود. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ ریزش ۱/۵۳ درصدی تجربه کرده و بالاترین تفاضل را در سهم تعدادی این تراکنش‌ها به خود اختصاص داده است. در تراکنش‌های مانده‌گیری نیز شرکت "آسان پرداخت پرشین" با رقم منفی ۰/۲۶ درصد بیشترین اختلاف سهم تعدادی را کسب نموده است.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه‌دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۳۹۹

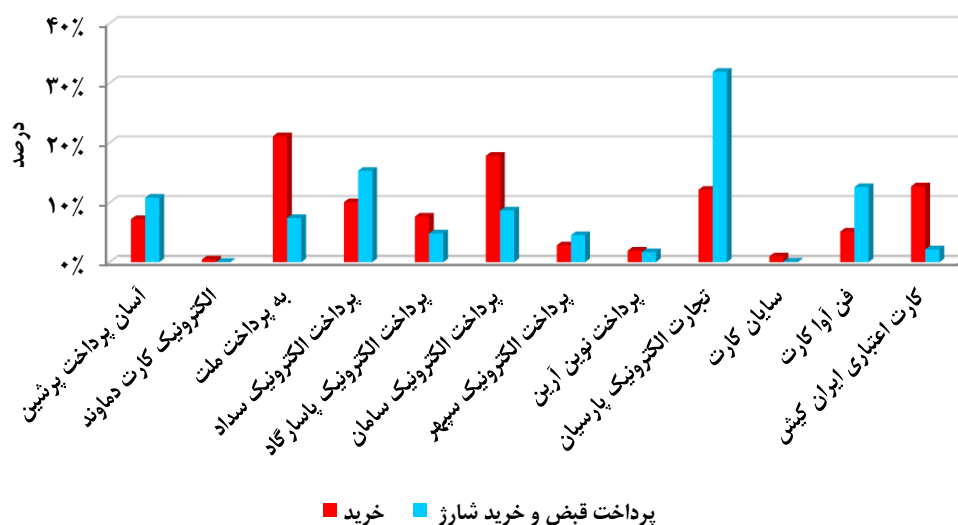
سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۹ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در بهمن ماه شرکت "به پرداخت ملت" همچنان با پوشش ۲۱/۱۰ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، به عنوان بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. همچنین شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌پول" با سهم مبلغی ۳۱/۸۸ درصد بیشترین سهم مبلغی تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - دی و بهمن ۹۹

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت			سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
۷/۵۵٪	۷/۲۲٪	-۰/۳۳٪	۱۰/۵۴٪	۱۰/۸۲٪	۰/۲۸٪			
۰/۴۸٪	۰/۴۵٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۴٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪			
۲۰/۹۹٪	۲۱/۱۰٪	۰/۱۱٪	۶/۸۲٪	۷/۴۰٪	۰/۵۷٪			
۹/۷۷٪	۱۰/۰۴٪	۰/۲۷٪	۱۴/۳۴٪	۱۵/۳۰٪	۰/۹۶٪			
۷/۵۷٪	۷/۶۵٪	۰/۰۸٪	۴/۸۱٪	۴/۸۳٪	۰/۰۲٪			
۱۷/۳۹٪	۱۷/۸۳٪	۰/۴۴٪	۸/۸۶٪	۸/۶۶٪	-۰/۲۰٪			
۲/۷۵٪	۲/۸۲٪	۰/۰۷٪	۵/۳۱٪	۴/۵۳٪	-۰/۷۷٪			
۱/۹۴٪	۱/۹۳٪	-۰/۰۱٪	۱/۶۶٪	۱/۶۸٪	۰/۰۲٪			
۱۲/۳۵٪	۱۲/۱۳٪	-۰/۲۲٪	۳۱/۴۹٪	۳۱/۸۸٪	۰/۳۹٪			
۱/۰۹٪	۰/۹۸٪	-۰/۱۱٪	۰/۱۳٪	۰/۱۱٪	-۰/۰۲٪			
۵/۳۸٪	۵/۱۴٪	-۰/۲۵٪	۱۳/۸۰٪	۱۲/۵۸٪	-۱/۲۲٪			
۱۲/۷۵٪	۱۲/۷۱٪	-۰/۰۴٪	۲/۱۹٪	۲/۱۶٪	-۰/۰۳٪			

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در دی و بهمن ۹۹ با رقمی برابر با ۰/۴۴ درصد افزایش در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" گزارش شده است. این شاخص در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ با ۱/۲۲ درصد کاهش، در شرکت "فن‌آوا کارت" مشاهده می‌شود.

شکل ۴-۶ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های سرویس‌های مختلف را در بهمن ماه ۱۳۹۹ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۳۹۹

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که دو شرکت "الکترونیک کارت دماوند" و "سایان کارت" کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن‌ها از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت ناچیز است.

۴-۱-۴ - بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای

تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه گردیده تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۵-۴ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۹ را منعکس نموده است.

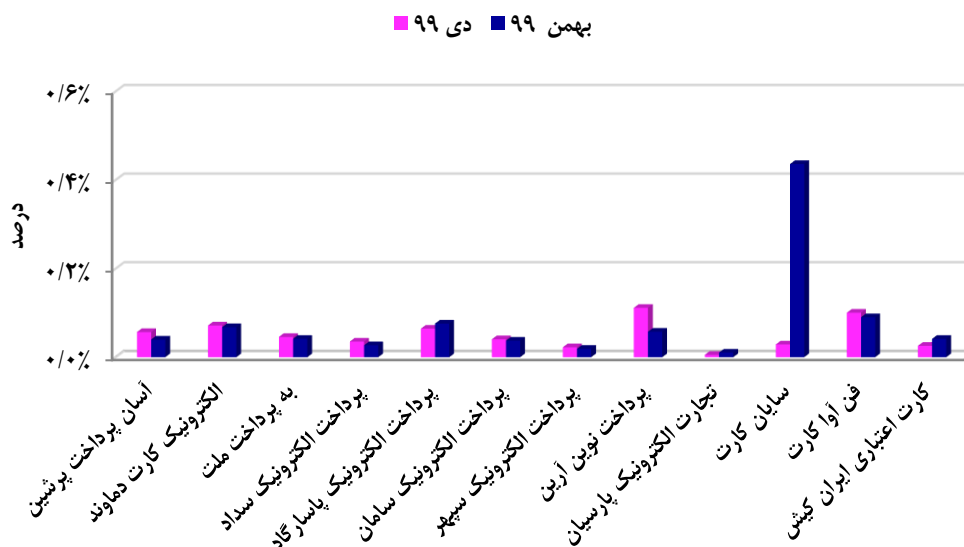
جدول ۴-۵- مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP- دی و بهمن ۹۹

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		درصد تغییرات
	دی ۹۹	بهمن ۹۹	
آسان پرداخت پرشین	۰/۰۵۷٪	۰/۰۴۰٪	-۰/۰۱۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۷۲٪	۰/۰۶۸٪	-۰/۰۰۴٪
به پرداخت ملت	۰/۰۴۶٪	۰/۰۴۱٪	-۰/۰۰۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۳۵٪	۰/۰۲۷٪	-۰/۰۰۸٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۰۶۴٪	۰/۰۷۶٪	۰/۰۱۱٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۴۰٪	۰/۰۳۷٪	-۰/۰۰۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۲۲٪	۰/۰۱۹٪	-۰/۰۰۳٪
پرداخت نوین آراین	۰/۱۱۱٪	۰/۰۵۸٪	-۰/۰۵۴٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۰۵٪	۰/۰۱۰٪	۰/۰۰۵٪
سایان کارت	۰/۰۲۹٪	۰/۴۳۶٪	۰/۴۰۷٪
فن آوا کارت	۰/۱۰۰٪	۰/۰۹۰٪	-۰/۰۱۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۰۲۶٪	۰/۰۴۱٪	۰/۰۱۶٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه بهمن شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با رقمی برابر با ۰/۰۱۰ درصد، بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را داشته است. در مقابل شرکت "سایان کارت" با کسب رقم ۰/۴۳۶ درصد بالاترین عدد شاخص مذکور را به خود اختصاص داده است.

در ماه جاری عملکرد افزایشی برخی از شرکت‌ها به ویژه شرکت "سایان کارت" سبب افزایش بیش از ۵ درصدی در خطای پذیرندگی شبکه شده است. اطلاعات این جدول در شکل ۷-۴ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - دی و بهمن ۹۹

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، با کاهشی برابر با ۰/۰۵۴ درصد در شرکت "پرداخت نوین آرین" رخ داده است. همچنین شرکت سایان کارت با رقم ۰/۴۰۷ درصد افزایش، بیشترین افزایش را نسبت به سایر شرکت‌ها در این شاخص تجربه کرده است.

۴-۱-۵- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن^{۲۱} به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^{۲۲} شاخص هرفیندال-هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال-هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

^{۲۱} Herfindahl-Hirshman Index

^{۲۲} برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. درواقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است.

در جدول ۷-۴ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای بهمن سال ۹۹ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۷-۴ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - بهمن ۹۹

شاخص H-H و شرکت PSP		کارتخوان فروشگاه		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۹	۸۴	۲۹	۸۲۷	۱۷	۲۹۹	۰	۰
۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۱	۴۳۳	۱۱	۱۱۲	۱۸	۳۳۵	۰	۰
۹	۷۷	۷	۴۳	۰	۰	۰	۰
۷	۴۵	۳	۹	۰	۰	۰	۰
۲۰	۴۰۳	۱۲	۱۵۵	۲۸	۷۷۵	۰	۰
۱	۲	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲	۲	۰	۰	۱۷	۲۷۵	۰	۰
۱۸	۳۱۰	۳۴	۱,۱۵۹	۲۰	۳۹۳	۰	۰
۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	۱۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	۸۲	۳	۱۰	۰	۰	۰	۰
-	۱,۴۵۱	-	۲,۳۱۸	-	۲,۰۷۶	-	-

در بهمن ماه ۱۳۹۹ شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاه‌های عددی حدود ۱,۴۵۱ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی به ترتیب ارقامی در حدود ۲,۳۱۸ و ۲,۰۷۶ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست. به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسین" و "آسان پرداخت پرشین" و پس از آن‌ها با اختلاف زیاد دو شرکت "پرداخت الکترونیک

سامان" و "به پرداخت ملت" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان"، "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت نوین آرین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه بهمن ۹۹ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP دی و بهمن ۹۹

HHI	کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
شاخص H-H	۱,۴۵۰	۱,۴۵۱	۱	۲,۲۸۲	۲,۳۱۸	۳۶	۲,۱۳۷	۲,۰۷۶	-۶۱

در ماه بهمن شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته تنها در ابزار پذیرش موبایلی کاهش یافته است. البته این تغییرات در آن‌ها حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. پایین آمدن این شاخص بیانگر کم شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و افزایش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است.

۴-۱-۶- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای بهمن ۹۹ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار

هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال - هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس - بهمن ۹۹

شاخص H-H و شرکت PSP		خرید		پرداخت قبض و خرید شارژ		مانده‌گیری
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۹۰	۹	۲۳	۵۴۸	۱۱	۱۲۹	
۱	۱	۰	۰	۱	۱	
۴۲۳	۲۱	۱۷	۲۹۶	۱۶	۲۵۱	
۷۳	۹	۵	۳۰	۱۰	۹۴	
۴۰	۶	۴	۱۷	۹	۷۵	
۴۰۱	۲۰	۲۰	۴۰۴	۱۷	۲۷۶	
۲	۱	۰	۰	۲	۲	
۲	۱	۸	۶۷	۲	۳	
۳۶۰	۱۹	۱۷	۳۰۴	۱۸	۳۱۰	
۱	۱	۰	۰	۱	۱	
۹	۳	۲	۳	۵	۲۵	
۷۸	۹	۲	۲	۱۰	۱۰۷	
۱,۴۷۸	-	-	۱,۶۷۲	-	۱,۲۷۳	جمع

در بهمن ماه شاخص هرفیندال - هیرشمن در تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری به ترتیب ۱,۴۷۸، ۱,۶۷۲ و ۱,۲۷۳ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این سرویس‌هاست. به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های همه‌ی سرویس‌ها در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه بهمن ۹۹ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۱۰-۴ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در دی و بهمن ۹۹

HHI	خرید			پرداخت قبض و خرید شارژ			مانده‌گیری	
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن
شاخص H-H	۱,۴۷۸	۱,۴۷۸	۰	۱,۶۸۷	۱,۶۷۲	-۱۵	۱,۲۷۱	۱,۲۷۳
								۲

در ماه بهمن شاخص هرفیندال-هیرشمن تنها در بازار سرویس پرداخت قبض و خرید شارژ نسبت به ماه گذشته کاهش داشته است. تغییرات این شاخص در هر سه نوع سرویس حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر بیشتر شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است.

۴-۲- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص‌های حوزه‌ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می‌باشد. با توجه به آینده‌ی صنعت پرداخت در حوزه‌ی پرداخت‌های موبایلی و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتهای خوان-های فروشگاه‌ها، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته و پس از آن به‌طور ویژه به عملکرد آن‌ها در کارتهای خوان فروشگاه‌ها توجه می‌شود.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای خوان‌های فروشگاه‌ها، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در دو ماه دی و بهمن ۹۹ در جدول ۱۱-۴ ارائه شده است.

در دی ماه ۴۰٪ درصد از تعداد کارتهای خوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی شبکه‌ی پرداخت کارت کشور نسبت به ماه گذشته کاسته شده است. در این ماه شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با کسب سهم بازار ۱۵/۰۲ درصدی به عنوان دارنده‌ی بالاترین تعداد کارتهای خوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی محسوب می‌گردد. شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز با سهم بازار ۳۴/۳۶ درصد همچنان از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی

فعال پشتیبانی می‌کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت‌ها با بازتعریف بعضی از کارتهای فروشگاهی خود به‌عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم‌افزار موبایلی خود و بر بستر اینترنت می‌نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌کند تا با استفاده از نرم‌افزار این شرکت‌ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند.

در بازار ابزار پذیرش موبایلی نیز شرکت "به‌پرداخت ملت" با رشد مثبت روبه‌رو بوده است و همچنان بخش عظیمی از سهم بازار ابزارهای موبایلی فعال سیستمی را با رقمی معادل با ۹۵/۸۷ درصد در اختیار دارد.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - دی و بهمن ۹۹

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتهای فروشگاهی			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۷/۲۱٪	۶/۹۷٪	-۰/۲۴٪	۳۶/۲۵٪	۳۴/۳۶٪	-۱/۸۹٪	۳/۵۵٪	۳/۵۲٪	-۰/۰۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۵۵٪	۰/۵۶٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۲/۰۶٪	۱۲/۰۷٪	۰/۰۱٪	۲/۷۹٪	۲/۸۳٪	۰/۰۴٪	۹۵/۸۳٪	۹۵/۸۷٪	۰/۰۳٪
پرداخت الکترونیک سداد	۹/۱۵٪	۹/۰۸٪	-۰/۰۸٪	۲/۸۱٪	۳/۴۵٪	۰/۶۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۱/۹۹٪	۱۲/۴۴٪	۰/۴۶٪	۱۱/۷۴٪	۱۱/۹۵٪	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۲/۳۷٪	۱۲/۱۹٪	-۰/۱۸٪	۸/۶۷٪	۸/۵۶٪	-۰/۱۱٪	۰/۱۷٪	۰/۱۷٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲/۱۵٪	۲/۱۷٪	۰/۰۲٪	۵/۹۲٪	۷/۲۸٪	۱/۳۵٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آرین	۲/۸۳٪	۲/۹۷٪	۰/۱۴٪	۱۰/۲۳٪	۹/۸۰٪	-۰/۴۳٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسین	۱۴/۸۸٪	۱۵/۰۲٪	۰/۱۴٪	۷/۱۰٪	۶/۷۸٪	-۰/۳۱٪	۰/۳۷٪	۰/۳۷٪	۰/۰۰٪
سایان کارت	۲/۹۹٪	۲/۹۴٪	-۰/۰۵٪	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۹/۴۲٪	۹/۳۸٪	-۰/۰۴٪	۰/۱۴٪	۰/۱۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۳۸٪	۱۴/۲۱٪	-۰/۱۸٪	۱۴/۲۹٪	۱۴/۸۱٪	۰/۵۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪

شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با ۰/۴۶ درصد افزایش، بیشترین اختلاف سهم را در تعداد کارتهای فروشگاهی نسبت به دی ماه رقم زده است. شرکت "آسان پرداخت پرشین" در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین تغییر سهم را با ۱/۸۹ درصد کاهش نشان داده است. سهم ابزار پذیرش موبایلی شرکت "به‌پرداخت ملت" با افزایش ۰/۰۳ درصدی بیشترین اختلاف را نسبت به ماه گذشته نشان می‌دهد.

سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی تراکنش‌دار در دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۹ در جدول ۱۲-۴ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، در این ماه همچنان شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در ابزار کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار با کسب ۱۴/۷۷ درصد بالاترین سهم را در اختیار دارد. شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کسب سهم ۱۹/۴۰ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش‌دار اینترنتی را به خود اختصاص داده است. شرکت "به‌پرداخت ملت" نیز با ۶۳/۴۰ درصد بیشترین سهم بازار ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار موبایلی را در دست دارد.

جدول ۱۲-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار- دی و بهمن ۹۹

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتهای فروشگاهی			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۷/۶۷٪	۷/۵۶٪	-۰/۱۱٪	۱۸/۵۵٪	۱۴/۹۱٪	-۳/۶۴٪	۱۲/۸۲٪	۲/۷۵٪	-۱۰/۰۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۶۵٪	۰/۶۴٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۶٪	۰/۰۴٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۲/۳۲٪	۱۲/۲۸٪	-۰/۰۴٪	۱۱/۸۶٪	۱۰/۴۰٪	-۱/۴۶٪	۵۶/۳۱٪	۶۳/۴۰٪	۷/۰۹٪
پرداخت الکترونیک سداد	۹/۹۲٪	۹/۹۱٪	-۰/۰۱٪	۲/۷۵٪	۲/۴۶٪	-۰/۲۹٪	۱/۲۳٪	۱/۱۸٪	-۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۱/۴۵٪	۱۱/۷۵٪	۰/۳۰٪	۲۴/۱۶٪	۱۹/۴۰٪	-۴/۷۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۵۲٪	۱۴/۳۵٪	-۰/۱۷٪	۱۷/۵۶٪	۱۵/۹۲٪	-۱/۶۴٪	۱۵/۶۹٪	۲۰/۰۲٪	۴/۳۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲/۶۶٪	۲/۶۶٪	۰/۰۰٪	۷/۴۳٪	۱۴/۱۳٪	۶/۷۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۲/۷۵٪	۲/۸۸٪	۰/۱۳٪	۰/۹۰٪	۰/۵۲٪	-۰/۳۸٪	۱۰/۸۷٪	۱۰/۲۱٪	-۰/۶۷٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۴/۷۴٪	۱۴/۷۷٪	۰/۰۳٪	۱۴/۱۷٪	۱۲/۳۸٪	-۱/۷۹٪	۲/۴۶٪	۱/۹۶٪	-۰/۵۰٪
سایان کارت	۱/۵۵٪	۱/۴۷٪	-۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۷/۹۲٪	۷/۷۹٪	-۰/۱۳٪	۰/۳۵٪	۰/۲۷٪	-۰/۰۸٪	۰/۲۱٪	۰/۱۰٪	-۰/۱۱٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۳/۸۵٪	۱۳/۹۲٪	۰/۰۷٪	۲/۲۲٪	۹/۵۷٪	۷/۳۴٪	۰/۴۱٪	۰/۳۹٪	-۰/۰۲٪

سهم بازار کارتهای فروشگاهی در شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با افزایش ۰/۳۰ درصدی بیشترین اختلاف را داشته است. شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" با افزایش چشم‌گیر ۶/۷۱ درصدی بیشترین تفاضل را در سهم بازار ابزار پذیرش اینترنتی رقم زده است. شرکت "به‌پرداخت ملت" نیز با افزایش ۷/۰۹ درصدی، بالاترین اختلاف سهم را در ابزارهای پذیرش موبایلی تراکنش‌دار نسبت به ماه گذشته داشته است.

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی

کارتخوان فروشگاهی به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^{۳۳} تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاهی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاهی در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

^{۳۳} سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در بهمن ماه نزدیک به ۹۰ درصد بوده که بالغ بر ۸۶ درصد مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های

کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور

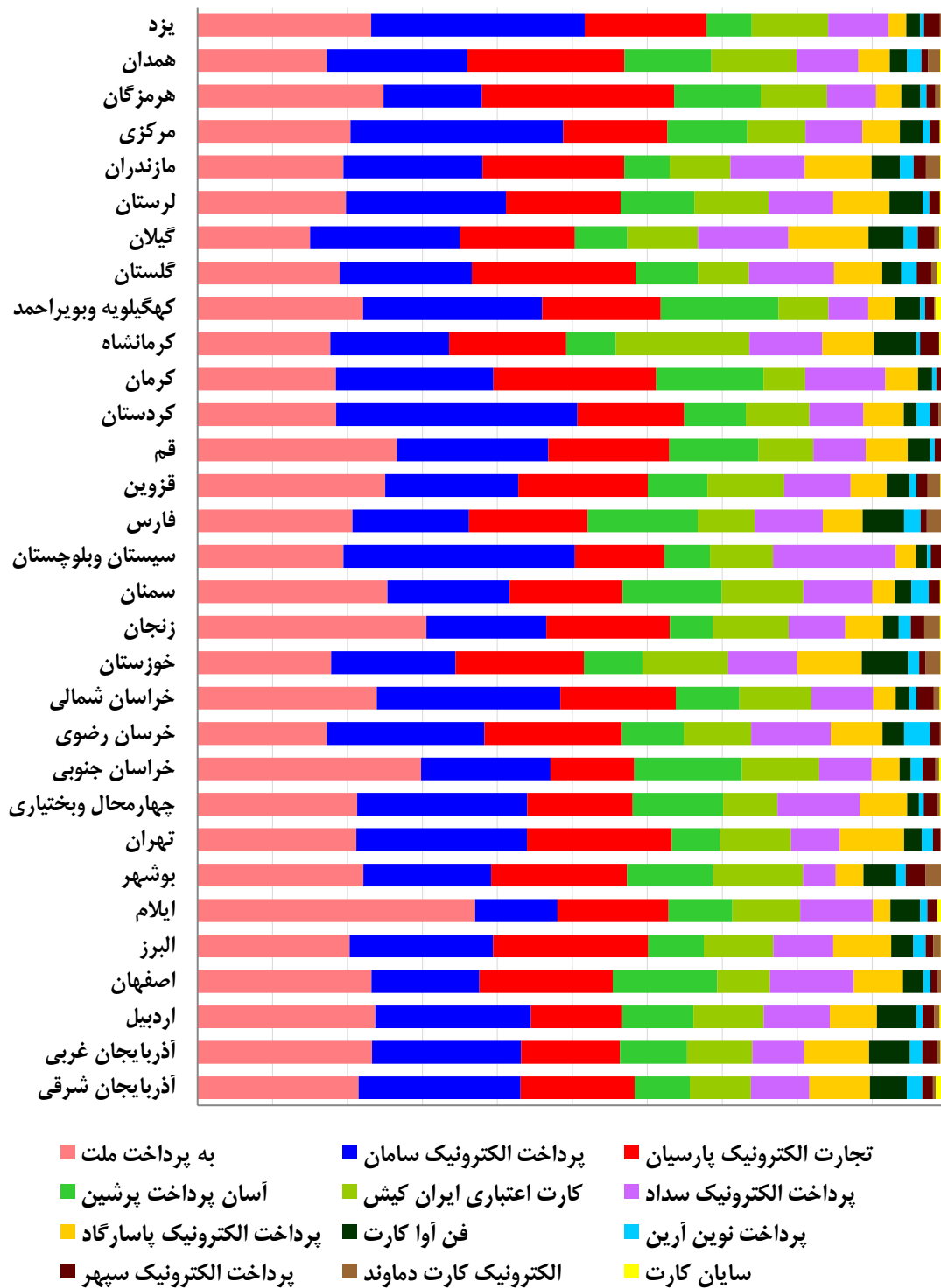
سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور در بهمن ماه ۱۳۹۹ در جدول ۴-۱۳ ارائه شده است. در مجموع شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "به پرداخت ملت" تقریباً در تمام استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی پشتیبانی می‌نماید.

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان - بهمن ۹۹

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۷/۳۶٪	۰/۳۷٪	۲۱/۴۸٪	۷/۸۲٪	۸/۰۸٪	۲۱/۶۱٪	۱/۴۰٪	۲/۰۶٪	۱۵/۲۲٪	۱/۵۳٪	۴/۹۴٪	۸/۱۳٪
آذربایجان غربی	۸/۹۲٪	۰/۵۳٪	۲۳/۲۶٪	۶/۹۲٪	۸/۶۷٪	۱۹/۹۲٪	۱/۹۰٪	۱/۶۴٪	۱۳/۱۸٪	۰/۸۷٪	۵/۴۹٪	۸/۷۱٪
اردبیل	۹/۵۲٪	۰/۷۳٪	۲۳/۷۳٪	۸/۸۲٪	۶/۲۷٪	۲۰/۷۴٪	۱/۵۷٪	۰/۸۰٪	۱۲/۱۸٪	۰/۹۹٪	۵/۲۸٪	۹/۳۸٪
اصفهان	۱۳/۹۵٪	۰/۷۴٪	۲۳/۲۱٪	۱۱/۱۶٪	۶/۵۸٪	۱۴/۳۹٪	۱/۰۱٪	۰/۹۴٪	۱۷/۷۸٪	۰/۴۶٪	۲/۷۴٪	۷/۰۴٪
البرز	۷/۴۲٪	۱/۰۲٪	۲۰/۲۸٪	۸/۰۱٪	۷/۷۳٪	۱۹/۱۴٪	۱/۰۰٪	۱/۶۳٪	۲۰/۷۰٪	۰/۸۴٪	۲/۹۸٪	۹/۲۶٪
ایلام	۸/۵۱٪	۰/۰۲٪	۳۷/۰۲٪	۹/۷۳٪	۲/۲۹٪	۱۱/۰۰٪	۱/۳۳٪	۱/۰۰٪	۱۴/۸۲٪	۱/۲۸٪	۳/۹۵٪	۹/۰۶٪
بوشهر	۱۱/۴۵٪	۲/۲۶٪	۲۲/۱۳٪	۴/۳۹٪	۳/۷۰٪	۱۷/۰۲٪	۲/۶۳٪	۱/۲۹٪	۱۸/۱۶٪	۰/۶۱٪	۴/۳۶٪	۱۲/۰۰٪
تهران	۶/۴۲٪	۰/۳۳٪	۲۱/۲۰٪	۶/۵۰٪	۸/۶۰٪	۲۲/۷۷٪	۱/۰۱٪	۱/۵۰٪	۱۹/۲۸٪	۰/۵۷٪	۲/۳۳٪	۹/۵۰٪
چهارمحال و بختیاری	۱۲/۰۷٪	۰/۳۴٪	۲۱/۲۹٪	۱۰/۹۷٪	۶/۳۵٪	۲۲/۷۱٪	۱/۸۵٪	۰/۶۴٪	۱۴/۰۴٪	۰/۹۵٪	۱/۵۴٪	۷/۲۵٪
خراسان جنوبی	۱۴/۳۸٪	۰/۵۰٪	۲۹/۸۲٪	۶/۹۹٪	۳/۷۶٪	۱۷/۲۸٪	۱/۷۰٪	۱/۵۹٪	۱۱/۱۶٪	۱/۰۶٪	۱/۴۸٪	۱۰/۲۹٪
خراسان رضوی	۸/۲۶٪	۰/۴۹٪	۱۷/۲۵٪	۱۰/۶۳٪	۶/۹۱٪	۲۱/۰۲٪	۱/۲۸٪	۳/۵۰٪	۱۸/۳۳٪	۰/۴۸٪	۲/۸۸٪	۸/۹۷٪
خراسان شمالی	۸/۴۹٪	۰/۷۶٪	۲۳/۹۰٪	۸/۲۵٪	۳/۰۱٪	۲۴/۴۸٪	۲/۳۵٪	۰/۹۷٪	۱۵/۴۱٪	۱/۰۰٪	۱/۷۶٪	۹/۶۱٪
خوزستان	۷/۸۴٪	۱/۹۸٪	۱۷/۸۲٪	۹/۱۷٪	۸/۶۶٪	۱۶/۶۰٪	۰/۸۷٪	۱/۴۷٪	۱۷/۱۰٪	۰/۸۹٪	۶/۱۶٪	۱۱/۴۳٪
زنجان	۵/۷۲٪	۲/۰۹٪	۳۰/۵۳٪	۷/۵۷٪	۵/۰۳٪	۱۶/۰۰٪	۱/۸۰٪	۱/۵۸٪	۱۶/۴۹٪	۰/۹۷٪	۲/۱۳٪	۱۰/۱۱٪
سمنان	۱۳/۲۳٪	۰/۰۰٪	۲۵/۳۲٪	۹/۲۲٪	۲/۹۷٪	۱۶/۲۹٪	۱/۵۱٪	۲/۳۱٪	۱۵/۱۰٪	۰/۹۵٪	۲/۲۳٪	۱۰/۸۷٪
سیستان و بلوچستان	۶/۱۰٪	۰/۰۰٪	۱۹/۴۷٪	۱۶/۳۵٪	۲/۷۳٪	۳۰/۸۶٪	۱/۵۲٪	۰/۴۷٪	۱۱/۹۲٪	۰/۶۷٪	۱/۴۸٪	۸/۴۳٪

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسین	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
فارس	۱۴/۶۴٪	۲/۰۳٪	۲۰/۶۵٪	۹/۰۹٪	۵/۳۱٪	۱۵/۵۵٪	۰/۷۹٪	۲/۲۴٪	۱۵/۸۶٪	۰/۷۰٪	۵/۵۰٪	۷/۶۴٪
قزوین	۷/۹۹٪	۱/۷۲٪	۲۵/۰۴٪	۸/۸۵٪	۴/۸۳٪	۱۷/۷۵٪	۱/۵۱٪	۰/۹۲٪	۱۷/۲۵٪	۰/۸۷٪	۳/۰۴٪	۱۰/۲۳٪
قم	۱۱/۹۰٪	۰/۰۰٪	۲۶/۶۰٪	۶/۹۸٪	۵/۶۱٪	۲۰/۱۸٪	۰/۹۱٪	۰/۶۴٪	۱۶/۱۵٪	۰/۷۵٪	۲/۹۸٪	۷/۳۱٪
کردستان	۸/۲۲٪	۰/۴۰٪	۱۸/۴۹٪	۷/۲۱٪	۵/۳۷٪	۳۲/۱۷٪	۱/۱۶٪	۱/۸۲٪	۱۴/۲۷٪	۰/۷۲٪	۱/۷۱٪	۸/۴۸٪
کرمان	۱۴/۳۴٪	۰/۱۲٪	۱۸/۴۵٪	۱۰/۶۶٪	۴/۳۷٪	۲۱/۰۱٪	۰/۸۳٪	۰/۵۴٪	۲۱/۷۱٪	۰/۴۹٪	۱/۹۰٪	۵/۵۷٪
کرمانشاه	۶/۵۹٪	۰/۰۴٪	۱۷/۷۱٪	۹/۷۳٪	۶/۹۰٪	۱۵/۸۳٪	۲/۵۴٪	۰/۴۹٪	۱۵/۶۵٪	۱/۰۲٪	۵/۶۷٪	۱۷/۸۴٪
کهگیلویه و بویراحمد	۱۵/۷۴٪	۰/۲۲٪	۲۲/۰۸٪	۵/۲۹٪	۳/۵۵٪	۲۳/۸۸٪	۱/۱۹٪	۰/۶۸٪	۱۵/۸۱٪	۱/۵۴٪	۳/۳۶٪	۶/۶۶٪
گلستان	۸/۲۸٪	۰/۷۱٪	۱۸/۹۵٪	۱۱/۳۶٪	۶/۴۴٪	۱۷/۶۵٪	۱/۹۴٪	۲/۰۳٪	۲۱/۸۷٪	۱/۴۲٪	۲/۵۵٪	۶/۸۱٪
گیلان	۷/۰۱٪	۰/۶۴٪	۱۵/۰۲٪	۱۲/۰۸٪	۱۰/۶۸٪	۱۹/۹۸٪	۲/۲۴٪	۱/۸۶٪	۱۵/۳۲٪	۱/۰۲٪	۴/۷۲٪	۹/۴۲٪
لرستان	۹/۸۰٪	۰/۰۰٪	۱۹/۸۰٪	۸/۶۶٪	۷/۵۱٪	۲۱/۳۵٪	۱/۴۱٪	۰/۹۱٪	۱۵/۳۰٪	۰/۹۶٪	۴/۳۹٪	۹/۹۱٪
مازندران	۶/۰۵٪	۱/۹۰٪	۱۹/۴۵٪	۹/۹۱٪	۸/۹۴٪	۱۸/۵۵٪	۱/۶۵٪	۱/۸۱٪	۱۸/۹۱٪	۰/۹۳٪	۳/۷۹٪	۸/۱۱٪
مرکزی	۱۰/۶۴٪	۰/۰۴٪	۲۰/۳۹٪	۷/۵۶٪	۵/۰۰٪	۲۸/۳۷٪	۱/۳۴٪	۰/۹۵٪	۱۳/۹۲٪	۰/۹۴٪	۳/۰۴٪	۷/۸۰٪
هرمزگان	۱۱/۵۵٪	۰/۶۹٪	۲۴/۸۲٪	۶/۵۲٪	۳/۳۶٪	۱۳/۱۳٪	۱/۱۷٪	۰/۸۳٪	۲۵/۶۳٪	۰/۸۷٪	۲/۵۶٪	۸/۸۶٪
همدان	۱۱/۵۶٪	۱/۶۱٪	۱۷/۲۵٪	۸/۲۷٪	۴/۱۸٪	۱۸/۷۴٪	۰/۹۰٪	۱/۹۳٪	۲۰/۹۷٪	۰/۹۰٪	۲/۳۱٪	۱۱/۳۸٪
یزد	۶/۰۵٪	۰/۴۳٪	۲۳/۱۶٪	۸/۰۴٪	۲/۴۱٪	۲۸/۵۰٪	۲/۱۲٪	۰/۵۱٪	۱۶/۲۳٪	۰/۵۳٪	۱/۸۳٪	۱۰/۱۹٪

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور برای بهمن ماه در شکل ۸-۴ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان‌ها- بهمن ۱۳۹۹

۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای

فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

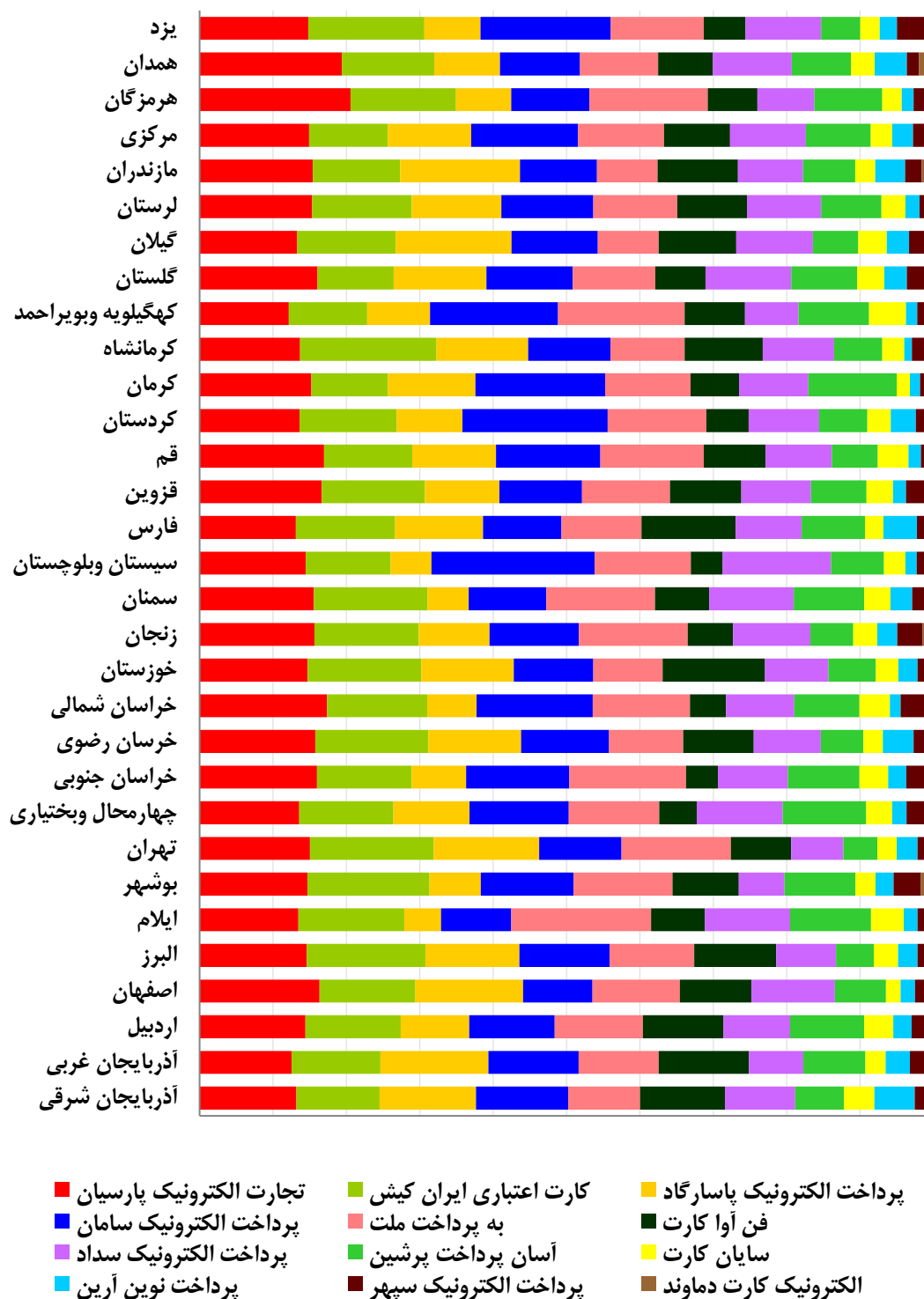
در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای بهمن ۱۳۹۹ نشان می‌دهد. شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان"، "کارت اعتباری ایران کیش" و "پرداخت الکترونیک سامان" بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - بهمن ۹۹

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	سیان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۶/۶۶٪	۰/۲۶٪	۹/۸۰٪	۹/۵۶٪	۱۳/۱۶٪	۱۲/۵۷٪	۲/۲۷٪	۵/۵۱٪	۱۳/۱۹٪	۴/۱۴٪	۱۱/۵۶٪	۱۱/۳۲٪
آذربایجان غربی	۸/۴۴٪	۰/۳۸٪	۱۰/۹۱٪	۷/۴۳٪	۱۴/۷۱٪	۱۲/۳۱٪	۲/۸۴٪	۳/۲۹٪	۱۲/۵۶٪	۲/۷۸٪	۱۲/۲۷٪	۱۲/۰۸٪
اردبیل	۱۰/۱۱٪	۰/۵۳٪	۱۲/۰۲٪	۹/۰۴٪	۹/۳۳٪	۱۱/۶۵٪	۲/۴۶٪	۲/۴۷٪	۱۴/۴۳٪	۳/۹۷٪	۱۱/۰۰٪	۱۳/۰۰٪
اصفهان	۶/۹۶٪	۰/۴۴٪	۱۱/۸۹٪	۱۱/۳۷٪	۱۴/۷۰٪	۹/۴۶٪	۲/۰۷٪	۱/۹۶٪	۱۶/۳۵٪	۲/۰۱٪	۹/۷۶٪	۱۳/۰۴٪
البرز	۵/۱۴٪	۰/۴۵٪	۱۱/۵۳٪	۸/۱۵٪	۱۲/۸۰٪	۱۲/۲۹٪	۱/۷۲٪	۲/۶۴٪	۱۴/۶۰٪	۳/۳۰٪	۱۱/۱۹٪	۱۶/۱۸٪
ایلام	۱۱/۰۴٪	۰/۰۳٪	۱۹/۰۸٪	۱۱/۶۲٪	۴/۹۹٪	۹/۵۷٪	۲/۱۲٪	۱/۹۰٪	۱۳/۴۵٪	۴/۴۳٪	۷/۳۲٪	۱۴/۴۵٪
بوشهر	۹/۶۹٪	۱/۷۱٪	۱۳/۵۲٪	۶/۲۲٪	۷/۰۱٪	۱۲/۶۱٪	۳/۷۲٪	۲/۴۵٪	۱۴/۶۹٪	۲/۷۴٪	۹/۰۱٪	۱۶/۶۴٪
تهران	۴/۶۲٪	۰/۲۷٪	۱۴/۸۹٪	۷/۱۲٪	۱۴/۳۷٪	۱۱/۲۴٪	۱/۸۸٪	۲/۸۵٪	۱۵/۰۳٪	۲/۶۴٪	۸/۲۳٪	۱۶/۸۷٪
چهارمحال و بختیاری	۱۱/۳۵٪	۰/۴۴٪	۱۲/۳۶٪	۱۱/۷۳٪	۱۰/۳۸٪	۱۳/۵۰٪	۳/۲۱٪	۱/۹۶٪	۱۳/۵۶٪	۳/۵۶٪	۵/۰۹٪	۱۲/۸۵٪
خراسان جنوبی	۹/۷۳٪	۰/۶۹٪	۱۵/۹۳٪	۹/۵۴٪	۷/۴۴٪	۱۴/۰۳٪	۳/۰۲٪	۲/۴۴٪	۱۵/۹۸٪	۳/۹۶٪	۴/۳۳٪	۱۲/۹۲٪
خراسان رضوی	۵/۷۹٪	۰/۳۹٪	۱۰/۱۲٪	۹/۱۳٪	۱۲/۶۵٪	۱۱/۹۹٪	۲/۳۰٪	۴/۲۰٪	۱۵/۷۷٪	۲/۶۷٪	۹/۶۱٪	۱۵/۳۸٪
خراسان شمالی	۸/۸۷٪	۰/۵۹٪	۱۳/۲۸٪	۹/۳۱٪	۶/۷۵٪	۱۵/۸۰٪	۳/۸۹٪	۱/۴۶٪	۱۷/۳۹٪	۴/۱۴٪	۴/۹۰٪	۱۳/۶۲٪
خوزستان	۶/۴۵٪	۱/۰۹٪	۹/۴۵٪	۸/۶۲٪	۱۲/۵۸٪	۱۰/۸۶٪	۱/۰۷٪	۲/۶۱٪	۱۴/۷۳٪	۳/۱۰٪	۱۳/۹۵٪	۱۵/۵۰٪
زنجان	۵/۸۴٪	۱/۴۹٪	۱۴/۸۴٪	۱۰/۵۲٪	۹/۶۴٪	۱۲/۱۹٪	۳/۴۴٪	۲/۷۴٪	۱۵/۶۴٪	۳/۲۵٪	۶/۲۰٪	۱۴/۲۲٪
سمنان	۹/۶۱٪	۰/۰۳٪	۱۴/۸۴٪	۱۱/۵۳٪	۵/۶۰٪	۱۰/۵۷٪	۲/۸۷٪	۲/۹۴٪	۱۵/۵۸٪	۳/۵۸٪	۷/۳۷٪	۱۵/۴۸٪

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسپان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
سیستان و بلوچستان	۷/۲۴٪	۰/۰۱٪	۱۳/۱۰٪	۱۴/۷۳٪	۵/۵۶٪	۲۲/۲۶٪	۲/۲۶٪	۱/۵۶٪	۱۴/۴۴٪	۲/۹۱٪	۴/۳۴٪	۱۱/۵۹٪
فارس	۸/۶۵٪	۰/۹۱٪	۱۰/۹۰٪	۹/۰۰٪	۱۱/۹۷٪	۱۰/۶۹٪	۱/۳۵٪	۴/۵۷٪	۱۳/۱۰٪	۲/۴۸٪	۱۲/۸۳٪	۱۳/۵۵٪
قزوین	۷/۵۶٪	۱/۱۷٪	۱۲/۰۱٪	۹/۵۰٪	۱۰/۱۳٪	۱۱/۲۴٪	۲/۵۷٪	۱/۷۸٪	۱۶/۶۶٪	۳/۶۲٪	۹/۷۰٪	۱۴/۰۶٪
قم	۶/۲۷٪	۰/۰۱٪	۱۴/۱۰٪	۹/۰۳٪	۱۱/۴۱٪	۱۴/۱۹٪	۱/۶۸٪	۱/۷۲٪	۱۶/۹۷٪	۴/۱۷٪	۸/۴۲٪	۱۲/۰۳٪
کردستان	۶/۵۶٪	۰/۳۵٪	۱۳/۴۴٪	۹/۵۹٪	۸/۹۷٪	۱۹/۷۸٪	۲/۰۳٪	۳/۴۵٪	۱۳/۶۱٪	۳/۱۹٪	۵/۷۹٪	۱۳/۲۴٪
کرمان	۱۲/۰۶٪	۰/۲۵٪	۱۱/۶۶٪	۹/۴۴٪	۱۱/۹۳٪	۱۷/۶۶٪	۱/۵۶٪	۱/۳۹٪	۱۵/۲۳٪	۱/۷۹٪	۶/۵۸٪	۱۰/۴۴٪
کرمانشاه	۶/۵۹٪	۰/۰۸٪	۱۰/۱۱٪	۹/۷۲٪	۱۲/۵۰٪	۱۱/۲۰٪	۲/۸۶٪	۱/۰۵٪	۱۳/۶۸٪	۲/۹۷٪	۱۰/۶۲٪	۱۸/۶۱٪
کهگیلویه و بویراحمد	۹/۶۱٪	۰/۰۳٪	۱۷/۲۳٪	۷/۳۱٪	۸/۵۵٪	۱۷/۴۵٪	۲/۱۸٪	۱/۵۲٪	۱۲/۱۷٪	۵/۰۵٪	۸/۲۲٪	۱۰/۶۷٪
گلستان	۸/۹۸٪	۰/۷۴٪	۱۱/۲۵٪	۱۱/۶۹٪	۱۲/۶۶٪	۱۱/۷۶٪	۲/۸۸٪	۳/۰۷٪	۱۶/۰۶٪	۳/۷۱٪	۶/۸۳٪	۱۰/۳۹٪
گیلان	۶/۱۸٪	۰/۵۱٪	۸/۳۱٪	۱۰/۴۶٪	۱۵/۷۹٪	۱۱/۷۶٪	۲/۸۲٪	۳/۰۴٪	۱۳/۳۱٪	۳/۸۷٪	۱۰/۵۴٪	۱۳/۴۲٪
لرستان	۸/۲۲٪	۰/۰۰٪	۱۱/۴۴٪	۱۰/۰۹٪	۱۲/۱۹٪	۱۲/۵۳٪	۱/۸۹٪	۱/۹۳٪	۱۵/۳۴٪	۳/۲۸٪	۹/۵۱٪	۱۳/۵۸٪
مازندران	۷/۱۳٪	۱/۵۸٪	۸/۲۹٪	۸/۸۸٪	۱۶/۳۰٪	۱۰/۴۹٪	۲/۲۸٪	۴/۰۸٪	۱۵/۴۰٪	۲/۷۰٪	۱۰/۹۳٪	۱۱/۹۴٪
مرکزی	۸/۸۴٪	۰/۰۹٪	۱۱/۷۴٪	۱۰/۳۴٪	۱۱/۳۸٪	۱۴/۵۴٪	۲/۶۷٪	۲/۸۶٪	۱۴/۹۴٪	۲/۹۳٪	۸/۹۶٪	۱۰/۷۲٪
هرمزگان	۹/۲۵٪	۰/۷۹٪	۱۶/۱۲٪	۷/۷۴٪	۷/۵۳٪	۱۰/۶۷٪	۱/۹۳٪	۱/۶۱٪	۲۰/۵۸٪	۲/۶۵٪	۶/۷۸٪	۱۴/۳۴٪
همدان	۸/۱۰٪	۱/۹۶٪	۱۰/۶۳٪	۱۰/۷۶٪	۸/۹۶٪	۱۰/۹۱٪	۱/۶۸٪	۴/۳۷٪	۱۹/۳۸٪	۳/۲۱٪	۷/۴۴٪	۱۲/۵۸٪
یزد	۵/۳۶٪	۰/۴۵٪	۱۲/۶۶٪	۱۰/۲۹٪	۷/۶۴٪	۱۷/۷۶٪	۴/۵۲٪	۲/۳۴٪	۱۴/۸۲٪	۲/۶۴٪	۵/۶۹٪	۱۵/۸۲٪

شکل ۹-۴ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره بهمن ۱۳۹۹ را به تصویر می‌کشد.

شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان‌ها- بهمن ۱۳۹۹

۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در

بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است.^{۲۴} عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جاییابی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در بهمن ۱۳۹۹ محاسبه شده است.

^{۲۴} این شاخص به عبارتی همان متوسط تراکنش کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت است که نسبت به کل نرمالایز شده است.

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت - دی و بهمن ۹۹

کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی					شرکت
اختلاف	دی ۹۹	بهمن ۹۹	سهم از کل تعداد ابزار	سهم از کل تراکنشهای کارتهای فروشگاهی	
۰/۰۰۶	۱/۳۱۳	۱/۳۰۶	۶/۹۷٪	۹/۱۵٪	آسان پرداخت پرشین
-۰/۰۲۵	۱/۴۱۰	۱/۴۳۶	۰/۵۶٪	۰/۷۸٪	الکترونیک کارت دماوند
-۰/۰۲۷	۱/۷۲۵	۱/۷۵۲	۱۲/۰۷٪	۲۰/۸۲٪	به پرداخت ملت
۰/۰۲۰	۰/۹۶۹	۰/۹۴۹	۹/۰۸٪	۸/۷۹٪	پرداخت الکترونیک سداد
-۰/۰۰۷	۰/۵۴۱	۰/۵۴۹	۱۲/۴۴٪	۶/۷۴٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۰/۰۴۶	۱/۶۴۶	۱/۶۰۰	۱۲/۱۹٪	۲۰/۰۶٪	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۰۰۵	۰/۵۹۳	۰/۵۸۸	۲/۱۷٪	۱/۲۹٪	پرداخت الکترونیک سپهر
-۰/۰۱۹	۰/۵۲۴	۰/۵۴۳	۲/۹۷٪	۱/۵۶٪	پرداخت نوین آراین
۰/۰۰۱	۱/۱۷۳	۱/۱۷۳	۱۵/۰۲٪	۱۷/۶۲٪	تجارت الکترونیک پارسیان
-۰/۰۰۳	۰/۲۶۲	۰/۲۶۵	۲/۹۴٪	۰/۷۷٪	سایان کارت
-۰/۰۰۷	۰/۳۶۰	۰/۳۶۷	۹/۳۸٪	۳/۳۸٪	فن آوا کارت
۰/۰۰۴	۰/۶۳۶	۰/۶۳۳	۱۴/۲۱٪	۹/۰۴٪	کارت اعتباری ایران کیش

در بهمن ماه همانند ماه پیشین شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "الکترونیک کارت دماوند"، "آسان پرداخت پرشین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتهای آنها بیشتر از سهم تعداد کارتهای هایشان از کل کارتهای فعال کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهای فروشگاهی این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

بیشترین تغییر در میزان شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در بهمن ماه ۹۹ نسبت به ماه گذشته در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۰/۰۴۶ واحد افزایش گزارش می‌شود. این امر به دلیل افزایش سهم تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی این شرکت در مقابل کاهش سهم پایانه‌های کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی آن ارزیابی می‌شود. با توجه به متغیر بودن روند و مقدار رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتهای فروشگاهی آنها، شاخص مذکور در هریک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ی و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاه‌ی فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاه‌ی در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاه‌ی تراکنش‌دار^{۲۵} در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ی هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ی تراکنش‌دار بازتعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ی تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ی را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌ی تراکنش‌دار در بهمن ۹۹ محاسبه و ارائه می‌نماید.

^{۲۵} با حداقل یک تراکنش در ماه.

جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش دار هر شرکت - دی و بهمن ۹۹

کارتهخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار					شرکت
اختلاف	بهمن ۹۹	دی ۹۹	سهم از کل تعداد ابزار	سهم از کل تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاه‌های	
-۰/۰۰۹	۱/۲۱۰	۱/۲۲۹	۷/۵۶٪	۹/۱۵٪	آسان پرداخت پرشین
۰/۰۰۱	۱/۲۱۷	۱/۲۱۷	۰/۶۴٪	۰/۷۸٪	الکترونیک کارت دماوند
-۰/۰۰۹	۱/۶۹۵	۱/۷۱۵	۱۲/۲۸٪	۲۰/۸۲٪	به پرداخت ملت
۰/۰۱۲	۰/۸۸۷	۰/۸۷۵	۹/۹۱٪	۸/۷۹٪	پرداخت الکترونیک سداد
-۰/۰۰۱	۰/۵۷۳	۰/۵۷۴	۱۱/۷۵٪	۶/۷۴٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۰/۰۳۵	۱/۳۹۸	۱/۳۶۳	۱۴/۳۵٪	۲۰/۰۶٪	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۰۰۹	۰/۴۸۴	۰/۴۷۵	۲/۶۶٪	۱/۲۹٪	پرداخت الکترونیک سپهر
-۰/۰۱۸	۰/۵۴۱	۰/۵۵۹	۲/۸۸٪	۱/۵۶٪	پرداخت نوین آراین
۰/۰۰۹	۱/۱۹۳	۱/۱۸۴	۱۴/۷۷٪	۱۷/۶۲٪	تجارت الکترونیک پارسیان
۰/۰۱۱	۰/۵۲۳	۰/۵۱۲	۱/۴۷٪	۰/۷۷٪	سایان کارت
-۰/۰۰۳	۰/۴۳۴	۰/۴۳۶	۷/۷۹٪	۳/۳۸٪	فن آوا کارت
-۰/۰۰۸	۰/۶۴۹	۰/۶۵۷	۱۳/۹۲٪	۹/۰۴٪	کارت اعتباری ایران کیش

در شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار شرکت‌های "به‌پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "الکترونیک کارت دماوند"، "آسان پرداخت پرشین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" به عددی بالاتر از یک دست یافته‌اند. این بدین معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتهخوان‌های تراکنش‌دار بیشتر از سهم تعداد کارتهخوان‌هایشان از کل کارتهخوان‌های تراکنش‌دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. عملکرد مختلف هر یک از شرکت‌های PSP در کسب سهم بازار تراکنش‌ها و کارتهخوان‌های تراکنش‌دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضاً با افزایش و یا کاهش مواجه شود. بالاترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتهخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار، در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با افزایش ۰/۰۳۵ واحدی مشاهده می‌شود.

۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر

یک از استان‌های کشور

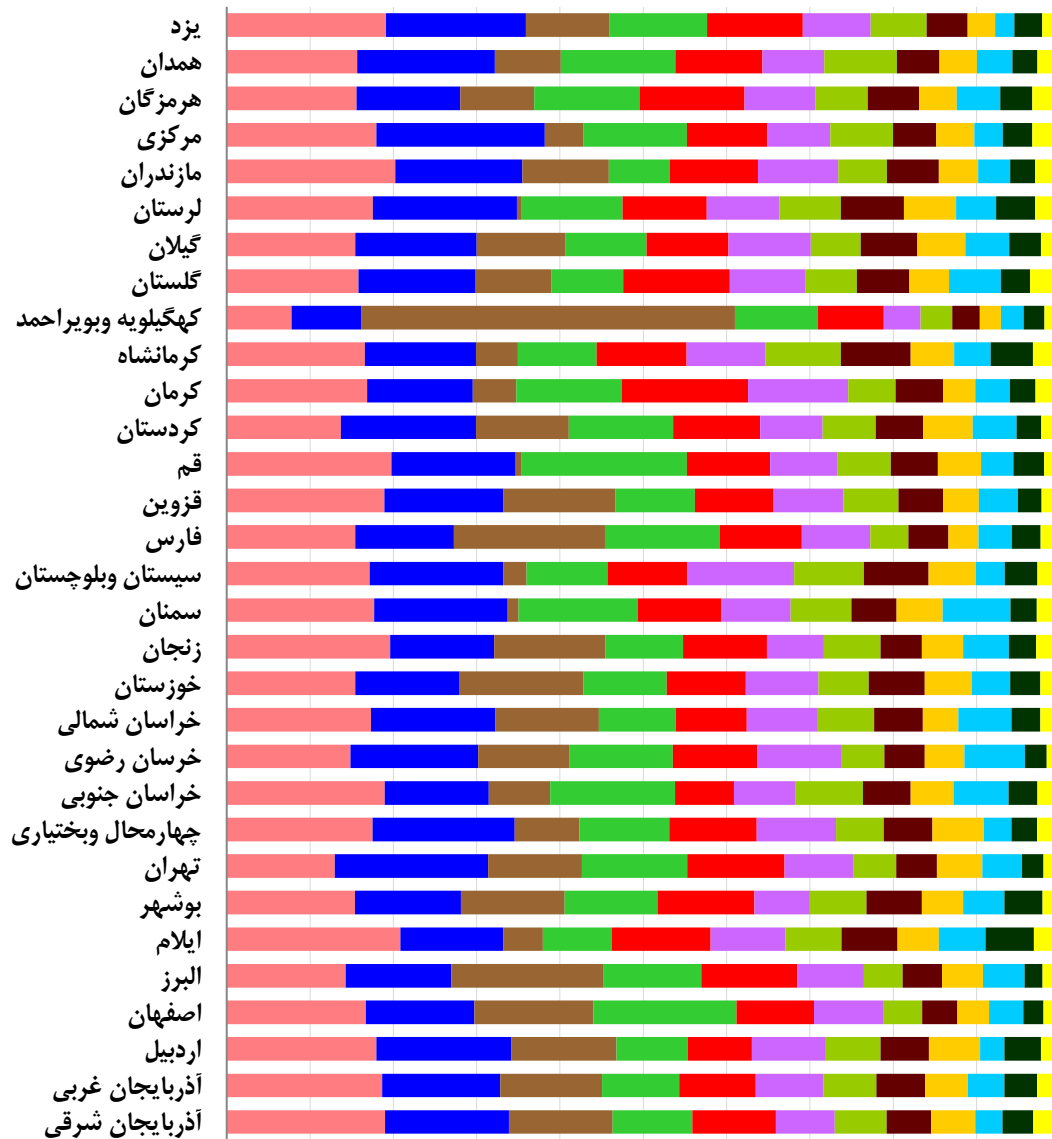
در این قسمت شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. دو شرکت "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سامان" در تمام استان‌ها و شرکت "آسان پرداخت پرشین"، "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. در جدول ۱۷-۴ این شاخص در بهمن ماه برای هر یک از شرکت‌های PSP به ازای استان‌های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۱۷-۴ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - بهمن ۹۹

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسیان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۱/۱۰۴	۱/۴۳۶	۲/۱۹۳	۰/۸۱۸	۰/۶۱۵	۱/۷۱۸	۰/۶۱۴	۰/۳۷۴	۱/۱۵۴	۰/۳۶۹	۰/۴۲۷	۰/۷۱۸
آذربایجان غربی	۱/۰۵۷	۱/۳۹۸	۲/۱۳۳	۰/۹۳۳	۰/۵۸۹	۱/۶۱۷	۰/۶۶۸	۰/۵۰۰	۱/۰۵۰	۰/۳۱۳	۰/۴۴۷	۰/۷۲۰
اردبیل	۰/۹۴۲	۱/۳۸۲	۱/۹۷۵	۰/۹۷۵	۰/۶۷۲	۱/۷۸۰	۰/۶۳۹	۰/۳۲۲	۰/۸۴۴	۰/۲۵۰	۰/۴۸۰	۰/۷۲۲
اصفهان	۲/۰۰۵	۱/۶۷۲	۱/۹۵۲	۰/۹۸۱	۰/۴۴۸	۱/۵۲۱	۰/۴۹۱	۰/۴۸۰	۱/۰۸۸	۰/۲۳۰	۰/۲۸۱	۰/۵۴۰
البرز	۱/۴۴۲	۲/۲۵۲	۱/۷۵۹	۰/۹۸۲	۰/۶۰۴	۱/۵۵۷	۰/۵۸۳	۰/۶۱۷	۱/۴۱۸	۰/۲۵۵	۰/۲۶۶	۰/۵۷۲
ایلام	۰/۷۷۱	۰/۴۴۵	۱/۹۴۰	۰/۸۳۷	۰/۴۶۰	۱/۱۴۹	۰/۶۲۷	۰/۵۲۵	۱/۱۰۲	۰/۲۸۹	۰/۵۳۹	۰/۶۲۷
بوشهر	۱/۱۸۲	۱/۳۳۳	۱/۶۳۷	۰/۷۰۶	۰/۵۲۷	۱/۳۵۰	۰/۷۰۹	۰/۵۲۷	۱/۲۳۷	۰/۲۲۱	۰/۴۸۴	۰/۷۲۱
تهران	۱/۳۹۰	۱/۲۳۵	۱/۴۲۴	۰/۹۱۲	۰/۵۹۸	۲/۰۲۶	۰/۵۳۵	۰/۵۲۶	۱/۲۸۳	۰/۲۱۵	۰/۲۸۴	۰/۵۶۳
چهارمحال و بختیاری	۱/۰۶۴	۰/۷۶۳	۱/۷۲۲	۰/۹۳۵	۰/۶۱۲	۱/۶۸۲	۰/۵۷۴	۰/۳۲۶	۱/۰۳۵	۰/۲۶۸	۰/۳۰۲	۰/۵۶۴
خراسان جنوبی	۱/۴۷۸	۰/۷۲۵	۱/۸۷۱	۰/۷۳۳	۰/۵۰۶	۱/۲۳۲	۰/۵۶۴	۰/۶۵۲	۰/۶۹۸	۰/۲۶۷	۰/۳۴۱	۰/۷۹۶
خراسان رضوی	۱/۴۲۵	۱/۲۵۴	۱/۷۰۵	۱/۱۶۴	۰/۵۴۶	۱/۷۵۴	۰/۵۵۶	۰/۸۳۳	۱/۱۶۲	۰/۱۸۰	۰/۳۰۰	۰/۵۸۳
خراسان شمالی	۰/۹۵۸	۱/۲۹۴	۱/۸۰۰	۰/۸۸۶	۰/۴۴۶	۱/۵۴۹	۰/۶۰۴	۰/۶۶۳	۰/۸۸۶	۰/۲۴۳	۰/۳۵۹	۰/۷۰۵
خوزستان	۱/۲۱۶	۱/۸۱۵	۱/۸۸۵	۱/۰۶۴	۰/۶۸۹	۱/۵۲۹	۰/۸۱۹	۰/۵۶۳	۱/۱۶۱	۰/۲۸۶	۰/۴۴۲	۰/۷۳۸
زنجان	۰/۹۸۱	۱/۴۰۱	۲/۰۵۸	۰/۷۲۰	۰/۵۲۱	۱/۳۱۲	۰/۵۲۲	۰/۵۷۵	۱/۰۵۴	۰/۲۹۸	۰/۳۴۴	۰/۷۱۱
سمنان	۱/۳۷۷	۰/۱۲۸	۱/۷۰۶	۰/۸۰۰	۰/۵۳۱	۱/۵۴۰	۰/۵۲۵	۰/۷۸۷	۰/۹۶۹	۰/۲۶۷	۰/۳۰۳	۰/۷۰۲
سیستان و بلوچستان	۰/۸۴۳	۰/۲۴۰	۱/۴۸۶	۱/۱۱۰	۰/۴۹۱	۱/۳۸۶	۰/۶۷۰	۰/۳۰۰	۰/۸۲۵	۰/۲۳۲	۰/۳۴۱	۰/۷۲۸

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
فارس	۱/۶۹۳	۲/۲۲۹	۱/۸۹۴	۱/۰۱۰	۰/۴۴۴	۱/۴۵۵	۰/۵۸۹	۰/۴۸۹	۱/۲۱۱	۰/۲۸۲	۰/۴۲۹	۰/۵۶۴
قزوین	۱/۰۵۶	۱/۴۷۵	۲/۰۸۵	۰/۹۳۲	۰/۴۷۷	۱/۵۷۹	۰/۵۸۸	۰/۵۱۵	۱/۰۳۵	۰/۲۴۲	۰/۳۱۳	۰/۷۲۷
قم	۱/۸۹۷	۰/۰۶۲	۱/۸۸۷	۰/۷۷۳	۰/۴۹۲	۱/۴۲۲	۰/۵۴۰	۰/۳۷۰	۰/۹۵۲	۰/۱۷۹	۰/۳۵۴	۰/۶۰۸
کردستان	۱/۲۵۳	۱/۱۱۸	۱/۳۷۶	۰/۷۵۱	۰/۵۹۹	۱/۶۲۶	۰/۵۷۰	۰/۵۲۷	۱/۰۴۸	۰/۲۲۶	۰/۲۹۵	۰/۶۴۱
کرمان	۱/۱۸۹	۰/۴۹۰	۱/۵۸۲	۱/۱۲۹	۰/۳۶۷	۱/۱۹۰	۰/۵۳۲	۰/۳۸۸	۱/۴۲۶	۰/۲۷۵	۰/۲۸۸	۰/۵۳۴
کرمانشاه	۱/۰۰۰	۰/۵۳۱	۱/۷۵۳	۱/۰۰۱	۰/۵۵۲	۱/۴۱۳	۰/۸۸۸	۰/۴۶۴	۱/۱۴۳	۰/۳۴۳	۰/۵۳۴	۰/۹۵۸
کهگیلویه و بویراحمد	۱/۶۳۸	۷/۳۷۲	۱/۲۸۱	۰/۷۲۴	۰/۴۱۵	۱/۳۶۸	۰/۵۴۶	۰/۴۵۰	۱/۲۹۹	۰/۳۰۴	۰/۴۰۹	۰/۶۲۴
گلستان	۰/۹۲۲	۰/۹۶۶	۱/۶۸۵	۰/۹۷۲	۰/۵۰۹	۱/۵۰۱	۰/۶۷۳	۰/۶۶۱	۱/۳۶۲	۰/۳۸۲	۰/۳۷۳	۰/۶۵۵
گیلان	۱/۱۳۵	۱/۲۵۳	۱/۸۰۷	۱/۱۵۴	۰/۶۷۷	۱/۷۰۰	۰/۷۹۶	۰/۶۱۳	۱/۱۵۱	۰/۲۶۵	۰/۴۴۸	۰/۷۰۲
لرستان	۱/۱۹۲	۰/۰۵۹	۱/۷۳۰	۰/۸۵۸	۰/۶۱۶	۱/۷۰۴	۰/۷۴۷	۰/۴۷۴	۰/۹۹۸	۰/۲۹۳	۰/۴۶۱	۰/۷۳۰
مازندران	۰/۸۴۹	۱/۲۰۱	۲/۳۴۶	۱/۱۱۷	۰/۵۴۸	۱/۷۷۰	۰/۷۲۲	۰/۴۴۳	۱/۲۲۸	۰/۳۴۵	۰/۳۴۷	۰/۶۷۹
مرکزی	۱/۲۰۳	۰/۴۴۸	۱/۷۳۷	۰/۷۳۱	۰/۴۴۰	۱/۹۵۱	۰/۵۰۰	۰/۳۳۳	۰/۹۳۲	۰/۳۲۱	۰/۳۴۰	۰/۷۲۸
هرمزگان	۱/۲۴۹	۰/۸۷۶	۱/۵۳۹	۰/۸۴۲	۰/۴۴۶	۱/۲۳۰	۰/۶۰۷	۰/۵۱۶	۱/۲۴۵	۰/۳۲۸	۰/۳۷۸	۰/۶۱۸
همدان	۱/۴۲۸	۰/۸۲۲	۱/۶۲۳	۰/۷۶۹	۰/۴۶۶	۱/۷۱۷	۰/۵۳۲	۰/۴۴۱	۱/۰۸۲	۰/۲۸۰	۰/۳۱۱	۰/۹۰۵
یزد	۱/۱۲۸	۰/۹۵۲	۱/۸۲۹	۰/۷۸۱	۰/۳۱۶	۱/۶۰۵	۰/۴۶۸	۰/۲۱۹	۱/۰۹۵	۰/۲۰۱	۰/۳۲۲	۰/۶۴۴

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتنخوان فروشگاهی هر شرکت PSP برای هر یک از استان‌های کشور در شکل ۱۰-۴ آمده است.

به پرداخت ملت پرداخت الکترونیک سامان پرداخت الکترونیک کارت دماوند
 آسان پرداخت پرشین تجارت الکترونیک پارسیان پرداخت الکترونیک سداد
 کارت اعتباری ایران کیش پرداخت الکترونیک سپهر پرداخت الکترونیک پاسارگاد
 پرداخت نوین آراین فن آوا کارت سایان کارت

شکل ۴-۱۰ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - بهمن ۱۳۹۹

عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی ۴-۳-۵-

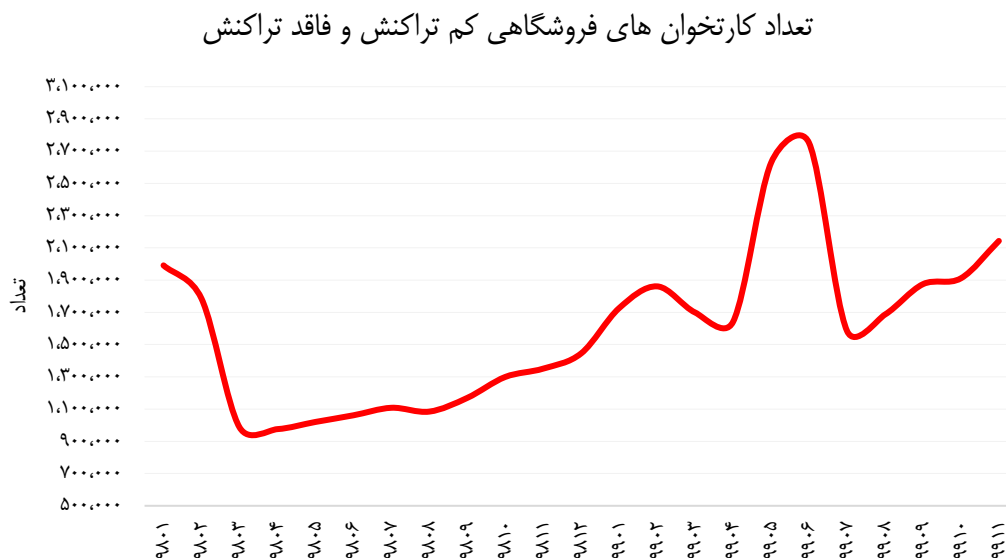
کم‌تراکنش و فاقد تراکنش

بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاهی، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به‌علاوه موظف به پرداخت هزینه‌های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به‌کارگیری این ابزار بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد، تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشنده و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاهی به دلیل ارزش نمایشی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاهی، آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. از اردیبهشت ماه ۹۷ مفهوم این نوع کارتخوان‌ها بازتعریف گردیده و بر این اساس به کارتخوانی کم‌تراکنش گفته می‌شود که در یک بازه زمانی دو ماهه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه متوالی، کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد^{۲۶}. علت ملاک قرار گرفتن بازه زمانی دو ماهه در تعریف ابزار کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، کنترل شرکت‌ها در نصب جدید کارتخوان‌ها و نیز در بر گرفتن فعالیت فصلی برخی پذیرندگان بنابر ماهیت فعالیت آن‌ها است.

^{۲۶} در تعریف گذشته به کارتخوانی کم‌تراکنش گفته می‌شد که در یک بازه زمانی سه ماهه متوالی کمتر از ۶۰ تراکنش در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد.

برای بررسی روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۱ طی ابتدای سال ۹۸ تا بهمن ماه ۹۹ ترسیم شده است.

شکل ۴-۱۱ روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۹۸ تاکنون

تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش در بهمن ماه بیش از ۱۲ درصد رشد نشان داده است. تعداد این دسته از کارتخوان‌ها در بیشتر شرکت‌ها به خصوص در شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" روند افزایشی داشته است. این افزایش در رقم شاخص سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی شرکت‌ها تاثیرگذار بوده است. در ماه بهمن ۹۹ سهم کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۲۲/۴۴ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. عدد فوق نسبت به رقم مشابه در دی ماه ۲/۵۱ درصد بالاتر رفته است. جدول زیر سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد.

جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتهای فعال سیستمی آن- بهمن ۹۹

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتهای فعال سیستمی هر شرکت		اختلاف
	دی ۹۹	بهمن ۹۹	
آسان پرداخت پرشین	۸/۴۳٪	۱۳/۹۸٪	۵/۵۵٪
الکترونیک کارت دماوند	۱۱/۱۵٪	۱۱/۷۵٪	۰/۶۰٪
به پرداخت ملت	۲۱/۹۸٪	۲۲/۰۵٪	۰/۰۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۴/۱۸٪	۱۹/۳۹٪	۵/۲۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۹/۱۳٪	۲۴/۵۹٪	۵/۴۵٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۲۹٪	۱۰/۴۲٪	-۰/۱۷٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۲۱٪	۶/۵۶٪	۰/۳۵٪
پرداخت نوین آراین	۱۸/۸۶٪	۲۱/۵۲٪	۲/۶۶٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۲۱/۰۷٪	۲۱/۷۲٪	۰/۶۶٪
سایان کارت	۴۹/۰۴٪	۶۲/۸۱٪	۱۳/۷۷٪
فن آوا کارت	۳۱/۹۴٪	۳۵/۷۹٪	۳/۸۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۲۳/۲۵٪	۲۳/۹۱٪	۰/۶۶٪
مجموع	۱۹/۹۳٪	۲۲/۴۴٪	۲/۵۱٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکتها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدولها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هر یک از دو مولفه‌ی تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش و تعداد کارتهای فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر مربوط به سهم تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش از کارتهای فعال سیستمی با افزایشی معادل با ۱۳/۷۷ درصد، در شرکت "سایان کارت" است. این شرکت با عددی برابر با ۶۲/۸۱ درصد بالاترین رقم شاخص را نشان می‌دهد. در مقابل آن تنها ۶/۵۶ درصد از کل کارتهای فعال سیستمی شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" را کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

**بررسی وضعیت بانک‌های
صادرکننده و پذیرنده**

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^{۲۷} پذیرنده^{۲۸} و صادرکننده^{۲۹} در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی پرداخته می‌شود.

۳۰

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هریک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارتی شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و همچنین سهم هر یک از آن‌ها نیز به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه شده است.

^{۲۷} در کل گزارش منظور از بانک‌ها، بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مجاز می‌باشد.

^{۲۸} بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است.

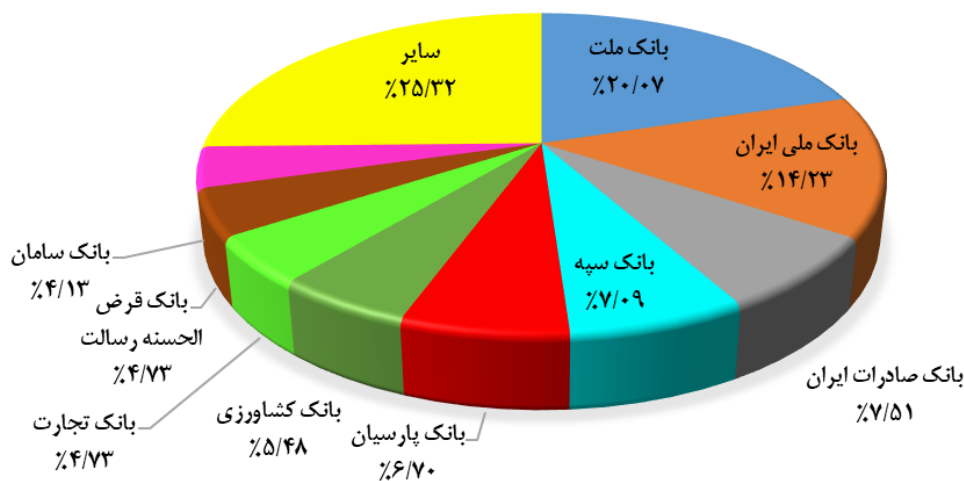
^{۲۹} بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

^{۳۰} پیرو نامه‌های ابلاغی بانک مرکزی طی ماه‌های گذشته مبنی بر ادغام ۵ بانک (حکمت، قوامین، مهر اقتصاد، کوثر و انصار) با بانک سپه، از بهمن ماه ۹۹ این ۶ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در غالب بانک "سپه" آورده شده و بانک‌های صادرکننده و پذیرنده از این ماه با تعداد ۳۲ بانک در صنعت پرداخت ایفای نقش نموده‌اند.

۵-۱-۱- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

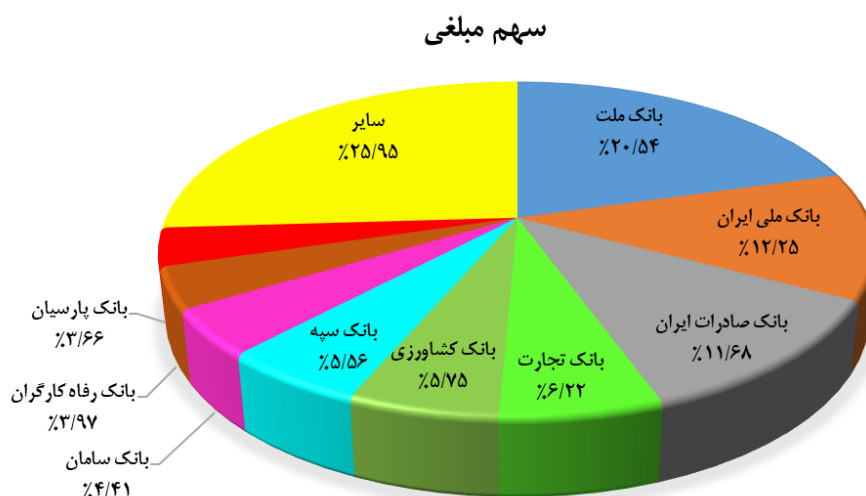
این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد. در نمودارهای مربوطه تنها نه بانک نخست با بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در شبکه پرداخت آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

سهم تعدادی

شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۳۹۹

همچنین شکل ۵-۲ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در بهمن ماه ۹۹ را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۳۹۹

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" با سهم ۲۰/۰۷ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۰/۵۴ درصدی از مبلغ تراکنش‌ها، همچنان با اختلاف زیاد، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵-۱-۲ سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار

تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است

که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی^{۳۱} نیز در نظر گرفته می‌شود.

سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای بهمن ماه ۹۹ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۹

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۳۱٪	۲/۳۶٪	۱۶/۵۱٪	۱/۳۸٪	۱/۱۲٪	۱۴/۲۱٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۶۶٪	۰/۵۷٪	۰/۰۰٪	۰/۷۰٪	۰/۲۷٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۱/۶۹٪	۶/۰۲٪	۲۴/۳۵٪	۱/۷۲٪	۱۱/۷۰٪	۲۳/۵۶٪
۴	بانک پارسیان	۵/۱۰٪	۲۴/۳۱٪	۱۴/۴۰٪	۲/۹۷٪	۷/۸۰٪	۲۵/۱۹٪
۵	بانک پاسارگاد	۳/۶۱٪	۲/۵۲٪	۰/۰۰٪	۳/۰۹٪	۵/۰۰٪	۰/۰۰٪
۶	بانک تجارت	۵/۱۸٪	۱/۳۹٪	۰/۰۰٪	۶/۲۸٪	۵/۹۲٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۳٪	۰/۰۷٪	۰/۰۱٪	۰/۹۴٪	۰/۳۸٪	۰/۰۵٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۹٪	۳/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۱۵٪	۷/۰۸٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۰/۲۹٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۰/۳۵٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۳/۹۲٪	۰/۹۳٪	۱/۹۲٪	۴/۰۲٪	۳/۶۳٪	۱/۷۹٪
۱۲	بانک سامان	۴/۱۷٪	۵/۸۱٪	۰/۳۱٪	۳/۲۴٪	۱۱/۹۹٪	۱/۰۲٪
۱۳	بانک سپه	۱۰/۶۶٪	۱۰/۶۷٪	۰/۳۷٪	۹/۷۳٪	۱/۶۹٪	۱/۱۷٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۲۵٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۳۹٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪

^{۳۱} منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

ردیف	بانک پذیرنده	سهام هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهام هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱۵	بانک سینا	۰/۶۳٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۷۷٪	۰/۴۸٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۰/۹۳٪	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	۰/۹۵٪	۳/۰۳٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۸/۲۸٪	۱/۲۳٪	۰/۰۱٪	۱۲/۱۰٪	۹/۲۱٪	۰/۰۴٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۸٪	۰/۲۴٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۵/۲۴٪	۰/۲۹٪	۰/۰۸٪	۳/۴۳٪	۰/۱۲٪	۰/۰۹٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۲/۱۷٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۱/۹۹٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۳٪	۰/۶۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۶٪	۰/۵۴٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۵/۷۵٪	۴/۹۹٪	۰/۰۳٪	۶/۵۳٪	۰/۸۴٪	۰/۱۱٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۵۲٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۵۸٪	۰/۲۱٪	۰/۰۱٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۴۹٪	۰/۷۶٪	۰/۰۰٪	۰/۷۰٪	۱/۸۷٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۱/۲۸٪	۰/۲۱٪	۰/۰۲٪	۱/۲۳٪	۱/۶۵٪	۰/۰۱٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۹/۷۸٪	۱۶/۵۳٪	۳۳/۰۴٪	۲۰/۷۵٪	۱۹/۱۰٪	۲۶/۷۵٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۴/۲۸٪	۱۶/۶۱٪	۸/۹۱٪	۱۳/۲۴٪	۵/۹۳٪	۵/۹۸٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۱/۷۴٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۱/۵۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۱	موسسه اعتباری ملل	۰/۵۵٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۵۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۳۲	موسسه اعتباری نور	۰/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۳۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش های ابزار کارتخوان فروشگاهی به بانک های "ملت"، "ملی ایران"، "سپه" و "صادرات ایران"

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "پارسیان"، "ملی ایران"، "ملت" و "سپه"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "ملت"، "آینده"، "اقتصاد نوین" و "پارسیان"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتهخوان فروشگاهی به بانک‌های "ملت"، "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "سپه"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "ملت"، "سامان"، "آینده" و "صادرات ایران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "ملت"، "پارسیان"، "آینده" و "اقتصاد نوین"

تعلق گرفته و این بانک‌ها به ترتیب در مکان‌های اول تا چهارم جای گرفته‌اند.

۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از

تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است. این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی را برای آن بانک ایجاد نماید.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - بهمن ۱۳۹۹

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	نوین اقتصاد بانک	۶۰/۴۰٪	۷/۹۱٪	۳۱/۶۹٪	۸۶/۹۳٪	۱۰/۹۸٪	۲/۰۹٪
۲	زمین ایران بانک	۹۴/۰۷٪	۵/۹۳٪	۰/۰۰٪	۹۴/۲۵٪	۵/۷۵٪	۰/۰۰٪
۳	آینده بانک	۵۳/۶۶٪	۱۳/۹۶٪	۳۲/۳۸٪	۴۷/۸۵٪	۵۰/۶۲٪	۱/۵۳٪
۴	پارسیان بانک	۶۸/۲۴٪	۲۳/۷۰٪	۸/۰۶٪	۷۰/۰۲٪	۲۸/۵۹٪	۱/۳۹٪
۵	پاسارگاد بانک	۹۵/۱۶٪	۴/۸۴٪	۰/۰۰٪	۷۹/۸۶٪	۲۰/۱۴٪	۰/۰۰٪
۶	تجارت بانک	۹۸/۰۸٪	۱/۹۳٪	۰/۰۰٪	۸۷/۲۰٪	۱۲/۸۰٪	۰/۰۰٪
۷	تعاون توسعه بانک	۹۹/۲۹٪	۰/۶۳٪	۰/۰۷٪	۹۴/۰۵٪	۵/۹۳٪	۰/۰۱٪
۸	ایران صادرات توسعه بانک	۹۹/۱۷٪	۰/۸۳٪	۰/۰۰٪	۹۸/۶۹٪	۱/۳۱٪	۰/۰۰٪
۹	خاورمیانه بانک	۲۹/۱۲٪	۷۰/۸۷٪	۰/۰۱٪	۱۱/۶۶٪	۸۸/۳۴٪	۰/۰۰٪
۱۰	دی بانک	۹۶/۲۱٪	۳/۷۹٪	۰/۰۰٪	۹۵/۸۰٪	۴/۲۰٪	۰/۰۰٪
۱۱	کارگران رفاه بانک	۹۶/۳۷٪	۱/۶۶٪	۱/۹۷٪	۸۷/۶۱٪	۱۲/۳۰٪	۰/۰۹٪
۱۲	سامان بانک	۹۰/۵۳٪	۹/۱۹٪	۰/۲۸٪	۶۳/۴۲٪	۳۶/۵۳٪	۰/۰۵٪
۱۳	سپه بانک	۵۴۲/۱۸٪	۵۳/۷۷٪	۴/۰۶٪	۵۶۲/۱۲٪	۳۶/۸۱٪	۱/۰۸٪
۱۴	سرمایه بانک	۹۸/۹۲٪	۱/۰۸٪	۰/۰۰٪	۹۸/۹۳٪	۱/۰۷٪	۰/۰۰٪
۱۵	سینا بانک	۹۸/۹۷٪	۱/۰۳٪	۰/۰۰٪	۹۱/۱۲٪	۸/۸۸٪	۰/۰۰٪
۱۶	شهر بانک	۹۶/۷۹٪	۳/۲۰٪	۰/۰۱٪	۶۶/۹۳٪	۳۳/۰۷٪	۰/۰۰٪
۱۷	ایران صادرات بانک	۹۸/۹۳٪	۱/۰۷٪	۰/۰۱٪	۸۹/۴۱٪	۱۰/۵۹٪	۰/۰۰٪
۱۸	معدن و صنعت بانک	۹۹/۶۶٪	۰/۳۴٪	۰/۰۰٪	۶۹/۴۲٪	۳۰/۵۸٪	۰/۰۰٪
۱۹	رسالت الحسنه قرض بانک	۹۹/۵۳٪	۰/۴۰٪	۰/۰۶٪	۹۹/۴۷٪	۰/۵۳٪	۰/۰۱٪
۲۰	مهر الحسنه قرض بانک ایران	۹۹/۵۴٪	۰/۴۵٪	۰/۰۱٪	۹۹/۷۰٪	۰/۳۰٪	۰/۰۰٪
۲۱	کارآفرین بانک	۷۵/۵۰٪	۲۴/۵۰٪	۰/۰۰٪	۷۵/۶۶٪	۲۴/۳۴٪	۰/۰۰٪
۲۲	کشاورزی بانک	۹۴/۰۳٪	۵/۹۵٪	۰/۰۲٪	۹۸/۰۳٪	۱/۹۷٪	۰/۰۰٪
۲۳	گردشگری بانک	۹۹/۱۴٪	۰/۸۴٪	۰/۰۳٪	۹۴/۶۳٪	۵/۳۶٪	۰/۰۰٪
۲۴	جمهوری مرکزی بانک ایران اسلامی	۸۹/۸۵٪	۱۰/۱۳٪	۰/۰۱٪	۷۰/۵۹٪	۲۹/۴۱٪	۰/۰۰٪
۲۵	مسکن بانک	۹۸/۷۸٪	۱/۱۵٪	۰/۰۷٪	۸۲/۷۶٪	۱۷/۲۳٪	۰/۰۰٪
۲۶	ایران مشترک بانک ونزوئلا	۲۱/۴۳٪	۷۸/۵۷٪	۰/۰۰٪	۹۳/۷۶٪	۶/۲۴٪	۰/۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهیم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش تراکنش های هر بانک پذیرنده			سهیم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	موبایلی	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	موبایلی
۲۷	ملت بانک	۸۸/۴۵٪	۵/۳۸٪	۶/۱۷٪	۸۷/۲۴٪	۱۲/۴۹٪	۰/۲۶٪
۲۸	ایران ملی بانک	۹۰/۰۳٪	۷/۶۳٪	۲/۳۵٪	۹۳/۳۹٪	۶/۵۱٪	۰/۱۰٪
۲۹	بانک پست دولتی شرکت	۹۹/۶۹٪	۰/۳۱٪	۰/۰۰٪	۹۹/۸۵٪	۰/۱۵٪	۰/۰۰٪
۳۰	توسعه اعتباری موسسه	۹۹/۵۱٪	۰/۴۹٪	۰/۰۰٪	۹۹/۰۶٪	۰/۹۴٪	۰/۰۰٪
۳۱	ملل اعتباری موسسه	۹۹/۸۷٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۹۹/۸۱٪	۰/۱۹٪	۰/۰۰٪
۳۲	نور اعتباری موسسه	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در بهمن ماه ۹۹ در تراکنش های بانک های کشور به بانک "آینده" تعلق گرفته است. پس از آن بانک های "بانک اقتصاد نوین"، "پارسیان" و "ملت" در مکان های دوم تا چهارم قرار گرفته اند.
- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش های بانک های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ماه ۹۹ در تراکنش های بانک ها، به بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" تعلق گرفته است. بعد از آن بانک های "خاورمیانه"، "سپه"، "کارآفرین" و "پارسیان" به ترتیب در مکان های بعدی قرار گرفته اند.

این درحالیست که طی بررسی های انجام شده مشخص می گردد که در بهمن ماه بانک های "آینده" و "مشترک ایران-ونزوئلا" در کل به ترتیب ۲/۸۲ و ۰/۰۰۰۰۰۱۴ درصد تعداد تراکنش های کارتی شبکه پرداخت کشور را در دست داشته اند که همانگونه که مشاهده می گردد، ارقام متعلق به بانک های "آینده" و "مشترک ایران وونزوئلا" در مقابل کل تعداد تراکنش های کارتی در شبکه پرداخت سهم بسیار ناچیزی بوده است.

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بوده و نیز بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های جذب هر بانک شده است.

۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها

همانند آنچه در بخش ۴-۱-۴ معرفی شد، با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۵-۳ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - بهمن ۱۳۹۹

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاه‌های		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱	نوبین اقتصاد بانک	۱	۲	۲	۶	۱۷	۲۷۲
۲	زمین ایران بانک	۱	۰	۱	۰	۰	۰
۳	آینده بانک	۲	۳	۶	۳۶	۲۴	۵۹۳
۴	پارسیان بانک	۵	۲۶	۲۴	۵۹۱	۱۴	۲۰۷
۵	پاسارگاد بانک	۴	۱۳	۳	۶	۰	۰
۶	تجارت بانک	۵	۲۷	۱	۲	۰	۰
۷	تعاون توسعه بانک	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۸	ایران صادرات توسعه بانک	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	خاورمیانه بانک	۰	۰	۳	۱۰	۰	۰
۱۰	دی بانک	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۱	کارگران رفاه بانک	۴	۱۵	۱	۱	۲	۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i	$\sum S_i$	S_i	$\sum S_i$	S_i	$\sum S_i$
۱۲	سامان بانک	۴	۱۷	۶	۳۴	۰	۰
۱۳	سپه بانک	۱۱	۵۸	۱۱	۶۱	۰	۰
۱۴	سرمایه بانک	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	سینا بانک	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۱۶	شهر بانک	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۱۷	ایران صادرات بانک	۸	۶۹	۱	۲	۰	۰
۱۸	معدن و صنعت بانک	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	رسالت الحسنه قرض بانک	۵	۲۷	۰	۰	۰	۰
۲۰	ایران مهر الحسنه قرض بانک	۲	۵	۰	۰	۰	۰
۲۱	کارآفرین بانک	۰	۰	۱	۰	۰	۰
۲۲	کشاورزی بانک	۶	۳۳	۵	۲۵	۰	۰
۲۳	گردشگری بانک	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۲۴	اسلامی جمهوری مرکزی بانک ایران	۰	۰	۱	۱	۰	۰
۲۵	مسکن بانک	۱	۲	۰	۰	۰	۰
۲۶	ونزوئلا - ایران مشترک بانک	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	ملت بانک	۲۰	۳۹۱	۱۷	۲۷۳	۳۳	۱,۰۹۲
۲۸	ایران ملی بانک	۱۴	۲۰۴	۱۷	۲۷۶	۹	۷۹
۲۹	بانک پست دولتی شرکت	۲	۳	۰	۰	۰	۰
۳۰	توسعه اعتباری موسسه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳۱	ملل اعتباری موسسه	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۳۲	نور اعتباری موسسه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن		۸۹۹		۱,۳۲۴		۲,۲۴۸

ملاحظه می‌شود که در بهمن ۱۳۹۹، شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ابزار پذیرش موبایلی عدد ۲,۲۴۸ به‌دست آمده است (بالاتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۴-۴ و سهم هر بانک پذیرنده از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش، نشان‌دهنده تمرکز بالا در بازار ابزار پذیرش

موبایلی است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش موبایلی تعداد بسیار کمی از بانک‌ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش‌های بازار را در اختیار گرفته‌اند. برای این شاخص در بازار ابزار پذیرش اینترنتی ۱,۳۲۴ حاصل شده است (بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۴-۴، این رقم مبین وجود تمرکز ملایم در بازار این ابزار بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. لذا سایر بانک‌های پذیرنده در بازار این ابزار نسبت به بازار ابزار پذیرش موبایلی سهم بالاتر و قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های ۸۹۹ حاصل شده است (کمتر از ۱۰۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۴-۴، این رقم مبین وجود تمرکز رقابتی در بازار این ابزار بین بانک‌های پذیرنده شده است. در جدول ۴-۵ میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های پذیرنده در بهمن ماه ۹۹ نسبت به دی ماه ۹۹ محاسبه شده و ارائه گردیده است.

جدول ۴-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده-دی و بهمن ۹۹

HHI	کارتخوان فروشگاه‌های			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
شاخص H-H	۹۰۵	۸۹۹	-۰/۷۱٪	۱,۳۶۱	۱,۳۲۴	-۲/۷۱٪	۲,۱۶۲	۲,۲۴۸	۳/۹۹٪

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت، درحوزه ابزار پذیرش موبایلی رشد منفی داشته است.

۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^{۳۳} ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۲-۵-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در

سوئیچ شاپرک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوئیچ شاپرک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^{۳۳}، کارت اعتباری^{۳۴} و کارت پیش‌پرداخته^{۳۵} یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در بهمن ماه ۱۳۹۹، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک مجموعاً ۱۱۷،۴۳۷،۱۸۸ بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۱۱،۷۷۱،۹۳۵ عدد و سهم تعدادی ۵۹/۱۸ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن ۲۴۲،۸۹۸ عدد و سهم ۰/۲۱ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵-۵ ارائه شده است.

۳۲ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوئیچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

Debit card ^{۳۳}

Credit card ^{۳۴}

Prepaid ^{۳۵}

جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارتهای بانکی تراکنشدار - بهمن ۱۳۹۹

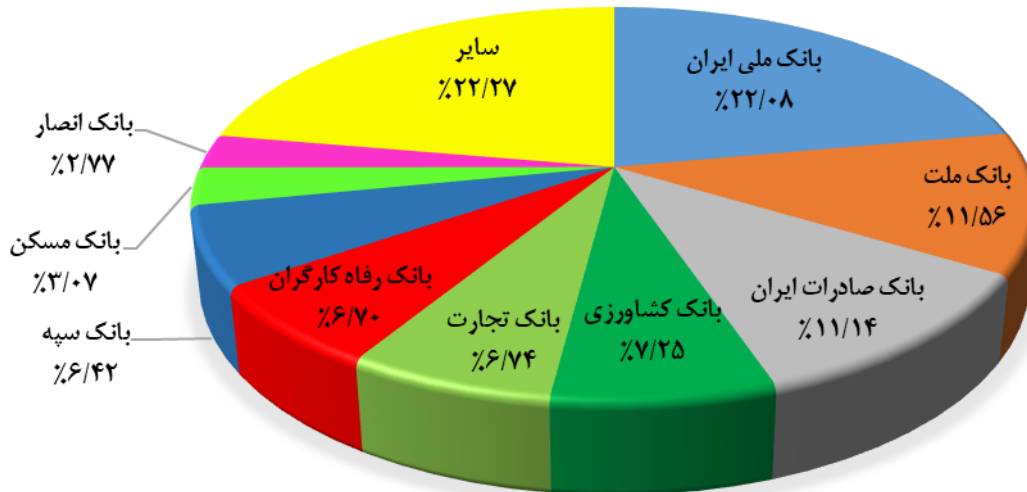
ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
۹۹۱۰	تعداد کارتهای بانکی تراکنشدار	۴۶۱۳۶۰۶	۲۱۰،۱۹۵	۱۰۹،۸۲۹،۳۷۱	۱۱۴،۶۵۳،۱۷۲
	سهم هر یک از انواع کارتهای بانکی تراکنشدار از کل کارتهای تراکنشدار	۴/۰۲٪	۰/۱۸٪	۹۵/۷۹٪	-
۹۹۱۱	تعداد کارتهای بانکی تراکنشدار	۵،۴۳۲،۳۵۵	۲۴۲،۸۹۸	۱۱۱،۷۷۱،۹۳۵	۱۱۷،۴۳۷،۱۸۸
	سهم هر یک از انواع کارتهای بانکی تراکنشدار از کل کارتهای تراکنشدار	۴/۶۲٪	۰/۲۱٪	۹۵/۱۸٪	-
	رشد تعداد کارت بانکی تراکنشدار	۱۷/۵۳٪	۱۵/۵۶٪	۱/۷۷٪	۲/۴۳٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، تعداد کل کارتهای بانکی تراکنشدار در بهمن ماه ۹۹ نسبت به دی ماه ۹۹، نرخ رشد مثبت معادل ۲/۴۳ درصد داشته است. همانگونه که در جدول ۵-۵ مشخص است، نرخ رشد در هر سه دسته کارت مثبت بوده است.

۵-۲-۲- سهم بانکهای صادرکننده از کل کارتهای بانکی تراکنش

دار

طی بهمن ماه ۹۹ تعداد کارتهای دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۲ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارتهای این بانکها از تعداد کل کارتهای بانکی تراکنشدار در شکل ۵-۳ ترسیم شده است.

شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - بهمن ۱۳۹۹

ملاحظه می‌شود که در بهمن ماه ۹۹ بانک‌های "ملی ایران"، "ملت" و "صادرات ایران" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها نه بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۳-۲-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای بهمن ماه سال ۱۳۹۹ در جدول ۵-۶ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "ملی ایران"، "سپه"، "ملت" و "صادرات ایران"؛ بیشترین کارت برداشت

تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به بانک‌های "ملی ایران"، "سپه"، "ملت" و "صادرات ایران" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "ملی ایران"، "ملت"، "پارسیان" و "سپه" بوده است.

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۳۹۹

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۹۴٪	۰/۸۹٪	۱/۴۴٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۰۵٪	۰/۴۵٪	۰/۷۵٪
۳	بانک آینده	۰/۰۰٪	۱/۴۷٪	۲/۶۸٪
۴	بانک پارسیان	۰/۰۱٪	۱/۵۳٪	۱۲/۱۵٪
۵	بانک پاسارگاد	۰/۱۷٪	۲/۰۱٪	۳/۷۹٪
۶	بانک تجارت	۳/۶۴٪	۶/۸۲٪	۵/۲۷٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۱۵٪	۰/۹۶٪	۰/۶۷٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۱۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۱۰	بانک دی	۰/۵۹٪	۰/۴۷٪	۰/۴۸٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۰/۰۰٪	۶/۸۳٪	۴/۳۰٪
۱۲	بانک سامان	۲/۴۰٪	۰/۹۱٪	۳/۲۵٪
۱۳	بانک سپه	۱۷/۵۰٪	۱۲/۶۱٪	۸/۰۱٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۰۰٪	۰/۲۲٪	۰/۴۵٪
۱۵	بانک سینا	۱/۰۶٪	۰/۶۶٪	۲/۳۷٪
۱۶	بانک شهر	۰/۳۲٪	۱/۵۶٪	۴/۴۸٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹/۰۵٪	۱۱/۳۷٪	۶/۶۱٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۲۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۶٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۰۰٪	۱/۵۵٪	۱/۳۶٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۰۰٪	۱/۶۹٪	۱/۹۵٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۰۰٪	۰/۱۰٪	۰/۴۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۰/۰۰٪	۷/۴۴٪	۳/۷۷٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۲۵٪	۰/۲۵٪	۰/۲۹٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۵	بانک مسکن	۰/۰۰٪	۳/۱۵٪	۱/۶۳٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۲۷	بانک ملت	۱۵/۹۳٪	۱۱/۳۸٪	۱۴/۹۶٪
۲۸	بانک ملی ایران	۳۵/۷۶٪	۲۲/۲۹٪	۱۷/۱۹٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۸/۴۹٪	۲/۷۷٪	۰/۳۹٪
۳۰	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۳۱	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۰٪	۰/۲۸٪	۰/۱۸٪
۳۲	موسسه اعتباری نور	۱/۹۱٪	۰/۳۱٪	۱/۰۸٪

ملاحظه می شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت های بانکی تراکنش دار از نوع کارت برداشت با ۲۲/۲۹ درصد متعلق به بانک "ملی ایران"، از نوع کارت اعتباری با ۳۵/۷۶ درصد متعلق به بانک "ملی ایران" و از نوع کارت هدیه و بن کارت با ۱۷/۱۹ درصد متعلق به بانک "ملی ایران" بوده است.

۵-۲-۴ سهم تراکنش های هر بانک صادرکننده از انواع کارت های بانکی تراکنش دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش های هر بانک صادرکننده از انواع کارت های بانکی تراکنش دار در همان بانک برای بهمن ماه ۹۹ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۷ ارائه شده است.

جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت های بانکی تراکنش دار از مجموع کارت های بانک صادرکننده - بهمن ۱۳۹۹

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۲۱٪	۹۲/۵۱٪	۷/۲۸٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۰۲٪	۹۲/۵۶٪	۷/۴۱٪
۳	بانک آینده	۰/۰۰٪	۹۱/۸۹٪	۸/۱۱٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۴	بانک پارسیان	۰/۰۰٪	۷۲/۱۳٪	۲۷/۸۷٪
۵	بانک پاسارگاد	۰/۰۲٪	۹۱/۵۹٪	۸/۳۹٪
۶	بانک تجارت	۰/۱۱٪	۹۶/۲۸٪	۳/۶۱٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۲۵٪	۹۶/۴۵٪	۳/۲۹٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۹۳/۳۳٪	۶/۶۸٪
۹	بانک خاورمیانه	۲/۲۷٪	۸۹/۰۹٪	۸/۶۴٪
۱۰	بانک دی	۰/۲۶٪	۹۴/۹۹٪	۴/۷۵٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۰/۰۰٪	۹۷/۰۴٪	۲/۹۶٪
۱۲	بانک سامان	۰/۴۸٪	۸۴/۸۳٪	۱۴/۶۸٪
۱۳	بانک سپه	۳/۱۳٪	۵۷۵/۲۷٪	۲۱/۵۹٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۰۰٪	۹۰/۹۸٪	۹/۰۲٪
۱۵	بانک سینا	۰/۳۰٪	۸۴/۸۴٪	۱۴/۸۶٪
۱۶	بانک شهر	۰/۰۴٪	۸۷/۷۶٪	۱۲/۲۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۰/۱۷٪	۹۷/۰۹٪	۲/۷۴٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۱/۶۸٪	۸۷/۶۰٪	۱۰/۷۳٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۰۰٪	۹۵/۹۱٪	۴/۰۹٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۰۰٪	۹۴/۷۱٪	۵/۲۹٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۰۰٪	۸۴/۲۰٪	۱۵/۸۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۰/۰۰٪	۹۷/۶۰٪	۲/۴۰٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۲۰٪	۹۴/۴۹٪	۵/۳۱٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۸۸/۰۳٪	۱۱/۹۷٪
۲۵	بانک مسکن	۰/۰۰٪	۹۷/۵۵٪	۲/۴۵٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۶/۴۷٪	۵۰/۶۳٪	۴۲/۹۰٪
۲۷	بانک ملت	۰/۲۸٪	۹۳/۷۴٪	۵/۹۸٪
۲۸	بانک ملی ایران	۰/۳۳٪	۹۶/۰۷٪	۳/۵۹٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۰/۶۶٪	۹۸/۶۷٪	۰/۶۷٪
۳۰	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰٪	۹۵/۴۶٪	۴/۵۴٪
۳۱	موسسه اعتباری ملل	۰/۳۱٪	۹۶/۶۷٪	۳/۰۲٪
۳۲	موسسه اعتباری نور	۱/۱۲٪	۸۴/۷۹٪	۱۴/۰۹٪

همانگونه که ملاحظه می شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم (در اغلب بانک ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

۵-۲-۵ اندازه گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت های بانکی تراکنش دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت های بانکی تراکنش دار در شبکه شاپرک اندازه گیری و بررسی می شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک ها در صادر نمودن انواع کارت های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت های صادر شده، از کارت های تراکنش دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۸ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت های بانکی تراکنش دار - بهمن ۱۳۹۹

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۲	بانک ایران زمین	۰	۰	۰	۰	۱	۱

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۳	بانک آینده	۰	۰	۱	۲	۳	۷
۴	بانک پارسیان	۰	۰	۲	۲	۱۲	۱۴۸
۵	بانک پاسارگاد	۰	۰	۲	۴	۴	۱۴
۶	بانک تجارت	۴	۱۳	۷	۴۶	۵	۲۸
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۱	۱	۱	۰
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	بانک دی	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۱۱	بانک رفاه کارگران	۰	۰	۷	۴۷	۴	۱۸
۱۲	بانک سامان	۲	۶	۱	۱	۳	۱۱
۱۳	بانک سپه	۱۷	۱۴۵	۱۳	۵۵	۸	۱۸
۱۴	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۱	۱	۱	۰	۲	۶
۱۶	بانک شهر	۰	۰	۲	۲	۴	۲۰
۱۷	بانک صادرات ایران	۹	۸۲	۱۱	۱۲۹	۷	۴۴
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۰	۰	۲	۲	۱	۲
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰	۰	۲	۳	۲	۴
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۰	۰	۷	۵۵	۴	۱۴
۲۳	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۰	۰	۳	۱۰	۲	۳
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۱۶	۲۵۴	۱۱	۱۳۰	۱۵	۲۲۴
۲۸	بانک ملی ایران	۳۶	۱,۲۷۹	۲۲	۴۹۷	۱۷	۲۹۵
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۸	۷۲	۳	۸	۰	۰
۳۰	موسسه اعتباری توسعه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳۱	موسسه اعتباری ملل	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳۲	موسسه اعتباری نور	۲	۴	۰	۰	۱	۱

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S _i	S _i ^۲	S _i	S _i ^۲	S _i	S _i ^۲
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۱,۸۵۸	-	۹۹۶	-	۸۶۰

ملاحظه می‌شود که در این ماه، شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در هر سه دسته کارت رشد منفی وجود داشته است. همانگونه که در جدول ۵-۹ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای "کارت اعتباری" نرخ رشد منفی ۵/۸۳ درصد را نشان داده ولی همچنان در طبقه "تمرکز بالا" قرار گرفته است. بالاترین سهم بهمن ماه ۹۹ برای کارت اعتباری به ترتیب به بانک‌های "ملی ایران"، "سپه" و "ملت" تعلق گرفته است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال - هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکش‌دار در بهمن ماه ۹۹ نسبت به دی ماه ۹۹ در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده - دی و بهمن ۹۹

کارت اعتباری			کارت برداشت			کارت هدیه و بن کارت			HHI
دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	
۱,۹۷۳	۱,۸۵۸	-۵/۸۳٪	۱,۰۰۴	۹۹۶	-۰/۷۵٪	۸۹۶	۸۶۰	-۴/۰۰٪	شاخص HHI

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۹ ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های صادر کننده کارت‌های بانکی تراکش‌دار، در بهمن ماه در حوزه کارت "برداشت" در کشور با رشد منفی ۰/۷۵ درصدی، در حوزه "کارت هدیه و بن کارت" با رشد منفی ۴/۰۰ درصدی و در حوزه "کارت اعتباری" با رشد منفی ۵/۸۳ درصدی مواجه بوده است.

۳-۵- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. جدول ۵-۱۰ سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

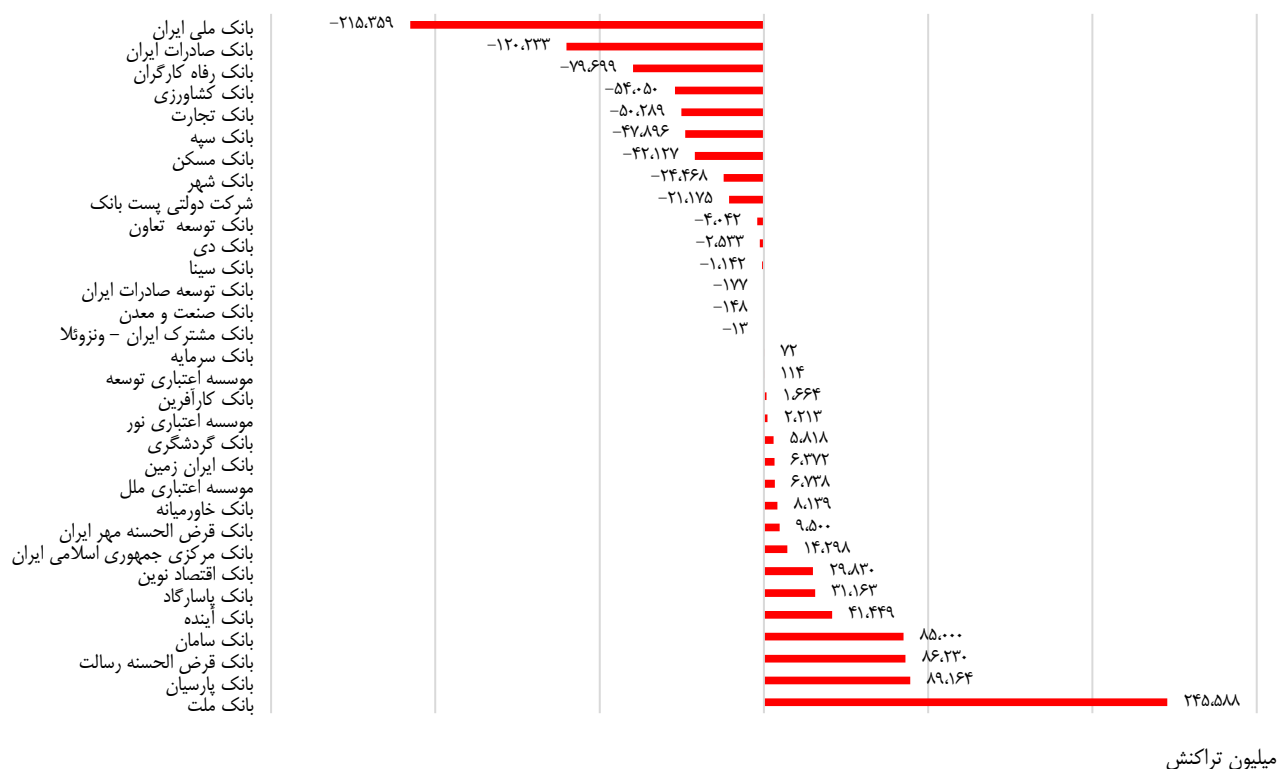
جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - بهمن ۱۳۹۹

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۹۴٪	۱/۹۵٪	۱/۱۷٪	۱/۳۷٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۱٪	۰/۶۳٪	۰/۵۷٪	۰/۶۴٪
۳	بانک آینده	۱/۴۱٪	۲/۸۲٪	۲/۰۳٪	۳/۱۱٪
۴	بانک پارسیان	۳/۶۷٪	۶/۷۰٪	۲/۷۶٪	۳/۶۶٪
۵	بانک پاسارگاد	۲/۳۵٪	۳/۴۱٪	۲/۶۲٪	۳/۳۴٪
۶	بانک تجارت	۶/۴۴٪	۴/۷۳٪	۵/۸۸٪	۶/۲۲٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۹٪	۰/۷۵٪	۰/۸۸٪	۰/۸۶٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۱٪	۰/۲۹٪	۰/۰۲٪	۱/۰۸٪
۱۰	بانک دی	۰/۳۶٪	۰/۲۷٪	۰/۴۱٪	۰/۳۲٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۶/۳۶٪	۳/۶۵٪	۴/۵۴٪	۳/۹۷٪
۱۲	بانک سامان	۱/۲۴٪	۴/۱۳٪	۱/۷۱٪	۴/۴۱٪
۱۳	بانک سپه	۱۱/۹۱٪	۱۰/۲۸٪	۱۰/۹۰٪	۸/۶۳٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۲۲٪	۰/۲۲٪	۰/۲۷٪	۰/۳۴٪
۱۵	بانک سینا	۰/۶۱٪	۰/۵۷٪	۰/۶۷٪	۰/۷۳٪

ردیف	نام بانک	سهام تعدادی تراکنش‌ها		سهام مبلغی تراکنش‌ها	
		سهام تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل صادر شده از کل	سهام مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل صادر شده از کل	سهام تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل صادر شده از کل	سهام مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل صادر شده از کل
۱۶	بانک شهر	۱/۷۰٪	۰/۸۶٪	۱/۸۵٪	۱/۲۳٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۱/۶۰٪	۷/۵۱٪	۱۲/۳۴٪	۱۱/۶۸٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۱۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۸۰٪	۴/۷۳٪	۲/۴۰٪	۲/۹۸٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۶۴٪	۱/۹۶٪	۲/۲۷٪	۱/۷۲٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۰٪	۰/۱۶٪	۰/۱۵٪	۰/۳۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۷/۳۱٪	۵/۴۸٪	۶/۴۳٪	۵/۷۵٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۲۸٪	۰/۴۷٪	۰/۴۲٪	۰/۵۳٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۱٪	۰/۴۹٪	۰/۰۱٪	۰/۸۵٪
۲۵	بانک مسکن	۲/۶۰٪	۱/۱۷٪	۲/۴۲٪	۱/۲۸٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۱/۷۰٪	۲۰/۰۷٪	۱۷/۱۸٪	۲۰/۵۴٪
۲۸	بانک ملی ایران	۲۱/۵۶٪	۱۴/۲۳٪	۱۷/۵۹٪	۱۲/۲۵٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲/۲۷٪	۱/۵۶٪	۱/۷۸٪	۱/۳۲٪
۳۰	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۳۱	موسسه اعتباری ملل	۰/۲۷٪	۰/۵۰٪	۰/۳۳٪	۰/۴۵٪
۳۲	موسسه اعتباری نور	۰/۲۸٪	۰/۳۶٪	۰/۳۶٪	۰/۲۹٪

اطلاعات جدول ۵-۱۰ بیانگر آن است که در بهمن ماه ۹۹ بیشترین سهم از تعداد و مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده و صادرشده به بانک‌های "ملی ایران"، "سپه"، "ملت" و "صادرات ایران" تعلق داشته است.

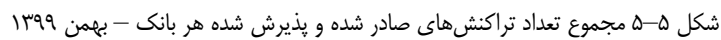
در ادامه شکل ۵-۴ نشان دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در شکل نمایش داده شده است.

شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۳۹۹

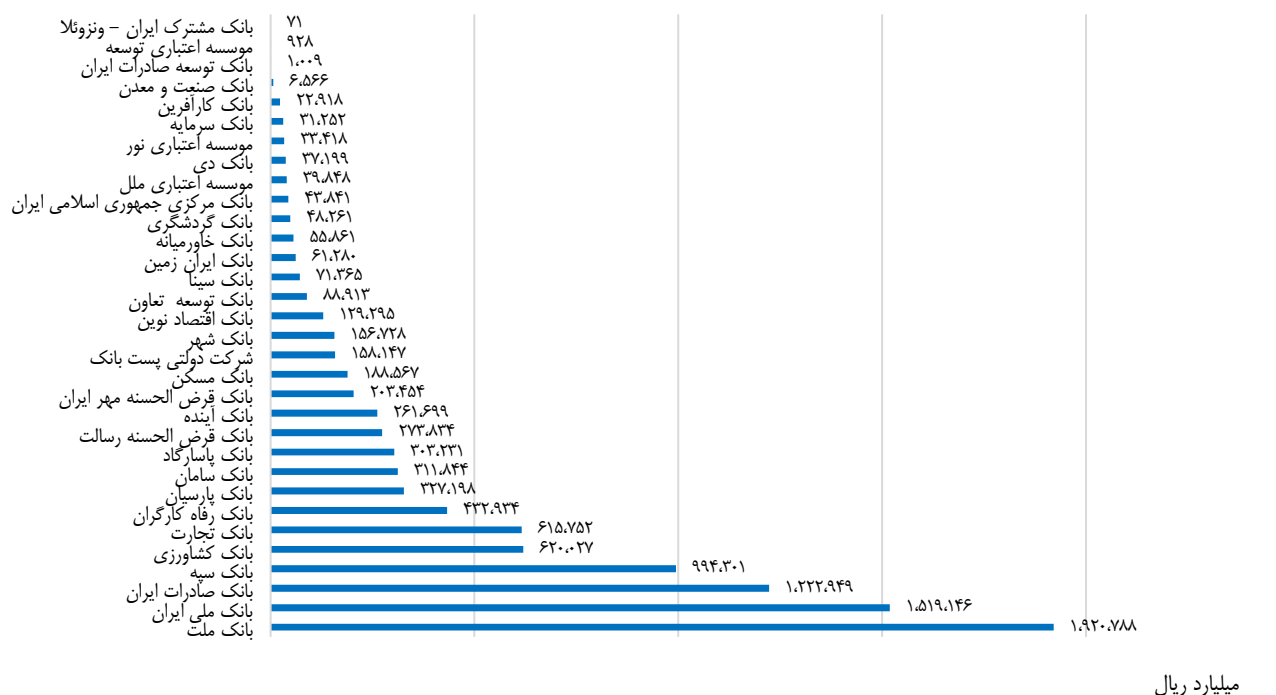
بر اساس این شکل، سه بانک "ملت"، "پارسیان" و "قرض الحسنه رسالت" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "رفاه کارگران" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. شکل ۵-۴ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی در را در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سویی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادرشده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از کل تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور به دست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک به دست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^{۳۶} ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی

پرداخت بانک‌ها در شکل ۵-۶ نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به‌وسیله کارت‌های هر بانک^{۳۷} و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^{۳۸} آمده است.

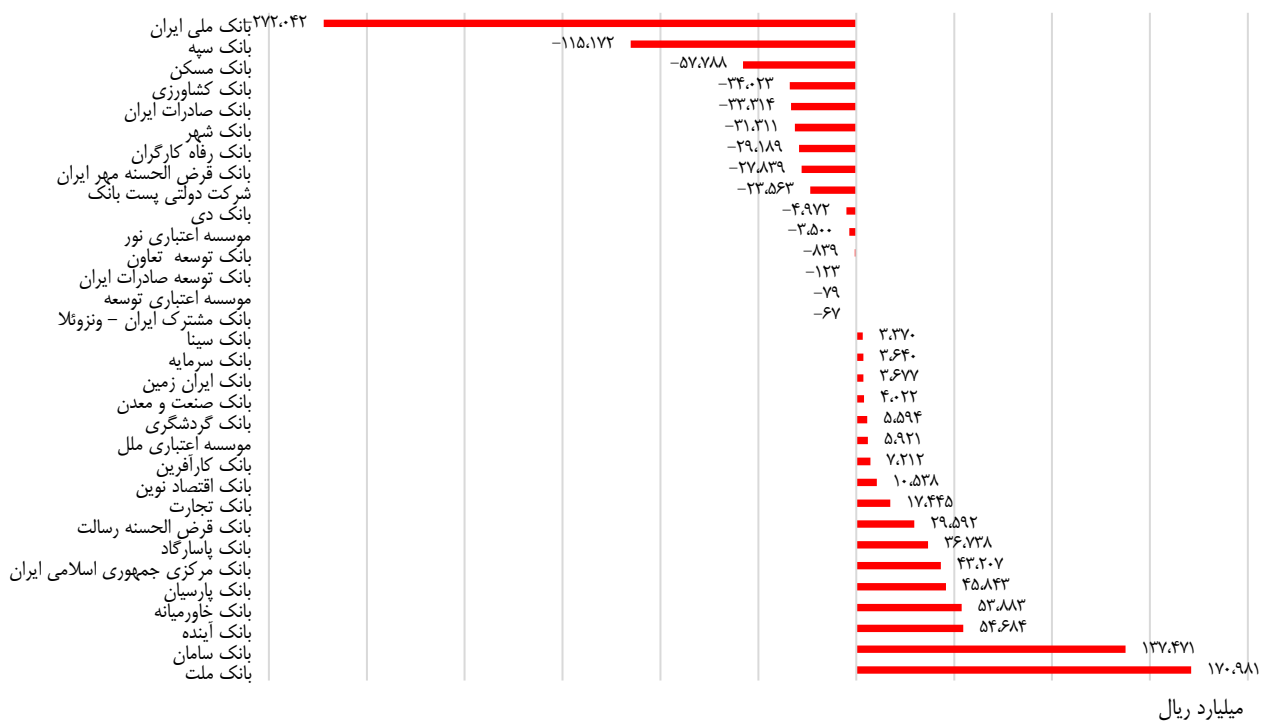
شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - بهمن ۱۳۹۹

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی بهمن ۱۳۹۹ در بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بوده و بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده است.

^{۳۷} در نقش بانک صادرکننده (بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید).

^{۳۸} در نقش بانک پذیرنده (بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است).

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌های هر بانک در کدام جهت بوده و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۳۹۹

بر اساس این شکل، بانک‌های "ملت"، "سامان"، "آینده" و "خاورمیانه" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "سپه"، "مسکن" و "کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدان معناست که وجوهای ذخیره شده در حساب‌های

دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از بانک‌های "ملی ایران"، "سپه"، "مسکن" و "کشاورزی" به سمت بانک‌های "ملت"، "سامان"، "آینده" و "خاورمیانه" در حال انتقال است.

۴-۵- کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صدهزار ریال تراکنش

با توجه به پرداخت بخش عمده کارمزدهای شبکه پرداخت توسط بانک‌های پذیرنده و صادرکننده، یکی از مهمترین چالش‌های بانک‌ها، حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوهای تراکنش‌ها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت است. به جهت کمک به بانک‌ها در جهت تنظیم سیاست‌های ارتباطی با مشتریان و شرکت‌های PSP، لازم است تا این بانک‌ها استنباطی از وضعیت کلی صنعت و میزان کارمزدهای پرداختی در مقایسه با صنعت را داشته باشند.

در ادامه کارمزد پرداخت شده توسط بانک‌های پذیرنده و صادرکننده محاسبه می‌شود. شایان ذکر است که کارمزد تراکنش‌های خرید به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده، کارمزد تراکنش‌های قبض و شارژ به طور مستقیم توسط بانک صادرکننده و کارمزد تراکنش‌های مانده گیری توسط دارنده کارت پرداخت می‌گردد.

به منظور دقیق‌تر بودن محاسبه، در این بخش با تاکید بر روی تراکنش‌های خرید و تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ که کارمزد آن به طور مستقیم به ترتیب توسط بانک پذیرنده و بانک صادرکننده پرداخت می‌شود، تمرکز شده و از محاسبه کارمزدهای پرداخت شده توسط دارنده کارت نظیر کارمزد مانده‌گیری، چشم‌پوشی شده است.

۴-۵-۱- کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صدهزار

ریال تراکنش خرید

از آنجا که برای تراکنش‌های خرید، کارمزد توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌گردد، شاخص انتخاب شده به منظور ارائه این اطلاعات، شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش پذیرش شده" می‌باشد. در این بخش به منظور دقیق‌تر بودن محاسبه، با تاکید بر روی تراکنش‌های خرید که کارمزد آن به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌شود، تمرکز شده است.

در جدول ۵-۱۱ تنها میزان کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال مبلغ تراکنش خرید محاسبه و ارائه گردیده است. همانطور که در این جدول مشاهده می‌گردد، به طور متوسط در بهمن ماه ۱۳۹۹، بانک‌های پذیرنده با ۴/۲۱ درصد رشد منفی نسبت به ماه گذشته (دی ۹۹) میزان ۹۱ ریال از هر صد هزار ریال مبلغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند. در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "مشتک ایران-ونزوئلا" با مبلغ ۴ ریال از هر صد هزار ریال مبالغ جذب شده کمترین و بانک "پارسیان" با مبلغ ۱۹۱ ریال بیشترین مبلغ کارمزد را به ازای هر ۱۰۰،۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده‌اند.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های خرید، هم تعداد تراکنش‌ها و هم بازه مبلغی تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتری کارمزد به ازای هر ۱۰۰،۰۰۰ ریال تراکنش داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده‌اند یا به عبارتی مبلغ تراکنش بیشتری به ازای تعداد تراکنش مشابه با سایر بانک‌ها، از پذیرندگان خود دریافت کرده‌اند.

جدول ۵-۱۱ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید - بهمن ۱۳۹۹

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید
۱	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۴
۲	بانک توسعه صادرات ایران	۱۹
۳	بانک صنعت و معدن	۲۹
۴	بانک خاورمیانه	۳۵
۵	بانک آینده	۵۷
۶	بانک کارآفرین	۵۹
۷	بانک صادرات ایران	۶۳
۸	بانک سرمایه	۶۷
۹	بانک شهر	۷۰
۱۰	بانک تجارت	۷۴
۱۱	بانک سینا	۷۹
۱۲	بانک توسعه تعاون	۸۴
۱۳	بانک ملت	۸۵
۱۴	بانک اقتصاد نوین	۸۶

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید
۱۵	بانک دی	۸۶
۱۶	بانک رفاه کارگران	۸۷
۱۷	بانک ایران زمین	۸۸
۱۸	بانک گردشگری	۸۹
۱۹	بانک کشاورزی	۹۰
۲۰	بانک پاسارگاد	۹۲
۲۱	بانک مسکن	۹۵
۲۲	بانک سامان	۹۶
۲۳	شرکت دولتی پست بانک	۱۰۳
۲۴	بانک ملی ایران	۱۰۳
۲۵	موسسه اعتباری ملل	۱۰۵
۲۶	بانک سپه	۱۰۵
۲۷	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۰۷
۲۸	موسسه اعتباری نور	۱۱۷
۲۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱۳۲
۳۰	موسسه اعتباری توسعه	۱۵۵
۳۱	بانک پارسیان	۱۹۱
	کارمزد پرداختی کل بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید	۹۱

به استناد جدول فوق، اختلاف متوسط کارمزد پرداختی بین بانک با کمترین و بیشترین متوسط، بیش از ۴۵ برابر است. یعنی بانک "سپه" به نسبت هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش خرید جذب شده ۴۵ برابر بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" کارمزد پرداخت کرده است. بنابراین بانک‌هایی مثل "بانک مشترک ایران-ونزوئلا"،

"توسعه صادرات ایران" و "صنعت و معدن" در این ماه در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار برای صاحبان حساب، اثربخش تر عمل نموده‌اند.

۱-۴-۵- کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال

تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها با احتساب هزینه اجاره بها

لازم به ذکر است که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود. این بانک در ازای هر نصب ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید و این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت می‌باشد. به طور مثال ابزارهای GPRS هزینه اجاره بالاتری داشته و یا اینکه بسته به توافق شرکت‌ها و بانک پذیرنده مورد نظر، این مبلغ متفاوت است. اما در این بخش به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های بانک به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط ۳۰۰,۰۰۰ ریال (سی هزار تومان به ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و در جدول جداگانه‌ای ارائه شده است.

حال با توجه به بررسی میزان کارمزد پرداختی هر بانک پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال مبلغ پذیرش شده، در این بخش عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به این میزان اضافه می‌گردد. جدول ۵-۱۲ میزان هزینه پرداختی هر بانک به ازای هر صدهزار ریال مبلغ پذیرش شده را نشان می‌دهد. این هزینه شامل جمع مبلغ کارمزد پرداخت شده به اضافه مبلغ اجاره پرداختی به ازای هر کارتخوان می‌باشد. به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق میزان اجاره پرداختی هر بانک به شرکت‌ها، این مبلغ اجاره با توجه به اطلاعات دریافتی به طور متوسط برای کل صنعت مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال ماهانه در نظر گرفته شده است. به این معنی که تعداد ابزارهای نصب شده تراکنش دار در هر ماه به ازای هر بانک ضرب در سیصدهزار ریال به اضافه کل مبلغ کارمزد پرداخت شده، تقسیم بر کل مبالغ پذیرش شده بانک در واحد صدهزار ریال شده است.

جدول ۵-۱۲ مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاهی با احتساب هزینه اجاره بها - بهمن ۱۳۹۹

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان
۱	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۱۵
۲	بانک توسعه صادرات ایران	۴۰
۳	بانک صنعت و معدن	۶۱
۴	بانک کارآفرین	۱۰۲
۵	بانک خاورمیانه	۱۰۳
۶	بانک صادرات ایران	۱۱۶
۷	بانک سرمایه	۱۲۳
۸	بانک تجارت	۱۳۳
۹	بانک توسعه تعاون	۱۳۹
۱۰	بانک ملت	۱۴۵
۱۱	بانک کشاورزی	۱۴۸
۱۲	بانک رفاه کارگران	۱۴۹
۱۳	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۵۶
۱۴	بانک دی	۱۵۶
۱۵	بانک گردشگری	۱۵۸
۱۶	بانک سینا	۱۶۰
۱۷	بانک مسکن	۱۶۳
۱۸	بانک شهر	۱۶۴
۱۹	بانک آینده	۱۶۸
۲۰	موسسه اعتباری ملل	۱۷۲
۲۱	بانک سپه	۱۷۴
۲۲	شرکت دولتی پست بانک	۱۷۴
۲۳	بانک ملی ایران	۱۷۴
۲۴	موسسه اعتباری نور	۲۰۰

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان
۲۵	موسسه اعتباری توسعه	۲۲۷
۲۶	بانک پاسارگاد	۲۶۸
۲۷	بانک سامان	۲۷۶
۲۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۳۱۷
۲۹	بانک ایران زمین	۳۴۱
۳۰	بانک پارسیان	۳۹۰
۳۱	بانک اقتصاد نوین	۴۲۰
	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزار در کل شبکه	۱۷۵

ملاحظه می‌گردد که با احتساب میزان اجاره بهای هر ابزار کارتخوان فروشگاهی منجر با افزایش میزان کارمزد پرداختی در بانک‌ها گردیده است. به طور متوسط کل بانک‌ها مبلغ جمع کل اجاره و کارمزد پرداختی ۱۷۵ ریال را در بهمن ماه ۹۹ به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده پرداخت کرده‌اند. همانگونه که در جدول ۵-۱۲ مشاهده می‌گردد در بهمن ماه ۹۹ بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" با پرداخت ۱۵ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن بانک "توسعه صادرات ایران" با پرداخت ۴۰ ریال هزینه (کارمزد + اجاره)، کمترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده و "اقتصاد نوین" با ۴۲۰ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن به ترتیب "بانک پارسیان" با مبلغ ۳۹۰ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و "بانک ایران زمین" با مبلغ ۳۴۱ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) بیشترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده پرداخت کرده‌اند.

تحلیل اولیه‌ای که در این بخش ارائه می‌شود حاکی از اهمیت مبلغ اجاره ابزار کارتخوان در اقتصادی بودن صنعت پرداخت برای بانک‌هاست چراکه جمع این هزینه باید نسبت به رسوبی که بانک از موجودی پذیرندگان به دست می‌آورد توجیه پذیر باشد. در صورتی که بانک موفق به جذب رسوبی بیشتر از این مبلغ به ازای هر صد هزار ریال نشود، کاربرد ابزار کارتخوان فروشگاهی برای بانک مقرون به صرفه نخواهد بود. همچنین جدا

از مبلغ اجاره، نحوه بازاریابی بانک‌ها و شرکت‌های PSP اهمیت دو چندانی می‌یابد. انتخاب پذیرندگان اثربخش، به معنی انتخاب پذیرندگانی که از گردش کافی موجودی به جهت تامین رسوب مورد نظر بانک برخوردار هستند به عاملی مهم جهت سودپذیر بودن ابزار پرداخت برای بانک تبدیل می‌گردد.

به نظر می‌رسد بهتر است بانک‌ها بخشی از هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان خود را از پذیرندگانی که گردش موجودی کافی به جهت تامین هزینه‌های بانک ندارند دریافت کرده و امتیاز تقبل هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان را فقط برای پذیرندگانی که از گردش موجودی کافی برخوردارند در نظر گیرند.

۵-۴-۲- کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار

ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ

بر اساس ابلاغیه‌های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، تنها کارمزدی که توسط بانک‌های صادرکننده به تراکنش‌های کارتی تعلق می‌گیرد، برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است. در این بخش از گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای بهمن ماه ۹۹ محاسبه می‌گردد. در ادامه جدول ۵-۱۳ میزان کارمزد پرداختی هر بانک صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵-۱۳ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - بهمن ۱۳۹۹

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ
۱	بانک پارسیان	۳۷
۲	بانک مسکن	۱۰۲
۳	بانک خاورمیانه	۱۴۷
۴	بانک ایران زمین	۱۶۴

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ
۵	بانک کارآفرین	۱۶۵
۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۱۶۹
۷	بانک صنعت و معدن	۱۸۲
۸	بانک پاسارگاد	۱۸۷
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۱۹۲
۱۰	بانک گردشگری	۲۴۵
۱۱	بانک دی	۲۵۰
۱۲	بانک صادرات ایران	۲۶۴
۱۳	بانک ملت	۲۶۶
۱۴	بانک اقتصاد نوین	۲۷۵
۱۵	موسسه اعتباری ملل	۳۰۰
۱۶	بانک سینا	۳۲۳
۱۷	بانک سامان	۳۳۲
۱۸	بانک تجارت	۳۳۷
۱۹	بانک سرمایه	۳۴۰
۲۰	بانک آینده	۳۴۸
۲۱	بانک رفاه کارگران	۳۵۶
۲۲	بانک قرض الحسنه رسالت	۳۷۲
۲۳	موسسه اعتباری نور	۴۰۲
۲۴	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۴۱۸
۲۵	بانک شهر	۴۲۹
۲۶	موسسه اعتباری توسعه	۴۷۲
۲۷	بانک سپه	۴۷۶
۲۸	بانک توسعه تعاون	۵۵۴
۲۹	بانک ملی ایران	۶۱۳
۳۰	بانک کشاورزی	۷۸۹
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۹۴۴

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ
	کارمزد پرداختی کلی بانک صادرکننده به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ	۳۳۴

با توجه به اطلاعات داده‌های موجود مشخص می‌گردد که در کل بانک‌های صادرکننده در این ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۳۳۴ ریال کارمزد پرداخت نموده‌اند.

در بهمن ماه ۹۹، بانک "پارسیان" با ۳۷ ریال و پس از آن بانک‌های "مسکن" و "خاورمیانه" به ترتیب با ۱۰۲ و ۱۴۷ ریال، پایین‌ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارتی و بانک "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۹۴۴ ریال و پس از آن به ترتیب بانک بانک‌های "کشاورزی" با مبلغ ۷۸۹ ریال و بانک "ملی ایران" با مبلغ ۶۱۳ ریال بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت و قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده‌اند.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، تنها تعداد تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتر کارمزد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش را داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده‌اند.

۶- جمع بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص های مرتبط امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص هایی در چهار بخش "شاخص های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی بهمن ماه ۱۳۹۹ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش های شاپرک به نقدینگی بر خلاف شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ سازی، مزایای امنیتی پرداخت های غیر نقدی و با در نظر گیری دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به آذر ۹۹ می باشد.

همچنین در این بخش روند تراکنش های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان تابستان ۱۳۹۹ بوده و تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی شهریور ماه شاپرک تحقق یافته می باشد. لازم به ذکر است با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی شاپرک مورد بازنگری قرار گرفته است.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های بهمن ماه ۱۳۹۹ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۲,۹۳۸ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۵,۰۹۱ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۵/۰۱ و ۱۱/۵۹ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در بهمن ماه ۱۳۹۹ با رشد ۰/۲۹ درصدی به نزدیک به ۱۲,۵۷۶ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۷۵/۹۵ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۱۲/۵۶ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی و ۱۱/۴۹ درصد نیز سهم ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های بهمن ماه ۱۳۹۹ با ۸۹/۷۲ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۸۶/۹۰ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۱۲۲، هر ابزار پذیرش موبایلی ۷۶ متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۲۷۶ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۰۹ و ۳/۵۶ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۱/۶۷ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر ۲,۰۷۱ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۱,۵۷۳ عدد به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۴۸/۳۸ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول بهمن ماه ۱۳۹۹ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۴۳/۴۰ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه بهمن ماه ۱۳۹۹ به ترتیب در اختیار استان‌های یزد، بوشهر و مازندران می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاه بهمن ماه ۱۳۹۹ به ترتیب در استان هرمزگان می‌باشد.

شاخص دهکی بهمن ماه ۱۳۹۹ در قیاس با دی، رشد ۲/۷۴ درصدی داشته است و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۳/۹۵- درصدی در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان رشد شاخص دهکی بهمن ماه ۱۳۹۹ نسبت به دی ماه به سبب افزایش ۶/۲۸ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم در مقابل رشد ۳/۴۵ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می‌باشد. بیشترین فراوانی تراکنشی در دامنه مبلغی هر سه ابزار پذیرش متعلق به بازه مبلغی ۵۰,۰۰۰ ریال تا ۱۵۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.

۱۶/۵۴ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه بهمن ماه ۱۳۹۹ معادل ۴۱۴,۲۳۴,۵۵۴ تراکنش در بازه مبلغی ۱ تا ۵۰,۰۰۰ ریال، ۳۶/۳۴ درصد تراکنش‌ها معادل ۹۱۰,۱۲۴,۷۱۴ تراکنش در بازه مبلغی ۵۰,۰۰۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال و ۴۱/۷۲ درصد معادل ۱,۰۴۴,۹۹۷,۷۸۴ تراکنش دارای مبلغ بیش از ۲۵۰,۰۰۱ ریال می‌باشند.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، دسترس پذیری حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطاهای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

تعداد خطاهای گروه‌های پذیرندگی، کسب و کار، کاربری، صادر کنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۵/۴۰ درصدی، ۰/۲۸- درصدی، ۷/۵۰ درصدی، ۲۷/۸۴ درصدی و ۱۱۱/۷۱ درصدی در این ماه نسبت به ماه پیش همراه بوده است.

میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده بهمن ماه ۱۳۹۹ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۸ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه دی دارای رشد ۰/۱۱- درصدی و همچنین میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده به ازای شبکه پرداخت در بهمن ماه ۱۳۹۹، ۹۹/۰۶ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در دی ماه رشد ۰/۱۵- درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۰۷- درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در بهمن ماه ۹۹ نیز چون گذشته شرکت "به پرداخت ملت" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی از بازار را به خود اختصاص داده و همچنان در جایگاه نخست قرار گرفته است. در ماه جاری نوسانات سهم‌ها در مولفه‌های تعدادی و مبلغی شرکت‌ها چندان قابل توجه نبوده اما با این وجود در مولفه سهم تعدادی جابجایی بین شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سداد" و "کارت اعتباری ایران کیش" و نیز دو شرکت "الکترونیک کارت دماوند" و "سایان کارت" اتفاق افتاده است. همچنین در سهم مبلغی جابه‌جایی بین شرکت‌های "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" و "آسان پرداخت پرشین" مشاهده می‌شود.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در بهمن ماه شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌یان" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی تراکنش‌های اینترنتی نیز در اختیار شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" است. همچنین در ماه جاری شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی بالاترین رقم را نشان می‌دهند.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌یان" از بیشترین سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری برخوردار بوده است. در ماه جاری همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده و بیشترین سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور توسط شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌یان" پوشش داده شده است.

در ماه بهمن شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌یان" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. در این ماه شرکت "سایان کارت" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" و پس از آن‌ها با اختلاف زیاد دو شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به‌پرداخت ملت" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان"، "به‌پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت نوین آرین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتخوان فروشگاه‌های حکایت دارد. تغییرات شاخص در هیچ یک از ابزارها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار تمام سرویس‌هاست؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. تغییرات شاخص در هیچ یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در بهمن ماه، شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "آسان پرداخت پرشین" و شرکت "به‌پرداخت ملت" به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهند.

در حوزه ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" به بالاترین رتبه در ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار دست یافته‌است. شرکت "به‌پرداخت ملت" نیز به‌گونه‌ای عمل نموده که بالاترین سهم ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار را کسب کرده است.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که پنج شرکت "به‌پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "الکترونیک کارت دماوند"، "آسان پرداخت پرشین"

و "تجارت الکترونیک پارسیان" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. این شرکت‌ها در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که شرکت‌های مذکور هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش-دار نسبت به سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی دو شرکت "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سامان" در تمام استان‌ها و شرکت "آسان پرداخت پرشین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "به پرداخت ملت" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه کمترین رقم این شاخص با عددی برابر با ۶/۵۶ درصد به شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "سایان کارت" مشاهده می‌شود. نزدیک به ۶۳ درصد از کارتخوان‌های فعال سیستمی این شرکت، کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش گزارش شده‌اند. به طور کلی در بهمن ماه سال ۹۹ سهم کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۲۲/۴۴ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. این مهم در پی افزایش بالغ بر ۱۲ درصدی کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی در شبکه اتفاق افتاده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در بهمن ماه ۹۹ همچنان بانک "ملت" به لحاظ تعدادی و مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است. همچنین در بررسی بازار تراکنش‌ها به تفکیک ابزارهای پذیرش برای هر بانک، همچنان "بانک ملت" در جایگاه نخست قرار دارد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاهی انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های "ابزار پذیرش موبایلی" همچنان نشان‌دهنده تمرکز بالا، میزان این شاخص در بازار "ابزار پذیرش اینترنتی" همچنان مبین وجود تمرکز ملایم در بین بانک‌های پذیرنده و میزان این شاخص در ابزار "کارتخوان فروشگاهی" مبین قرار گرفتن در طبقه رقابتی بوده که این نشان‌دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی، در این ماه تنها در حوزه دو ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و ابزار پذیرش اینترنتی با رشد منفی مواجه بوده است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در بهمن ماه ۹۹ نسبت به دی ماه ۹۹ رشد مثبت ۲/۴۳ درصدی داشته است و نرخ رشد در هر سه دسته کارت مثبت بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در بهمن ماه ۱۳۹۹، بانک "ملی ایران" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و نتایج حاکی از آن بوده که بیشترین کارت "برداشت"، "کارت اعتباری" و "هدیه و بن کارت" متعلق به بانک "ملی ایران" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم (در بیشتر بانک‌ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در هر سه دسته کارت با رشد منفی مواجه بوده است. "کارت هدیه و بن کارت" همچنان در طبقه "رقابتی" (کمتر از ۱۰۰۰)، "کارت برداشت" نیز در این ماه در طبقه "رقابتی" و "کارت اعتباری" در طبقه تمرکز "بالا" قرار گرفته اند.

در مقایسه ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر کنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده در بهمن ماه ۹۹ به بانک‌های "ملی ایران"، "سپه"، "ملت" و "صادرات ایران" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که سه بانک "ملت"، "پارسیان" و "قرض الحسنه رسالت" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "رفاه کارگران" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادر کنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب بانک‌های "ملی ایران"، "ملت" و "سپه" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به بانک‌های "مشترک ایران-ونزوئلا"، "توسعه صادرات ایران" و "موسسه اعتباری توسعه" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، سه بانک "ملت"، "سامان" و "آینده" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "سپه" و "مسکن" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

در بخش آخر از بررسی بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ترسیم وضعیت کلی صنعت و محاسبه برآوردی از میزان کارمزدهای پرداختی بانک‌های پذیرنده و حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوهای تراکنش‌ها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت، همانند ماه‌های گذشته به محاسبه "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش خرید پذیرش شده" برای بانک‌های پذیرنده پرداخته شده است. به طور متوسط در بهمن ماه ۱۳۹۹، بانک‌های پذیرنده با ۴/۲۱ درصد رشد منفی نسبت به ماه گذشته (دی ۹۹) میزان ۹۱ ریال از هر صدهزار ریال مبلغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند. در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" با مبلغ ۴ ریال از هر صدهزار ریال مبالغ جذب شده کمترین و بانک "پارسیان" با مبلغ ۱۹۱ ریال بیشترین مبلغ کارمزد را به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده‌اند.

از آنجایی که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود، این بانک در ازای نصب هر ابزار کارتخوان فروشنده‌ای نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید. این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت است. به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های بانک به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط ۳۰۰,۰۰۰ ریال (سی هزار تومان به ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به میزان کارمزد پرداختی در بانک‌ها اضافه گردیده و شاخص جدید "کارمزد پرداختی به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید با احتساب هزینه اجاره بها" تعریف شده است. به طور متوسط کل بانک‌ها مبلغ جمع کل اجاره و کارمزد

پرداختی ۱۷۵ ریال را در بهمن ماه ۹۹ به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده را پرداخت کرده‌اند. در بهمن ماه ۹۹ بانک "مشتک ایران-ونزوئلا" با پرداخت ۱۵ ریال و پس از آن بانک "توسعه صادرات ایران" با پرداخت ۴۰ ریال، کمترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده و "اقتصاد نوین" با ۴۲۰ ریال و پس از آن به ترتیب "بانک پارسیان" با مبلغ ۳۹۰ ریال و "بانک ایران زمین" با مبلغ ۳۴۱ ریال، بیشترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده پرداخت کرده‌اند.

بر اساس ابلاغیه‌های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، در این بخش کارمزدی که توسط بانک‌های صادرکننده به تراکنش‌های کارتی تعلق می‌گیرد، برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است که در بخش آخر گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای این دوره زمانی محاسبه گردیده است. با توجه به اطلاعات داده‌های موجود مشخص می‌گردد که در کل بانک‌های صادرکننده در این ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۳۳۴ ریال کارمزد پرداخت نموده‌اند. در این بین، در بهمن ماه ۹۹، بانک "پارسیان" با ۳۷ ریال و پس از آن بانک‌های "مسکن" و "خاورمیانه" به ترتیب با ۱۰۲ و ۱۴۷ ریال، پایین‌ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارتی و بانک "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۹۴۴ ریال و پس از آن به ترتیب بانک‌های "کشاورزی" با مبلغ ۷۸۹ ریال و "ملی ایران" با مبلغ ۶۱۳ ریال بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت و قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده‌اند.

۷- واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش شاپرک در دو بخش واژگان تخصصی شبکه الکترونیک پرداخت کارتی بر اساس "مستند تعاریف پایه شبکه الکترونیک پرداخت کارت" و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپرک

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت یا شاپرک، شبکه‌ای است که به منظور ساماندهی نظام پرداخت الکترونیک کشور ایجاد شده و کلیه تراکنش‌های حاصل از «ابزار پذیرش» توسط این شبکه نظارت و کنترل می‌شود و به طور کلی نظارت بر عملکرد فنی و اجرایی و انجام عملیات تسویه را بر عهده دارد.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت (PSP)

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۹}؛ شخصیت حقوقی است که در جمهوری اسلامی ایران در قالب شرکت سهامی به ثبت رسیده و بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. و شاپرک دریافت می‌نماید و بر طبق مقررات ناظر بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت، و الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی شاپرک فعالیت می‌نماید. در حال حاضر ۱۲ شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت از بانک مرکزی مجوز فعالیت دریافت کرده‌اند که در فصل مربوطه از این گزارش به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

بانک صادرکننده^{۴۰}

بانکی است که انواع کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید. این بانک‌ها همه انواع کارت پرداخت را با مجوز بانک مرکزی صادر می‌نمایند.

بانک پذیرنده^{۴۱}

بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شماره شبای"^{۴۲} پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات^{۴۳} شبکه پرداخت

خدمت اصلی شبکه پرداخت کارت، انتقال وجوه ناشی از خرید کالا و خدمات از حساب خریدار به حساب فروشنده است. البته خدمات ارزش افزوده دیگری نظیر پرداخت قبوض شناسه دار خدمات شهری و خرید شارژهای تلفن همراه و نهایتاً تراکنش‌های مانده‌گیری نیز در این شبکه ارائه می‌شوند که به خدمات اصلی شبکه تبدیل شده‌اند.

خرید کالا و خدمات^{۴۴}

خدمتی است که دارنده کارت هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت، می‌پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های و همچنین ابزار پذیرش اینترنتی یا

^{۴۲} IBAN: International Bank Account Number

^{۴۳}Service Type

^{۴۴} Purchasing Good/Services

^{۳۹} Payment Service Provider

^{۴۰} Issuer Bank

^{۴۱} Acquirer Bank Acquirer

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاهای شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۱۰ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته شده مطابق استاندارد ISO ۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

تراکنشی است که از دید کاربر نهایی موفق بوده است. این تراکنش‌ها با کد پاسخ صفر در سامانه مشخص می‌شوند. هر تراکنش موفق بسته به نوع تراکنش از تعدادی پیام مشخص و مستقل تشکیل شده است که موفق بودن تراکنش حاصل موفقیت در ارسال و دریافت همه این پیام‌هاست.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، بانک صادرکننده‌ی کارت یا سامانه‌ی شتاب می‌باشد. به این معنا که بانک صادرکننده در زمان مورد نظر قادر به انجام تراکنش نبوده و پیام خطای مرتبط، در شبکه تولید می‌گردد.

تراکنش خطای پذیرندگی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

اصطلاحاً درگاه‌های پرداخت اینترنتی هستند. در حال حاضر به دلایل امنیتی ارائه خرید کالا و خدمات بر روی درگاه‌های پرداخت موبایلی مسدود می‌باشد.

پرداخت قبض^{۴۵}

خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه^{۴۶}

خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان^{۴۷} و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری^{۴۸}

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت دریافت می‌نماید.

وضعیت تراکنش‌ها^{۴۹}

^{۴۸} Balance Inquiry

^{۴۹} Transaction Status

^{۴۵} Bill Payment

^{۴۶} Reload

^{۴۷} Top-up

تراکنش خطای شاپرک

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به

علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتاب، خطاهای شاپرک و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرک

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرک را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش موبایلی، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاهی^{۵۰}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۵۱} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت

^{۵۱} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۵۰} EFTPOS

کارتخوان فاقد تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه حتی یک عدد تراکنش مالی نداشته باشد.

کارتخوان دارای تراکنش (تراکنش‌دار)

کارتخوان تراکنش‌دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه حداقل یک تراکنش مالی داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۲}، فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش موبایلی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق تلفن همراه و درگاه پرداخت موبایلی^{۵۳}، فراهم می‌آورد. ابزار موبایل قابلیت‌های فراوانی در صنعت پرداخت داشته و می‌تواند هم به عنوان کارت و هم به عنوان ترمینال ایفای نقش کند. کانال‌های مختلف پرداخت بر روی موبایل قابل تعریف هستند، از جمله کانال پرداخت‌های داخل فروشگاه^{۵۴} نظیر NFC، پرداخت‌های برخط از طریق USSD، پرداخت‌های از طریق وب از روی موبایل^{۵۵} و همچنین پرداخت‌های از طریق اپلیکیشن‌های موبایلی^{۵۶}. اما آنچه در حال حاضر در شبکه

شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات “Y” ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را دارد.

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات “N” ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان پر تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان پر تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در هر ماه، ۶۰ یا بیش از ۶۰ تراکنش داشته یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در هر ماه حداقل ۲۰ میلیون ریال باشد.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی دو ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند.

کارتخوان بدون تراکنش

^{۵۵} Web-Mobile

^{۵۶} In-App Purchase

^{۵۲} Internet Payment Gateway

^{۵۳} Mobile Payment Gateway

^{۵۴} In-Store

پرداخت کشور مجوز فعالیت دارد، کانال USSD فقط برای تراکنش‌های خرید شارژ و پرداخت قبض و همچنین کاربرد NFC از طریق گوشی‌های تلفن همراه است.

انواع کارت‌های رایج در شبکه ۵۷

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی) ۵۸

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام) ۵۹

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند. کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ کارت‌های بر خط ۶۰ نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد

محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد و کارت‌های برون خط ۶۱ نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً بر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها-نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری ۶۲

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت به عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت گفته می‌شود که با شناسه‌ی ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه‌ی پرداخت (شاپرک) می‌شوند (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰ در تاریخ

۶۰ online

۶۱ offline

۶۲ Credit card

۵۷ بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

۵۸ Debit card

۵۹ prepaid

تراکنش ناتمام^{۶۳}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه‌ی ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه‌ی ۲۰۰۳ می‌باشد. در این تراکنش‌ها با شناسه‌ی ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه‌ی ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه است.

تراکنش اصلاحیه

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از زمره تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}} = \frac{\text{تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیکی را نشان می‌دهد و مقدار آن

^{۶۳} Reconciliation Account (RA)

پس انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$100 \times \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}} =$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال‌هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می‌کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت‌ها در سال پایه اندازه‌گیری

بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاهی شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارت‌خوان‌های شبکه شاپرک به‌اندازه سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارت‌خوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$100 \times \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}} =$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۴} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۵} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های قابل چک کشیدن بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه

^{۶۵} Demand deposits

^{۶۴} Quasi money

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه‌های صنعت برای اندازه‌گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می‌کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام‌ها و تبانی بخش‌های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار به شرح جدول زیر قضاوت نمود. وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال - هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می‌گردد. در صورتیکه عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتیکه بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می‌تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید و بالا نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش‌ها^{۶۶}

منظور از ارزش اسمی تراکنش‌ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش‌هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش‌ها

اگر در دوره‌ای، ارزش تراکنش‌ها بر حسب قیمت‌های سال پایه اندازه‌گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش‌ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$= \frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش‌ها در ماه } \bar{t}}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } \bar{t}}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش‌ها

برای تعیین دهک‌ها، تراکنش‌ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می‌نماییم که یک دهم از تراکنش‌های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش‌های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می‌شود.

$$\frac{\text{متوسط ارزش دهک دهم تراکنش‌ها}}{\text{متوسط ارزش دهک اول تراکنش‌ها}} = \text{شاخص توزیع مبلغی دهکی}$$

شاخص هرفیندال - هیرشمن

^{۶۶} Nominal Value

3 The quality of card e-payment services

Quality of services		
The ratio of successful transactions to total	% 91/99	▼
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	% 99/98	▼
The share of each types of errors in transactions		
Acquirer error	% 0/50	▼
Shaparak network error	% 0/28	▲
Issuer error	% 10/17	▲
Cardholder Error	% 88/29	▼
Business error	% 0/76	▼
Services sensed availability		
Network sensed availability	% 99/06	▼
Shaparak sensed availability	% 99/98	▼
Reconciliation account (RA) transactions		
Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	% 0/008	▼
percent change of reconciliation account transactions	% 1/382	▲

4 Electronic card payment network market indices in Feb 2021

Active EFTPOS effectiveness			
The highest effectiveness	Beh pardakht Mellat	1/725	▼
The lowest effectiveness	Sayan Card	0/262	▼
The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions			
The highest ratio	Sayan Card	% 0/436	▲
The lowest ratio	Tejarat Electronic Parsian	% 0/010	▲
The ratio of Low Transaction to active EFTPOS			
The Highest ratio	Sayan Card	% 62/81	▲
The Lowest ratio	Pardakht Electronic Sepehr	% 6/56	▲

(The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks)			
The highest market share			
The highest value share of transactions	% 20/81 Behpardakht Mellat	▲	% 20/54 Bank Mellat ▲
The highest numerical share of transactions	% 20/06 Behpardakht Mellat	▼	% 20/07 Bank Mellat ▼
The highest value share of transactions in each terminal			
Internet Payment Gateway	% 39/32 Pardakht Electronic Saman	▲	% 19/10 Bank Mellat ▼
Mobile Payment Gateway	% 32/54 Pardakht Electronic Saman	▼	% 26/75 Bank Mellat ▲
EFTPOS	% 20/50 Behpardakht Mellat	▲	% 20/75 Bank Mellat ▲
The highest numerical share of transactions in each of terminals			
Internet Payment Gateway	% 34/05 Tejarat Electronic Parsian	▲	% 24/31 Parsian Bank ▲
Mobile Payment Gateway	% 27/84 Pardakht Electronic Saman	▼	% 33/04 Bank Mellat ▼
EFTPOS	% 20/82 Behpardakht Mellat	▼	% 19/78 Bank Mellat ▼
Herfindahl-Hirschman Index			
Internet Payment Gateway	2,318	▲	1,324 ▼
Mobile Payment Gateway	2,076	▼	2,248 ▲
EFTPOS	1,451	▲	899 ▼
The highest share of issuing banks in number of active cards			
Prepaid card	Bank Melli Iran	% 17/19	▲
Credit card	Bank Melli Iran	% 35/76	▼
Debit card	Bank Melli Iran	% 22/29	▼

Summary of key payment statistics

1

The importance of card payment network in national economy

Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	% 13/39	▼
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	% 2/05	▼
Value of transactions as a percentage of GDP	% 160/99	▲

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	2,938,216,193	▲
Value of transactions	5,091,312,906 mill IRR	▲

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions (Feb compared to Jan)	% 11/59	▲
Monthly real growth of value of transactions (Feb compared to Jan)	% 8/89	▲
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	% 57/03	▼
Point-to-point real growth of the value of transactions	% 5/97	▼

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	% 6/53	▼
Mobile Payment Gateway	% 3/75	▼
EFTPOS	% 89/72	▲

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	% 97/83	▲
Bill payment & purchase mobile charge	% 2/17	▼

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	% 86/90	▲
Bill payment & purchase mobile charge	% 8/26	▼
Balance Inquiry	% 4/85	▼

The regional penetration rate

Number of active acceptance Instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	2,070/69	▲
EFTPOS	1,572/64	▼
Mobile Payment Gateway	237/96	▲
Internet Payment Gateway	360/08	▲

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	48/38	▲
EFTPOS	43/40	▲
Mobile Payment Gateway	1/81	▲
Internet Payment Gateway	3/16	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	1,947,390 Tehran	▲
The most change in the number of active EFTPOS terminals	-4,869 Isfahan	▼
The most number of active EFTPOS terminals per capita	0/197 Yazd	▼
The most number of EFTPOS transactions per capita	63/51 Hormozgān	▲

Decile ratio

The ratio of average value of the tenth decile transactions to the first decile	709/82	▲
---	--------	---

شرکت مبادلات الکترونیکی پرداخت کارت «شاپراک»

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیک:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۳۳۲۸۱۲۱

نشانی پستی:

تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاهنظری،

کوچه دوم، پلاک ۱۴

کد پستی: ۱۵۴۷۹۱۴۸۱۱

صندوق پستی: ۸۱۳۴ - ۱۵۸۷۵

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.

